

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
SOSYAL HİZMET BİLİM DALI

SOSYAL MEDYADA ÇOCUK İSTİSMARI: 2013 VE 2018
YILLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ VE
SOSYAL HİZMET BAĞLAMINDA
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özge EŞGİN

İstanbul

Haziran, 2019

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
SOSYAL HİZMET BİLİM DALI

SOSYAL MEDYADA ÇOCUK İSTİSMARI: 2013 VE 2018
YILLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ VE SOSYAL
HİZMET BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özge EŞGİN

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BİRİNCİ

İstanbul

Haziran, 2019

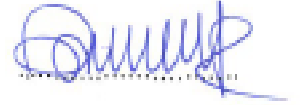
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Sosyal Hizmet Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BİRİNCİ

Üye Prof. Dr. Kadir CANATANAN

Üye Dr. Öğr. Üyesi Tamer ARTAN

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Ömer ÇAHA
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “Sosyal Medyada Çocuk İstismarı: 2013 ve 2018 Yıllarının Karşılaştırmalı Analizi ve Sosyal Hizmet Bağlamında Değerlendirilmesi” adlı çalışmamın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her almıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakça da gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim. 15.05.2019.

Özge EŞGİN

ÖNSÖZ

Araştırma sürecinin her aşamasında yardım ve desteğini esirgemeyen değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BİRİNCİ'ye, eğitim alanında dersleri ile bize vizyon katan kıymetli hocam Prof. Dr. Kadir CANATAN'a, kıymetli zamanını ayıran değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Taner ARTAN'a ve diğer hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Özge EŞGİN

İstanbul-2019

ÖZET

SOSYAL MEDYADA ÇOCUK İSTİSMARI: 2013 VE 2018 YILLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ VE SOSYAL HİZMET BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Özge EŞGİN

Yüksek Lisans, Sosyal Hizmet

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Mehmet BİRİNCİ

Haziran-2019, 149 Sayfa

Sosyal medya, sosyal ağ, şeklinde ifade edilen bilgi, resim, müzik gibi paylaşımların bireylere, topluluklara aktarmayı sağlayan, görsel, işitsel, web tabanlı yazılımlardır. Bu ağlara, çocukların ilgisi ve kullanımı her geçen gün artmaktadır. Son yıllarda sosyal medyada çocuk istismar vakalarında ciddi oranda artış görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, sosyal medyada çocuk istismar vakalarının gazetelerde sunumunun sosyal hizmet mesleği etik ilkelerine uygunluğu ve sosyal hizmet bağlamında değerlendirilmektedir. 2013 yılı rakamlarına göre tirajı en yüksek, Posta, Hürriyet, Sözcü ve Sabah gazeteleridir. 2018 yılında ise tirajı en yüksek, Sabah, Sözcü, Hürriyet ve Posta gazeteleridir. Her iki yılın sosyal medyada çocuk istismar haberleri, sosyal hizmet mesleğinin etik ilkeleri bağlamında analiz edilmiştir. Araştırma nitel ve nicel verilerin birlikte kullanıldığı Karma Araştırma Metodu ile yapılmış. Sosyal medyada cinsel, fiziksel, duygusal ve ekonomik çocuk istismarı, haberlerin metin analizleri, sayısal veriler doğrultusunda sunulmaktadır. Sosyal medyada çocuk istismar haberlerinin gazetelerde veriliş şekli ve kullanılan fotoğraflar toplumun algıları üzerinde etkiye sahiptir. Elde edilen sonuçlar gazetelerdeki çocuk istismar haberlerinin sosyal hizmet mesleği etik ilkelerine uygunluğu bağlamında değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularının, Türkiye’de sosyal medyada çocuk istismarının gazeteler tarafından haber olarak verilmesinde dikkat edilmesi gerekenler, toplumsal farkındalık ve tedbirlerin uygulanması süreçlerinde yol gösterici olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: sosyal medya, internet, çocuk, çocuk hakları, istismar, sosyal hizmet.

ABSTRACT

CHILD ABUSE IN SOCIAL MEDIA: COMPARATIVE ANALYSIS OF 2013 AND 2018 AND EVALUATION IN THE CONTEXT OF SOCIAL WORK

Özge EŞGİN

Master, Social Work

Supervisor: Assistant Professor Doctor Mehmet BİRİNCİ

June-2019, 149 Pages

Social media, social network, the information expressed in the form of information, pictures, music, such as sharing individuals, communities, providing visual, audio, web-based soft ware. Children's interest and use in these networks are increasing day by day. In recent years, there has been a significant increase in cases of child abuse in social media. The aim of this study is to present the cases of child abuse in newspapers in social media, to evaluate social work profession as a commitment to ethical principles and in the context of social work. According to 2013 figures, the highest circulation is Posta, Hürriyet, Sözcü and Sabah newspapers. In 2018, the highest circulation was Sabah, Sözcü, Hürriyet and Posta newspapers. The news of child abuse in social media in both years is evaluated in the context of the ethical principles of the social work profession. In this research, mixed research method was used, which included qualitative and quantitative data. Sexual, physical, emotional and economic child abuse in social media, text analysis of news, and numerical data are presented. The way in which children's abuse news is given in newspapers and the photographs used have an effect on the perceptions of the society. The results will be evaluated in the context of conformity of child abuse news in newspapers with social service profession ethic principles. Research findings, that should be given attention in the newspapers as news of child abuse by social media in Turkey, it said to be guiding the process of implementation of the measures.

Keywords: social media, internet, child, children's rights, abuse, social service.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI HATA!	YER	İŞARETİ
TANIMLANMAMIŞ.		
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİHATA!	YER	İŞARETİ
TANIMLANMAMIŞ.		
ÖNSÖZ		iii
ÖZET		iv
ABSTRACT		v
İÇİNDEKİLER		vi
TABLolar LİSTESİ		x
ŞEKİLLER LİSTESİ		xi
KISALTMALAR		xii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Hipotezleri.....	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.6. Araştırmanın Tanımları	4

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL MEDYA TANIMI ve ÇOCUK HAKLARI	6
2.1. Sosyal Medya Tanımı	6
2.2. Sosyal Medyanın Tarihsel Gelişim Süreci	9
2.3. İnternetin Tanımı.....	10
2.4.1. Geleneksel Medya Tanımı	11
2.4.2. Geleneksel Medya Araçları.....	12
2.4.2.1. Gazete	12
2.4.2.2. Radyo.....	13
2.4.2.3. Televizyon	13
2.4.3. Sosyal Medyanın Geleneksel Medyadan Farklılıkları	14
2.5. Sosyal Medya Araçları	14

2.5.1. Sosyal Ağlar	15
2.5.2. Bloglar (Web Günlükleri)	16
2.5.3. Forumlar	17
2.5.4. İçerik Toplulukları	17
2.6. Çocuk ve Çocuk Hakları	18
2.6.1. Çocuk, Çocukluk ve Hak Kavramı	18
2.6.2. Uluslararası Çocuk Hakları	19
2.6.2.1. Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi.....	19
2.6.2.2. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi	20
2.6.2.3. Pekin Kuralları	20
2.6.3. Türkiye’de Çocukların Korunmasına Yönelik Yasal Durum	20
2.6.3.1. Anayasa	21
2.6.3.2. 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu	22
2.6.3.3. 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu	23
2.6.3.4. Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK)	23
2.6.3.5. Milli Eğitim Kanunu	24
2.6.3.6. Türk Medeni Kanunu	25
2.6.3.7. Aile Mahkemeleri.....	26
2.6.3.8. Türk Ceza Kanunu.....	26
2.6.3.9. Türk Ceza Muhakemesi Kanunu	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL MEDYANIN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ LİTERATÜR GÖRÜNÜMÜ

3.1. Genel Olarak Sosyal Medyanın Çocuklar Üzerindeki Etkileri	29
3.2. Sosyal Medyanın Çocuklar Üzerindeki Olumsuz Etkileri	29
3.2.1. İhmal	33
3.2.2. İstismar	33
3.2.2.1. Fiziksel İstismar	36
3.2.2.2. Cinsel İstismar	37
3.2.2.3. Ekonomik İstismar.....	39
3.2.2.4. Duygusal İstismar	39
3.3. Sosyal Medyanın Çocuklar Üzerindeki Olumlu Etkileri	40
3.4. Çocukların Hakkı Olan Medya Okuryazarlığı Eğitimi Verilmesi	42

3.5. Sosyal Hizmet ve Sosyal Hizmet Mesleğinin Etik İlkeleri	43
3.5.1. Sosyal Hizmet	43
3.5.2. Etik	44
3.5.3. Sosyal Hizmet Mesleğinin Etik İlkeleri	45
3.6. Sosyal Medyada Çocuk İstismarının Önlenmesi İle İlgili Sosyal Hizmet Müdahaleleri	46
3.6.1. Sosyal Medyada Çocuk İstismarı Konusunda Toplumsal Farkındalık Oluşturulması	47
3.6.2. Okul Sosyal Hizmeti Uygulaması İle İlgili Önleyici Müdahale	48
3.6.3. Rezidental Tedavi Merkezlerinin Yaygınlaştırılması	49
3.6.4. Sosyal Medyada Çocuk İstismarına Karşı Sosyal Çalışmacının Yerine Getirmesi Gereken Roller	49
3.6.5. Milli Eğitim Bakanlığı Ortak Çalışmaları	50
3.6.6. Kanunlarda Cezaların Caydırıcılığı	51
3.6.7. Medyada Sosyal Hizmet Çalışanlarının İstihdamı	51
3.6.8. Sosyal Medya Bağımlılığını Önlenmesi Merkezleri	52
3.6.9. Hizmetlerin Medya Üzerinden Tanıtımı	53
3.6.10. RtüK, Sosyal Medya Denetimi	53
3.6.11. Kamu Kurumlarının Bilgi ve Kaynak Yönetimi	54

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM.....	55
4.1. Araştırmanın Modeli	55
4.2. Evren ve Örneklem	55
4.3. Veri Toplama Araçları	56

BEŞİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI.....	57
5.1.Sosyal Medyada Çocuklarla İlgili İstismar Haberleri (2013 Yılı).....	57
5.1.1. Fiziksel İstismar	58
5.1.2. Cinsel İstismar.....	59
5.1.3. Ekonomik İstismar	59
5.1.4. Duygusal İstismar.....	60
5.2. Sosyal Medyada Çocuklarla İlgili Yer Alan Haberler (2018 Yılı)	61

5.2.1. Fiziksel İstismar	62
5.2.2. Cinsel İstismar.....	67
5.2.3. Ekonomik İstismar	76
5.2.4. Duygusal İstismar.....	79
5.3. Araştırma Hipotezlerinin Sınanması	86
5.4. Çocuk İstismarı ve Sosyal Medyada Çıkan Haberlerin Yıllar İtibariyle Karşılaştırmalı Analizi	92
5.4.1. 2013 Yılı	93
5.4.2. 2018 Yılı	94
5.5. Çocuk İstismarına Yönelik Yıllar İtibariyle Çıkan Haberlerin Sosyal Hizmet Bakış Açısından Değerlendirmesi.....	96
5.6. Medyada Çocuk İstismarına Yönelik Farklı Disiplinlerin Bakış Açısından Yapılmış Çalışmalar.....	97
ALTINCI BÖLÜM	
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	100
6.1. Sonuç.....	100
6.2. Öneriler	102
KAYNAKÇA	104
EK 1: BASIN İLÂN KURUMU 2013 ARALIK TİRAJ RAPORU	133
EK 2: BASIN İLÂN KURUMU 2018 ARALIK TİRAJ RAPORU	136
EK: ÖRNEK GAZETE HABERLERİ.....	140
ÖZGEÇMİŞ.....	140

TABLULAR LİSTESİ

Tablo: 5.1. 2013 Yılı Gazete Haberlerinin İstismar Türlerine Göre Sınıflandırılması.....	57
Tablo: 5.2. 2018 Yılı Gazete Haberlerinin İstismar Türlerine Göre Sınıflandırılması.....	61
Tablo: 5.3.1. 2013 ve 2018 Yılı Gazete Haberlerinde Sosyal Hizmet Meslek İlkelerinin İhlal Edildiği Haberler	88
Tablo: 5.3.2. 2013 Ve 2018 Yılı Gazete Haberlerinde Tehdit İle İnsan Haklarına Saygı İlkesi İhlal Edilen Haberler	89
Tablo: 5.3.3. 2013 ve 2018 Yılında Çocuk İstismar Haberlerinde, Sosyal Hizmet Mesleğinin “Bireysel Ve Toplumsal Yarar Etik İlkesi” Bağlamında Bilgilendirmeye Yer Verilen Haberler	90
Tablo: 5.3.4. 2013 ve 2018 Yılı Gazete Haberlerinin Artış Oranı.....	91
Tablo: 5.3.5. 2013 ve 2018 Yılı Gazete Haberlerinin İstismar Türlerine Göre Oransal Analizi.....	92

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil: 5.4. TÜİK 2009 ve 2018 Yılları İnternet Erişimi Göstergesi.....93

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
Akt.	: Aktaran
APA	: American Psychiatric Association
ARPANET	: Amerikan Askeri Araştırma Projesi
BİK	: Basın İlan Kurumu
BM	: Birleşmiş Milletler
BMÇHS	: Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi
CD	: Compact Disc
CMK	: Ceza Muhakemeleri Kanunu
Çev.	: Çeviren
ÇHS	: Çocuk Hakları Sözleşmesi
ÇKK	: Çocuk Koruma Kanunu
ÇİM	: Çocuk İzlem Merkezi
DEHB	: Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu
DVD	: Digital Vesatile Disc
E-MAIL	: Elektronik Posta
IASSW	: International Association of Schools of Social Work International
IFSW	: Federation of Social Workers
ILO	: International Labour Organization
IOS	: iPhone OS
IP	: Internet Protocol Adress
İHEB	: İnsan Hakları Evrensel Bildirisi
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEK	: Milli Eğitim Kanunu
METK	: Türk Milli Eğitim Temel Kanunu
NASW	: Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
RTÜK	: Radyo Televizyon Üst Kurulu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
T.C. Anayasası	: Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TCP/IP	: Transmission Control Protocol/Internet Protocol
TDK	: Türk Dil Kurumu
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TR-NET	: Türkiye İnternet Proje Grubu
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TV	: Televizyon
UNESCO	: United Nations Educational Scientific and Cultural
UNICEF	: United Nations International Children's Emergency Fund
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu
Vb.	: Ve Benzeri
Vd.	: Ve Diğerleri
WEB	: World Wide Web
WHO	: World Health Organization
WWW	: World Wide Web

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Dünya üzerinde hızla kullanımı yaygınlaşmakta olan sosyal medya ve sosyal medya araçları gelişmiş ve gelişmekte olan ülke insanının hayatını, ilişkilerini, özellikle çocukluk dönemi içerisinde olan bireyleri etkilemekte ve dönüştürmektedir.

Sosyal medyanın kavram olarak birden fazla tanımı bulunmaktadır. Genel kabul gören tanımı ise, ağ kullanıcıları ile bağ kurma, tüketicilere ve yayıncılara içerik oluşturma fırsatı veren, birlikte iletişim ve içerik oluşturmada özgürlük sağlayan, web tabanlı yayın teknolojileri olarak tanımlanmaktadır (Showalter, 2012: 250-269).

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na göre erken ergin olsa da 18 yaşını doldurmamış her birey çocuk olarak kabul edilmektedir (Yörükoğlu, 2007: 13). Çocuğun sahip olduğu haklardan birisi de “Çocuk Hakları Sözleşmesine göre, ülke sınırlarına bağlı kalmaksızın; yazılı, sözlü, basılı ve sanatsal paylaşımlara” çocuk ulaşabilmesidir. “Her türlü haber ve düşüncelerin araştırılması, çocuğun elde edebilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir” (Unicef, 2004) ifadesi yer almaktadır. On sekiz yaş altında olan bireylerin yaşamları, sağlık ve insanlık onuruna zarar verilmesi “Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından çocuk istismarı” olarak tanımlanmaktadır. İstismar çeşitleri; fiziksel, ekonomik, duygusal, cinsel olarak dört gruba ayrılmaktadır (WHO, 2016).

Sosyal medyada yer alan çocuk istismarına ilişkin gazete haberlerinin sosyal hizmet meslek ilkelerini ihlal ettiği görülmektedir. Sosyal hizmet meslek ilkeleri ile mağdurun haklarının savunulması, insan haklarına saygı ve sosyal adaletsizlikle mücadele amaçlanmaktadır (Doğan ve Karakuş, 2016: 51-72).

Bu çalışmada 2013 ve 2018 yıllarında sosyal medyada yer alan tirajı en yüksek Sabah, Sözcü, Hürriyet ve Posta gazetelerinde çocuk istismarı haberlerinin, sosyal hizmet meslek ilkelerine uygunluğu ele alınmıştır. 2013 yılı on iki aylık dönemi ve 2018 yılının on iki aylık dönemde Türkiye’de tirajı en yüksek 4 gazetede yer alan çocuk istismarı haberleri veriliş biçimlerinin ve kullanılan dilin sosyal hizmet meslek ilkelerine uygun olup olmadığının tespitine çalışılmıştır.

Çocuk istismarı, toplumsal yaşamda çocuklara, bugün ve yarınlarında telafisiz zararlar vermektedir. Medya araçlarının çocuk istismarının önlenmesi amacıyla denetiminin gerekliliğine dikkat çekilmektedir. Çocukların medya ağlarını bilinçli kullanımı ve aile ilişkilerinin önemine yer verilmiştir. Çalışmanın güncel bir konu olması, sosyal medyada yer alan çocuk istismarı haberlerinin sosyal medyada veriliş biçimi, kullanılan dil ve sosyal hizmet etiği boyutunda araştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu tez çalışması altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; araştırmanın problemi, amacı, önemi ve hipotezlere yer verilmektedir.

İkinci bölümünde; sosyal medya, geleneksel medya tanımı, farklılıkları, çocuk haklarının tarihi süreçleri ile Türkiye’de çocukların korunmasına yönelik yasal duruma ve uluslararası yapılan anlaşmalara yer verilmektedir.

Üçüncü bölümünde; sosyal medyanın çocuklar üzerindeki etkileri, istismar, istismar çeşitleri ve sosyal hizmet meslek etik ilkeleri ile sosyal medyada çocuk istismarının önlenmesi ile ilgili sosyal hizmet müdahaleleri yer almaktadır.

Dördüncü bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örneklem ile veri toplama araçlarına yer verilmiştir.

Beşinci bölümde; sosyal medyada çocuk istismar haberlerinin 2013 ve 2018 yılları karşılaştırılmıştır. Gazete haberlerinin dört istismar türü altında tasnifine yer verilmiştir. Gazetelerin çocuk istismar haberlerinde yer verdiği, görsel içeriklerin ve dilin sosyal hizmet mesleği etik ilkeleri bağlamında değerlendirilmesi yapılmaktadır. Çocuk istismarına yönelik yıllar itibariyle çıkan haberler, sosyal hizmet bakış açısı ile değerlendirilmiştir.

Altıncı ve son bölümde ise yapılan çalışma ile ilgili olarak varılan sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

1.1. Araştırmanın Problemi

Türkiye’de 22 milyon gibi yüksek oranda çocuk nüfusu bulunmaktadır (Türkiye İstatistik Kurumu, 2017). Sosyal medya kullanımının artması ile sosyal medyada çocuk istismarı artmaktadır ve kullanıcı grubunun çocuk ve gençlerden meydana geldiği bilinmekte olup 22 milyon çocuk için gerekli tedbirlerin alınması büyük

öneme sahiptir. Gazetelerde yer verilen çocuk istismar haberlerinin sosyal medyada veriliş biçimi, kullanılan dil ve görsellerin sosyal hizmet etik ilkelerine uygun olup olmadığı araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, çocuk istismar haberlerinin gazetelerde veriliş biçimlerini ortaya koyarken uluslararası ve Türkiye’de kabul edilen çocuk haklarının ihlallerini sosyal hizmet mesleği etik ilkeleri ve çocuk hakları açısından tespit etmek ve çocuklara yönelik sosyal medyanın tehlikelerine dikkat çekmektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Sosyal medyada çocuk istismarının hızla artması, aileleri, çocukları ve toplumun geleceğini tehdit etmektedir. Gazetelerin sosyal medyada çocuk istismarı haberlerinin, sosyal hizmet mesleği etik ilkelerinin ihlal edildiği tespit edilmektedir. Bu çalışma, sosyal medyada çocuk istismarı haberlerinin sosyal hizmet meslek ilkeleri açısından değerlendiren, toplumsal farkındalık oluşturulması ve literatüre katkı amaçlanan ilk çalışma olması nedeniyle de önemli görülmektedir. Sosyal medyada çocuk istismarına yönelik haberlerin giderek artış göstermesi yaşanmakta olan önemli bir sosyal sorun alanına işaret etmektedir. Diğer bir ifade ile çocuk haklarının ihlali söz konusu olabilmektedir. Çocuk istismarı çocukların fiziksel, cinsel, ekonomik, duygusal açılardan istismar edilmesini kapsayan eylemler bütününe işaret etmektedir. Çocuklara yönelik bu istismar türlerinden bir ya da bir kaçına çocukların maruz kalması geriye dönüşü mümkün olmayan sosyal ve psikolojik sorunların yaşanmasına neden olabilmektedir. Bu kapsamda gazetelerde çıkan haberlerin sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında ele alınıp alınmadığı ya da bu ilkelerin ne ölçüde dikkate alındığı önemli bir araştırma alanına işaret etmektedir.

1.4. Araştırmanın Soruları

Sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında yazılı basında (gazetelerde) yer alan haberlere yönelik aşağıdaki hipotezlere yer verilmiştir.

1. Sosyal medyada çocuk istismar haberlerinde “ayrımcılık yapmaksızın en iyi hizmeti sunmak ilkesi” ihlal edilmişmidir?
2. Gazetelerde çocuk istismar haberleri verilirken “her bireyin insan olması, kendine özgü bir değerdir ilkesi” ihlal edilmişmidir?
3. Çocuk istismar haberlerinde, “sosyal hizmetin gizlilik ve mahremiyet ilkesi” ihlal edilmekte midir?
4. Gazete haberlerinde “istismara maruz kalan çocuklara yönelik temel insan hakları” bağlamında bir ihmal söz konusudur?
5. Çocuk istismarı haberlerinde “bireysel ve toplumsal yarar” ilkesi ihlal edilmekte midir?
6. Yıllar itibariyle “çocuk istismarına yönelik haberler” artış göstermekte midir?
7. Gazetelerde yer alan “çocuklara yönelik istismar haberlerinde” hangi tür istismarlar daha fazla yaşanmıştır?

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Kuramsal bilgiler ve literatür bölümü ulaşılan çeşitli kaynaklar taranarak sınırlandırılmıştır.
2. 2013 ve 2018 yıllarında tirajı en yüksek dört gazete Sabah, Hürriyet, Posta ve Sözcü ile sınırlıdır.
3. Araştırma, 2013 ve 2018 yılının Ocak ile Aralık döneminde yer verilen sosyal medyada çocuk istismar haberleri ile sınırlıdır.
4. Sosyal medya kaynaklı haberlerin doğru olduğu varsayılmıştır.

1.6. Araştırmanın Tanımları

Sosyal Medya: Dünya genelinde coğrafi sınırları kaldıran, bilgi alışverişini sağlayan ağ topluluklarıdır.

Çocuk: On sekiz yaşından gün almamış her birey, çocuk olarak tanımlanmaktadır.

Hak: Hukuk kurallarına uygun olmak, olarak tanımlanmaktadır.

İstismar: İyî niyete karşı, kötülük ve sömürü olarak tanımlanmaktadır.

Sosyal Hizmet: Mesleki disiplin ile bireyler, aile ve tüm toplumun iyilik halini hedefleyen, sorunlara çözüm getiren uygulamalı bir meslek olarak tanımlanmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL MEDYA TANIMI VE ÇOCUK HAKLARI

Bu bölümde; sosyal medya, medya araçları, internet, çocuk ve çocuk haklarına ilişkin açıklamalar bulunmaktadır. Çocuk haklarının tarihi süreçleri ile uluslararası yapılan anlaşmalara yer verilmektedir. Sosyal medya ve geleneksel medya araçları, tanımları ve birbirinden ayrılan farklı özellikleri ortaya konulmuştur.

2.1. Sosyal Medya Tanımı

“Medya” kelimesi, Türk Dil Kurumu tarafından “büyük iletişim ve yayın organlarının bütününe verilen ad, iletişim ortamı ve kitle iletişim araçlarının tümü” olarak tanımlanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>, 2018). Medya her türlü yazılı, basılı, görsel, sözlü içerik ve internet araçlarının bütününe kapsayan bir kavramdır (Nalçaoğlu, 2007: 44). Medya kavramı “world wide web” in uygulamaya konulması ile geleneksel medyada büyük çaplı değişimler getirirken, yeni “medya terimi” ortaya çıkarmıştır (Cardoso, 2006: 48-64). Sosyal medya terimini ilk olarak “Chris Shipley kullanmıştır, San Fransisco’da ana kuruluşu olan Guidewire Group’un” da kurucusudur. Bilgiyi, iletişimi, ortak işbirliği ve katılımı on-line olarak destekleyen tüm sosyal medya araçlarını kapsamaktadır (Dewson, Houghton ve Patten, 2008: 98-124).

1980’li yıllar ile 20. yüzyılda en önemli keşiflerden biri olan internetin toplum tarafından kullanılması ve bilgisayar teknolojilerinin bulunmasından sonra bilgi çağı adı verilen yeni bir döneme girilmiştir. Bu çağın en önemli internet teknolojilerinden biri de sosyal medya ağları olmuştur (Khang ve Schuett, 2013: 93-95). Sosyal medyanın kavram olarak birden fazla tanımı mevcuttur. Genel kabul gören tanımı ise, ağ kullanıcıları ile bağ kurmayı, tüketicilere ve yayıncılara içerik oluşturma fırsatı veren, birlikte iletişim ve içerik oluşturmada özgürlük sağlayan, web tabanlı yayın teknolojileri olarak tanımlanmaktadır (Showalte, 2012: 250-269). Sosyal medya, sosyal ağ, sosyal web, ve sosyal paylaşım siteleri şeklinde ifade edilen, bilgi, resim, müzik gibi paylaşımları bireylere, topluluklara aktarmaya sağlayan, görsel, işitsel, web tabanlı yazılımlar olarak tanımlanmaktadır (Hazar, 2011: 158-173).

Medyanın bireylerin hayatına etki edici, davranış ve tutumlarında, alışkanlıklarında belirleyici etkisinin her geçen gün arttırdığı bilinmektedir (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2014:145). Düşüncelerin ortak ağda paylaşıldığı, tartışma ve sohbet sitelerini, çeşitli kurumların müşterilerinin ilişki kurabilecekleri fotoğraf, ses, elektronik postalar ve filmlerin paylaşılacağı sosyal paylaşım sitelerini içeren geniş internet ortamlarıdır (Watkins, 2009: 163).

Dünya etkileşime dayalı olarak aralarında hiçbir sınırlama olmadan internet üzerinden bilgi alış verişi, ticari, eğitim, iletişim vb. paylaşım imkanları ile ülkeler arasında kullanılan çok boyutlu bir ağıdır (Allen, 2012: 503-517). Farklı ülkelerde birçok kişinin sosyal medyayı kullanmak istemesinin sebepleri, en fazla tercih nedeni olması, kolay iletişim kurulması ve hızlı erişimin sağlanması olarak gösterilmektedir (Demir, 2016: 20-58). Zaman sınırı olmayan, kullanıcılar tarafından yazılan cümleler ve ifadeler ile bilgi içerikleri ve iletiler çift taraflı paylaşılmaktadır. Küreselleşen dünyada sosyal ağlar, bölgeler ve ülkeler arasında fiziki sınırları ortadan kaldırmakta, sanal ortamda paylaşım imkanı sağlanmaktadır (James (çev.) Nazife Güngör, 2001: 160-184).

Uluslararası paylaşımı mümkün kılan sosyal medya, mekan şartı olmadan ve ülke sınırlarının ortadan kaldırıldığı paylaşım imkanına sahiptir (Mayfield, 2008: 23-82). Sosyal medya, her kullanıcıya kendi istediği içeriği ortaya koyma ve başkalarıyla paylaşma, üretme imkanı vermesiyle, kullanıcılar yalnızca izleyici olmaktan çıkmış kendisi üretici durumuna geçmiştir (Aghaei ve vd., 2012: 2). Sosyal medyada her bireyin içerik meydana getirme, istediği paylaşımları yapabilmesi ve yapılan paylaşımlar için getirilen yorumlar, geleneksel medyadan en büyük fark olarak bilinmektedir (Scott, 2010: 16- 34).

Bilgisayar teknolojisi ve internet ağlarının yaygın kullanımı ile evlerde sosyal medya kullanımı artmış, geleneksel medyanın yerini almıştır (Beginer, 2007, akt. Arslantepe, 2013: 209-214). Geleneksel medyayı meydana getiren gazete, radyo ve tv iletişim araçları yerine, sosyal medya denilen Facebook, Twitter, YouTube, Instagram iletişim ağlarının kullanılmasıyla toplumlar arasında kurulan iletişim şekil değişmiştir (Kılıç, 2014: 59). Yeni medya, kullanıcılara içerik meydana getirmekte ve paylaşılan bilgilerin karşılıklı iletişimle yeniden üretilmesi imkanı veren internete bağlı uygulamalardır (Safko, 2009: 6).

Bilgi ve teknolojiyle sürekli etkilenen insan hayatı, hızla yenilenen bilgi ve teknik gelişmelerle yaşamını yeniden şekillendirmektedir. Medya araçlarının, toplumların kültür, yaşam düzenleri, eğlence anlayışını yönlendirirken değişimler meydana getirdiği bilinmektedir (Gürcan, 2010: 14).

Mayfield çalışmasında sosyal medyayı meydana getiren unsurları beş başlık altında toplamıştır (Mayfield, 2008: 3-6).

Katılımcılar: “Sosyal medya katılımcıları cesaretlendirir ve ilgili olan her bir kullanıcıdan geri bildirim alır”.

Açıklık: En çok sosyal medya servisleri geri bildirim ve katılımcılara açıktır. Bu medya ağları, oylama, yorum ve bilgi paylaşımı gibi konularda cesaret aşılar.

Konuşma: Geleneksel medya yayına ilişkin iken (içerik aktarımı ya da dinleyiciye bilgi ulaşımı), sosyal medya iki yönlü konuşmaya olanak tanınması bakımından daha iyi imkan sağlamaktadır.

Toplum: Sosyal medya topluluklara çabuk ve etkili bir oluşum için izin verir. Topluluklar da böylece sevdikleri fotoğraf, politik değerler, favori tv şovları gibi ilgili oldukları şeyleri paylaşırlar.

Bağlantılılık: Sosyal medyanın çoğu türü, bağlantılı işler gerçekleştirir; diğer siteler, araştırmalar ve insanların ilgili oldukları herhangi bir konuda link verilmesine olanak tanımaktadır.

Geleneksel medya da tek yönlü paylaşım yapılırken yeni medya ile çift yönlü paylaşım yapılabilmektedir (Baloğlu, 2015: 11). Sosyal medyanın kullanıcılar tarafından tercih edilmesinde ve hızla yaygınlaşmasındaki belirleyiciler çoklu mesaj gönderebilme, karşılıklı paylaşımların yapılabilmesi ve etkileşim özellikleri sayılabilir. Geleneksel medyada tek taraflı içerik paylaşılırken, sosyal medyada karşılıklı paylaşımları ve etkileşim fikir paylaşımları yapılabilmektedir (Kuyucu, 2015: 147-148).

Bireyler arası iletişim ve bilgisayarın ağ sisteminde yer alması fikri, Licklider ve Taylor'un makale çalışmalarında 1968'de yazıldığı bilinmektedir. “Bir İletişim Aracı Olarak Bilgisayar”, “Computer as a Communication Device” başlıklı bu çalışmalarında internetin çok farklı özellikleri ifade edilmiş, bu sayede iletişim aracı olarak kullanılabilmesi vurgusu yapılmıştır. İnternet erişiminin ve sosyal medya

kullanımının artması ile birlikte tüketici kolayca bilgiye erişebilmektedir. Tüketici davranışlarının belirlenmesi, internet sayesinde yeni ihtiyaç ve talepler belirlenmektedir. (Constantinides, 2014: 42).

Bir uygulamanın ya da web sitesinin sosyal medya kavramını karşılayabilmesi için şu özelliklere sahip olması gerekir:

- a) Yayıncıdan bağımsız kullanıcıları olması,
- b) Kullanıcı kaynaklı içerik olması,
- c) Kullanıcılar arasında etkileşim olması,
- d) Zaman ve mekan sınırlaması olmaması (Erkul, 2009: 3).

Popüler sosyal medya sitelerine baktığımızda, Facebook, Twitter, Instagram, Youtube ve Foursquare en başta tercih edilenler arasında gelmektedir (Gürültülü, 2016: 38-83). Sosyal medya, kullanıcıları farklı içerikte olan video, haber formları, resim, müzik, dedikodu, karikatür, fikir paylaşımlarının yapılabildiği on-line ağlardır, bu ağlar sosyal ağları, wikileri, blogları, panoları içinde barındırmaktadır. Çok fazla sosyal medya içerikli ağ formları bulunmakta olup başlıca bilinenler, Instagram, Flickr fotoğraf paylaşımı, Facebook ve Myspace dünyada oldukça yaygın sosyal ağlar arasında yer alır. Twitter etiketleme ve tweet atmak, World of War Craft ise pek çok kişinin özellikle çocukların tercih ettiği çeşitli oyunları içermektedir (Barutçu ve Tomaş, 2013: 7).

2.2. Sosyal Medyanın Tarihsel Gelişim Süreci

Bruce ve Susan Abelson'un "Open Diary adlı sosyal ağ iletişim sitesini (web sitesi) kurmuş ve ilk kez sosyal medya kullanılmıştır. Open Diary, günlük yazıları hazırlayan kişilerin bir araya gelmesiyle oluşturulmuştur. Sonradan internetin ilerleme kaydetmesi, erişim imkanlarının artmasıyla farklı isimlerde sosyal ağlar ortaya çıkmıştır, böylece bugünün "sosyal medya" adı olarak bilinen tanım ortaya çıkmıştır (Kaplan ve Haenlein, 2010: 59-68).

"Televizyon, radyo, telsiz, telgraf, dergi ve gazete gibi çok çeşitli kitle iletişim araçlarına geleneksel medyayı oluşturmaktadır. Günümüzde kullanılan medya kavramı, iletişimin görüntülü, sesli, yazılı biçimlerde yer alan tüm haberleşme araçları için ortak olarak kullanılmaktadır (Toksöz, 2008: 58).

Ülkemizde sosyal medya 1982 tarihinde kabul edilen Anayasanın 26. maddesinde “düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” ve 28. madde de basın hürriyeti başlığı altında düzenlendiği görülmektedir (Özel, 1997: 1-39).

2.3. İnternetin Tanımı

Genel tanımı, bir biriyle bağlantılı bilgisayar ağlarıdır. İnsan beyni nöronlarından daha karmaşık olan, yeryüzünde bilgi alış verişini sağlayan, insanları etkisi altında tutan bu ağ insanların hayatlarını yeniden şekillendirmektedir (Christakis ve Fowler, 2007: 357-379). Ülkeler arası ağ bağlantısı sağlayan internet, özellikle 1989 yılında fizikçi “Tim Berners-Lee tarafından, World Wide Web (www), ticari hizmetlerin kullanımı amacıyla ilk kez kullanılmaya başlanmıştır (Fraiser, 2007: 380-386). “International Network’ ya da Interwork, Türkçe adı ise uluslararası ağ, ağlar arası iletişim ağı” şeklinde tanımlanmakta olan internet, dünya genelinde kullanılmaktadır (Ergenç, 2011: 96).

İnternet, sayısız bilginin paylaşıldığı, sınır tanımayan, yaygın kullanıma sahip, eğlence, bilgi ve haberleşme aracıdır (Ök, 2013: 3). İnternet, 1960 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nin ordusu için yapılmış olan Savunma Bakanlığı çalışmasıdır ve projeye ARPANET denilmiştir. Olası felaket anında güçlü ağ donanımı ile çalışan bilgisayar ağ donanımı kurulması amaçlanmıştır (Erkul, 2009: 90-100). “TCP/IP kodlamaları” adı ile bilinen internet, dünya üzerinde çok sayıda ağlardan oluşan küresel güçte bağlıdır. Mültimedya paylaşımları ve interaktif veriler ile yeryüzünde yedi kıtada yaygın kullanımı her geçen gün arttığı bilinmektedir (Sayımer, 2012: 67-73).

Türkiye uluslararası internet ağlarına, “12 Nisan 1993 tarihinde TÜBİTAK - ODTÜ (TR-NET)” bağlanmıştır. Bu hat ODTÜ’den ülkenin tamamına hizmet vermiştir. Birçok gelişmiş ülke halkı için internet gelişim aracı ve bilimsel veri havuzu olarak kullanılmasına rağmen bizim toplumumuz için, internet ve sosyal medyanın sohbet ortamı olarak daha fazla kullanıldığı, eğitim ve bilimsel amaçlar için kullanma sayısının oldukça sınırlı olduğu tespit edilmiştir (Yılmazkol, 2007: 42).

İnternet ağı, uydu ve diğer teknolojik donanım sayesinde aralarında veri paylaşımı yapılabilen, birbiriyle ilişkili bilgisayarlar ve bu ağ sayesinde dünyanın istenen herhangi bir yerindeki bilgiye erişimine imkan vermektedir. Zaman tasarrufu

sağlayan bu hızlı ve ekonomik iletişim ile dünyanın pek çok yerine istenilen miktarda bilgi, veri ve belgelerin paylaşımı ile günümüzdeki kullanımı giderek artmaktadır (Karaca, 2007: 11-18). Teknolojinin gelişmesiyle internete, cep telefonu ve mobil iletişim araçları üzerinden ulaşılabilmektedir. Her gün “internet nedir” sorusunun cevabı da teknolojinin değişimiyle birlikte yenilenmekte ve bilgisayarların yerini alan araçlar sayesinde internete bağlanmak için bilgisayara duyulan ihtiyaç azalmakta, bilgisayar yerini tablet, akıllı telefon gibi yeni araçlara bırakmaktadır (Gürcan, 2010: 3-4). İnternetle yeni küresel düzenin belirlediği, harcama ve alışkanlıklar sanal ortamda yapılmakta, tüketici alışkanlıkları değişmektedir (Köse, 2010:148-169). Yaygın kullanım ağı ile internetin çok farklı işlevlerinin olması icat edilme hedefinden beklenenden daha farklı seviyeye gelmiş, toplumlar üzerinde değişim yapma gücü olduğu görülmüştür (Ayas, Çakır ve Horzum, 2013: 49-56).

2.4. Geleneksel Medya

Bu bölümde geleneksel medya tanımı, geleneksel medya araçları ve sosyal medyanın geleneksel medyadan farklılıklarına değinilmektedir.

2.4.1. Geleneksel Medya Tanımı

Geleneksel medyayı meydana getiren gazete, dergi, radyo ve televizyon iletişim araçlarıdır. Medya çeşitleri ayrımı yeni medya merkeze alınarak yapıp, geleneksel ve sosyal medya araçları olarak iki bölümdedir. Geleneksel medya ortamında çalışanları, haber merkezi ile belli bir yere bağımlılık, çalışan editör, yapımcı gibi organize olmuş iş ekibi ve yerinde iş takibi gerektirir. İnternet ağı üzerinden çalışma daha serbest ve katılımcılardan oluşmaktadır (Kalsın, 2016: 75-94). Radyo, televizyon, gazete gibi geleneksel medya araçlarının tek taraflı mesaj gönderme özelliği yanında, sosyal medyanın gerçek zamanlı paylaşımına imkan vermesi kullanımını arttırmaktadır (Deepa ve Deshmukh, 2013: 261-262).

Yeni medya araçları, gönderilen mesajlar, alıcı ve gönderici ile iletişimin gerçek zamanlı olarak kurulmasına imkan sağlamaktadır. Medyanın güçlü bir etkisi olduğunu söyleyen kuramcılar, genellikle şu varsayımlardan hareket ediyorlardı (De Boer ve Brennecke, 1998: 17).

1. Kitle iletişim araçları herkese ulaşmaktadır.
2. Etkileme süreci tek yönlüdür: “gönderici”den “alıcı”ya doğru işlemektedir.
3. Mesajın içeriği ile alıcı üzerindeki etkisi arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır.
4. Alıcı, tüm mesajları almaya muktedir bir yapıdadır.
5. Alıcı, mesajın içeriğini pasif ve eleştirmeksizin almaktadır.
6. İnsanlar, çoğu zaman kötü olan medya etkisinden şüphe duymamaktadırlar.
7. Gönderici ile alıcı arasında herhangi bir filtre bulunmamaktadır.
8. Kitleler, elit kesimlerin etkileme gücünden çok medyanın etkisine açıktır.

2.4.2. Geleneksel Medya Araçları

Geleneksel medya, genel olarak gazete, radyo ve televizyondan oluşmaktadır.

2.4.2.1. Gazete

Haberleri ve fikirleri toplama, değerlendirme, işleme ve bunları başkalarına ileterek kamuoyu oluşturma sanatını mümkün hale getiren yazılı kitle haberleşme aracına gazete adı verilmektedir. İlk gazeteler broşür şeklinde olup, günümüzdeki şeklini 19. yüzyılda almıştır. Amerika Birleşik Devletleri’nde ilk baskısı çıkmış günlük gazeteler bulunmaktadır (İnuğur, 1993: 18-20). Gazeteler halk arasında yayıldıkça, zaman içerisinde günümüzün günlük, kitlesel gazeteleri ortaya çıkmıştır. İlk baskısı yapılan bu tür ile halkın çoğunluğunun okumasını sağlamak hedeflenmiştir (Geray, 2003: 44). 19. yüzyıldan sonra artan teknolojik imkanlar ve toplumsal yapıdaki değişim ile yenilenen gazete anlayışında “Faksimile yöntemi, telsiz baskı ile gazeteler aynı anda çeşitli yerlerde basılma” imkanı bulmuştur.

Bilgisayarın kullanıma girmesinden sonra medyada tekelleşme süreci başlamış, güçlü sermaye sahipleri ile tekelleşme süreci günümüze kadar devam etmiştir. Gazete, ilk basıldığı yıllardaki toplum üzerindeki etkisini günümüzde yeni medya araçlarına bırakmıştır. Gazetelerin, sayfalarında işlenen konulara bakıldığında çoğunlukla okuyucunun ilgisine yönelik olarak, cinsellik, şiddet ve magazin haberlerine yer

verilmektedir. Bu haberlerin konularının okuyucu tarafından takip edildiği görülmektedir (Toruk, 2008: 61-73).

1954 yılında Uluslararası Gazetecilik Federasyonu'nun onayladığı 1986 Dünya Kongresine göre gazetecilik beyannamesinde şunlar yer almaktadır (White, 2008: 3-8-51)

1. Topluma doğru bilgi aktarılmalı ve doğru olana saygı gösterilmelidir.
2. Yorum ve eleştiriler yapılırken dürüst ve özgür olma kıstasına önem verilmelidir.
3. Hiçbir belge ve bilgi gizlenmemeli ve gerçeklere yer verilmelidir.
4. Haberde yer alacak resim, belge ve bilgilerin dürüst ve ilkeli yapılması dikkate alınması gerekmektedir.
5. Haberde yanlışlık olmuş ve kanıtlanmış ise gerçeğin ortaya çıkmasında gerekli çabanın gösterimi etik ilkeleri açısından önemlidir.
6. Mesleki gizlilik ve bilginin kaynağının ifşa edilmesinde gizlilik içinde gereğinin yerine getirilmesine önem verilmesi gerekmektedir.
7. Toplumsal farklılık, din, dil ayrımı yapmadan etik ve adaletli yaklaşım gerekmektedir.
8. Art niyet içinde haber yapılmaması ve iftiradan kaçınılması önemlidir.

2.4.2.2. Radyo

Radyo batıda ilk düzenli şeklini 1920 yılı içinde almıştır. Türkiye’de 1927’de ilk radyo yayını yapılmıştır. “Sesin elektromanyetik dalgalar yolu ile boşlukta yayılması ve bu dalgaların geliştirilmiş radyo alıcıları sayesinde sese çevrilmesi ve kamunun hizmetine sunulması” olarak tanımlanmaktadır (Alankuş, vd., 2007: 13). Radyo, kolaylıkla ulaşılan bilgi, reklam amaçlarının yanında, eğlence amaçlı kullanıma sahiptir (Cankaya, 1997: 42-59).

2.4.2.3. Televizyon

Televizyonun ilk olarak İngiltere’de 1936 yılında düzenli yayın hayatına başladığı bilinmektedir. Türkiye’de televizyon kullanımı 1968 yılında gerçekleşmiştir. Tek

yönlü iletişim aracı olan televizyon, haber, magazin, eğlence amaçlı kullanılmaktadır. Yetişkinlerin ve çocukların hayatındaki önemi devam eden televizyonda, ses ve görüntünün birlikte uyumu, birçok duyu organını etkileyen özelliğe sahiptir. Aile üyelerinin yaşamında belirleyici olan televizyon, uzun zaman izlendiğinde, aktif yaşamdan uzak, tembelleştiren yönü ile toplum sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olduğu bilinmektedir (Cankaya, 1997: 48-83).

2.4.3. Sosyal Medyanın Geleneksel Medyadan Farklılıkları

Geleneksel iletişim araçları olan, gazete, radyo, televizyonun, teknolojinin ilerlemesiyle yerini sosyal medya araçlarına bıraktığı görülmektedir. Geleneksel medya ile verilmek istenen mesaj, bilgi, fikir, müzik paylaşımları tek yönlü iken, yeri ve zamanı belirlenmiş paylaşımları içeren uygulamalardır. Geleneksel medya, kullanımının çocuklar ve gençler arasında gittikçe azaldığı günümüzde, teknoloji ve internetin yaygın kullanımı ile sosyal medya araçlarının kullanımı artmaktadır (Çakmak, 2014: 54-98).

Sosyal medya her zaman ve her yerde paylaşım olanağı, sınır tanımayan hızlı paylaşımlara imkan sağlamaktadır. Sosyal medya gelişiminin geleneksel medyadan daha hızlı olduğu, çift yönlü paylaşım, mesaj veren, alıcıların ortak görüş ve eleştirinin paylaşıldığı ortamlardır (Kürkçü, 2016: 17-62). İnternetin sağladığı web uygulamalarında, iletişim kurmakta olan taraflar arasında veri akışı, birlikte paylaşım olanağı ile sosyal medya araçlarının kullanımı hızla artmaktadır (Sayımer, 2008: 29).

2.5. Sosyal Medya Araçları

Sosyal medya “yeni medya” 1970’lerde, ortaya çıkan iletişim ve bilgi merkezli çalışmalarda, sosyo-ekonomik, siyaset ve toplum kültürleri, üzerine çalışmalar yapan araştırmacıların literatüre kazandırmış olduğu kavramdır. 1970’lerde ilk kullanımı başlayan bu kavram, 1990’larda hızla artan bilgisayarlar ve yaygınlaşmaya başlayan internet ağ teknolojisiyle daha da yaygınlaşmıştır (Özutku vd., 2014: 78). “Yeni Medya Kavramı” zamanımızda internet ve bilgisayar teknolojilerini de içine alarak geliştiği bilinmektedir ve internet ağı üzerinden çalışma daha serbest katılımcılardan oluşmaktadır (Dilmen, 2007. akt. Arslantepe, 2013: 215). Yeni medya araçları geleneksel medyadan sonra kullanılmaya başlayan internet, videolar, CD ve DVD

çeşitleri ve cep telefonları gruplaması altında yer alır. Medya araçlarının farklı başlıklar altında incelenmesinde belirleyici faktörün teknoloji olduğu bilinir, sosyal medya ise internet ağının yaygınlaşması ve teknolojinin ilerlemesiyle ortaya çıkmış ve yeni medya adı altında yer almaktadır (Hazar, 2011: 151-175).

Web 2.0'ın teknolojik imkanlar eşliğinde kullanıcılara kendi içeriklerini oluşturma imkanı vermektedir (Kaplan ve Haenlein, 2010: 56-73). Modernleşen dünyanın üreticileri, yeni sektör alanları olan internet oyunları ve çeşitli web ağları ile yeni kazanç imkanı kazanırken, bu ürünlerin tüketicisi olan çocukların yaşamını olumsuz etkilediği bilinmektedir (Baudrillard, 1994: 37). Sosyal ağların, mikrobloglar, podcastlar, içerik paylaşım toplulukları ve forum gibi farklı özelliklere sahip siteler olarak çok çeşitli kullanımlara sahip oldukları bilinmektedir. Sosyal medya araçlarını aşağıdaki gibi sınıflandırmak mümkün bulunmaktadır (Özkömürcü, 2012: 128). Sosyal medya araçları genel olarak yedi grupta sınıflandırılır: Bu yedi sınıflandırmada sırasıyla “Sosyal Ağlar, Bloglar, Wikiler, Podcast, Forumlar, İçerik Toplulukları, Micro bloglar” yer almaktadır (Mayfield, 2008: 5-12). Sosyal medya araçlarından bazılarının tanımı aşağıdaki gibidir.

2.5.1. Sosyal Ağlar

Sosyal ağ sitelerini meydana getiren Nicole B. Ellison olduğu bilinmektedir. Başlıca sosyal ağlar MySpace, Facebook, Google+, Friendster, LinkedIn, Hi-5 olarak sayılabilir (Atalay, 2014: 32).

MySpace, sanal arkadaşlıklar, resim, video, müzik, blog ve video paylaşımları üye olan herkes tarafından kullanılan sosyal ağlardandır. Myspace “Specific Media” firmasına ait olduğu bilinmektedir, dünya genelinde servis ağı ile 14 dilde hizmet vermektedir (<http://www.myspace.com>, 2018).

Facebook, Mark Zuckerberg tarafından 4 Şubat 2004 senesinde ilk olarak Harvard Üniversitesi'nin kendi öğrencileri için kurulan ağ olup, kısa zamanda diğer üniversitelere ve birinci yılında Amerika Birleşik Devletleri genelindeki okullara yayılmıştır. Daha sonra tüm okulların tanıtımına Facebook'ta yer verilmiştir. İlk zamanlarda üyeler okul e-posta; edu.ac.uk adresinden bağlanabiliyorken 11 Eylül 2006 senesinde Facebook tüm adresleri, sadece yaş sınırlamaları getirilerek topluma açık hale gelmiş ve tüm ülkelerde dünyaca oldukça fazla kullanıcıya sahip sosyal

paylaşım ağı haline gelmiştir. Facebook'un önemli özelliği, üye ekleyebilme fırsatını kullanıcılarına vermesidir (<https://www.facebook>, 2018).

Google Plus (Google+), işareti ile yazı dilinde kullanılan ve konuşma ifadelerinde google plus adıyla kullanılan sosyal ağlardandır. Google denetiminde çalışmalarına devam etmektedir ve 28 Haziran 2011 tarihinde davet vererek sınırlı sayıda üye kaydı oluşturmuş, 2011 sonrası 18 yaş üstü herkese kullanım hakkı vererek daha geniş kitlelere açılmış olduğu bilinmektedir. Google üyelerinin kimlik profilleriyle oluşturulur. Cep telefonlarının çeşitli uygulamaları ile google bu hizmetleri günümüzde hızla artarak devam etmektedir (Christakis ve Fowler, 2012: 302-311).

Friendster, kullanıcı olabilmek için 16 yaşından büyük olma şartıyla, 2003 yılında hizmet vermeye başlamıştır. Fotoğraf ve video paylaşımları yapılır ABD ve pek çok Asya ülkelerinde yaygın olarak kullanımı devam etmektedir. Kullanıcılar için kısıtlamalar içermesi yaygınlaşmasını yavaşlatmış ve günümüzde çok fazla kullanıcısı bulunmamaktadır (Yiğit, 2011: 40-45).

Hi-5, kullanımı görsel ve işitsel içerik paylaşımı sağlayan 2003 senesinde Ramu Yalamanchi'ye ait olan, her kullanıcının kendi profilin de müzik paylaşımı yaptığı, müzik dinlendiği görsel ve işitsel özelliklerde sosyal medya ağıdır (Demirel, 2013: 21-56).

2.5.2. Bloglar (Web Günlükleri)

Web blog kavramı yerine genelde blog terimi kullanılmaktadır ve web günlüğü anlamına gelmektedir. Kullanıcılarının çeşitli konularda paylaşım yaptıkları ve yorum yazmalarına imkan veren web sayfalarıdır (Eldeniz, 2010: 20-28). Bloglar, "1999 yılında kurulan Blogger adlı bir blog sitesiyle" popüler bir hale gelmiştir örnek olarak "Blogger, LiveJournal, My Opera, Technorati, Posterous ve Wordpress" verilebilmektedir (Gülsoy, 2009: 187-213).

Bloglar ilk kullanıldığı yıllarda bireysel uğraşı iken, kısa sürede çeşitli firmaların ilgi odağı olmuş ve ticari amaçlar için bloglar oluşturulmaya başlanmıştır (Newman ve Thomas, 2009: 202-208).

Bloglar farklı özellikleri ile dört grupta incelenmektedir.

1. Kişisel Bloglar: Uzmanlık bilgisi gerektirmeyen, bireylerin günlük yaşam paylaşımlarını içeren, oldukça fazla kullanımı olan blog türü olarak bilinmektedir.
2. Temasal Bloglar: Temanın (konu) bilindiği en fazla konu hakkında bilgisi olanın rehberliğindeki bloglar grubudur. Bu bloglar için konu sınırlaması yoktur.
3. Topluluk Blogları: Üye olmayı gerektiren ve yazıların paylaşıldığı, aktarılabildiği blog türleridir.
4. Kurumsal Bloglar: Halka, kurumların tanıtımını yapmak, kendilerinin reklamını vermek maksadı ile kullanılmaktadır (Atalay, 2014: 35; Bostancı, 2010: 45-50; Onat ve Kılıç, 2007: 906).

2.5.3. Forumlar

Tartışma ve paylaşım amaçlı siteler olan forum uygulamaları, üyeler arası paylaşım imkanı sağlamaktadır. Olumsuz, gayri ahlaki tartışmalar “forum yöneticisi” tarafından engellenmektedir. Forumlarda paylaşılmakta olan konu etik ilkelere uygun olmaması halinde kullanımı serbesttir (Kılıç, 2015: 38-51).

2.5.4. İçerik Toplulukları

Fotoğraf veya video paylaşım ağları, sosyal imlemeyi (bookmarking) içeren uygulamalardır. Fotoğraf paylaşım ağları, fotoğrafların istenilirse anlık olarak diğer kullanıcılara ulaştırılmasını sağlar. Sosyal imleme (bookmarking), etiketleme içeriğin kelimelerle tanımlanmasıdır. Flickr, Youtube, Instagram, Tumblr, WhatsApp yaygın kullanıma sahip içerik toplulukları olarak kullanılmaktadır (Yiğit, 2011: 54).

YouTube, video paylaşım ağları ile istediğiniz şekilde hazırladığınız videoları kısa bir zaman içerisinde çok fazla kişiye ulaştırılabilmekte, istendiğinde videolarda değişiklikler yapılabilmektedir (Bayram, 2012: 44). Youtube oldukça yaygın video paylaşım ve izleme imkanı sağlayan sosyal ağlardan biridir. Amerika Birleşik Devletleri’nde 2005 yılı içinde faaliyete geçtiği bilinmektedir (Burgerss ve Green, 2009: 59). Dünya üzerinde çok fazla kullanıcısı olan youtube, içeriğe puan verme, beğenme etiketleme ve paylaşma imkanları sunmaktadır (Nakilcioğlu, 2007: 5). Fikir alışverişinde bulunma, etiketleme, içerik paylaşma, içeriğe puan vererek değerlendirme gibi birçok teknolojiyi içinde barındıran 2005’ten beri Google bağlı

aktif kullanıma sahip sosyal ağlardandır (Yiğit, 2011: 50). Video izlemek için hiçbir şart yoktur, kendi videolarının eklenmesi için üye olmak gerektiği bilinmektedir ve “Broadcast Yourself” sloganıyla hizmete başlamıştır (<http://www.youtube>, 2019).

Instagram, IOS (iPhone-iPad) makinesine uyumlu oldukça iyi seviyelerde filtreleme özelliği ile fotoğraf paylaşımı için kullanılmaktadır. Daha sonra tüm makinelerde kullanım imkanı getirilmiştir. Çok fazla kullanıcı sayısına sahip olan Instagram’ın yaygın olma nedeni sosyal medya platformları ile entegre olabilmesi ve hazırlanan fotoğrafların Facebook, Flickr, Twitter, Foursquare ve Tumblr uygulaması üzerinden paylaşımına imkan vermesidir (Ök, 2013: 29).

Twitter, Jack Dorsey tarafından kullanıcıları ile tanıştırılmış, yüz kırk karakterlik mesaj iletme özelliğine sahiptir. Türkiye’de 2009 senesinde faaliyete başlamıştır, oldukça fazla kullanıcıya sahip sosyal ağların başında yerini almıştır. Yaygın kullanıma sahip olmasında kolay, hızlı ve eğlenceli kullanımının olması gösterilmektedir (Dikener, 2010: 13-69).

Tumblr “milyonlarca insanın buluşup, düşüncelerini paylaşmak” fikriyle duyurulan Twitter’a büyük oranda benzer olan platformlardan biridir. Tumblr, video, link ve fotoğrafların paylaşımını mümkün kılan, Türkçe dil kullanım imkanı ile Türkiye’de hızla kullanımı artmaktadır (Milliyet, 2018).

WhatsApp, fotoğraf paylaşımı, sesli ve yazılı mesaj, video, sohbet grupları oluşturma gibi çok farklı özelliklere sahip olup, oldukça fazla kullanıcıya sahiptir. Telefon rehberinde kayıtlı olan ve akıllı telefonların hepsinden kolayca kullanımı sağlanmaktadır. İletişimin olmadığı anda gelen mesajları on-line olduğunda kullanıcıya ulaşmaktadır (<http://www.whatsapp>, 2019).

2.6. Çocuk ve Çocuk Hakları

2.6.1. Çocuk, Çocukluk ve Hak Kavramı

Türkiye ve dünyada çocuk kavramının farklı tanımları bulunmaktadır. Çocuk kavramı, tıp, hukuk, sosyoloji disiplinlerinin temel konuları arasında yer alması, kesin ortak tanımın yapılmasını zorlaştırmaktadır. Dünyada çocuk kavramı kültürlere ve geleneklere göre değişen, bir kavramdır. “Türkiye’de erken ergin olsa da 18 yaşını doldurmamayan her birey çocuk olarak” kabul edilmektedir (Yörükoğlu, 2007: 13).

Çocuk; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK) ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) ile tanımı yapılmıştır. Bu tanımla 18 yaşını doldurmamayan her birey için olgunluk düzeyine bakılmaksızın çocuk tanımı yapılmaktadır. Çocuk masumiyet, güzellik ve mutluluk ifadeleriyle tanımlanmıştır (İnan, 1968: 3). Türkçe çocuk kelimesinin anlamı “anne karnından bebekliğe, çocukluk ve ergenlik dönemlerinde olan bireyleri tanımlamaktadır (Eren ve Gözaydın, 1992: 316). Çocuk başta ailesinden aldığı kültürü, genetik mirası, çevresinden edindiği çeşitli bilgilerle toplumu yarınlara hazırlamaktadır (Postman, 1995: 41-67).

Hukuki tanımında, çocuk ve çocukluk evrelerinin, yaş ile ilintili olarak açıklamaları bulunmaktadır. “Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin (BMÇHS) birinci maddesi uyarınca on sekiz yaşın altındaki her bireyin çocuk olduğu tanımı yapılmaktadır (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ILO, 2000: 3).

Hak kavramı; farklı tanımları mevcut olmakla birlikte, genel anlamı, adalet hukukun gerektirdiği veya birbirinden ayırdığı şey, kazanç olarak ifade edilmektedir. (<http://www.tdk.gov.tr>, 2018).

Ayrıca hak, “dava veya iddiada gerçeğe uygunluk, doğruluk, adalet” anlamlarını içermektedir (Akyüz, 2001: 151).

2.6.2. Uluslararası Çocuk Hakları

Uluslararası çocuk hakları bağlamında Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Pekin Kuralları vb. düzenlemeler bulunmaktadır.

2.6.2.1. Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi

Dünyada huzur ve barış ortamı içinde yaşamak amacıyla kurulmuş olan “Milletler Cemiyeti” ilk olarak 26 Eylül 1924’de Çocuk Hakları Cenevre Bildirgesini kabul etmiştir. Fakat savaşın etkisi nedeniyle Cenevre Çocuk Hakları Sözleşmesi uygulanamamıştır.

2.6.2.2. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi

1948’de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Sözleşmesi’nde çocukların bireysel özel durumlarına değinilmiş ve iytiyaçlara göre düzenleme yapılmıştır. Türkiye’de 1994 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmesiyle yürürlüğe girmiştir. Sözleşmeye göre, 18 yaşından küçük herhangi bir kişinin yaşama, geliştirme, korunma, katılım gibi bireysel haklarına değinilmiş ve devletin sorumlulukları netlik almıştır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarını Sözleşmesinin ana ilkeleri şunlardan oluşmaktadır; ayrımcılık yapmama, yaşama ve gelişme hakkı, çocuğun görüşlerine saygı duyulması hakkı olarak belirlenmiştir. Çocuğun karşılaşabileceği her türlü işkenceye karşı önlem alınması ve özel yaşamın korunması amaçlanmaktadır.

Sözleşmede, çocuğun yetişmesinden sorumlu olan kişilerin, zarar verici eylemlerde bulunamayacağı vurgulanmaktadır. Devlet çocuğu, anne-babanın ve bakıcısı konumundaki kişilerden gelecek her türlü kötü davranıştan, istismarından korumakla yükümlü bulunmaktadır.

2.6.2.3. Pekin Kuralları

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda 29 Kasım 1985 tarihinde onaylanmıştır. Çocuk Hakları Sözleşmesine bağlantılı olan Pekin Kuralları uluslararası toplumun çocuk haklarına koruması ve geliştirilmesini amaçlamaktadır. Çocukların korunması, çocuk adalet sisteminin yapısı, sosyal politikaların rolüne bağlı olarak geliştirilmesi amaçlanmıştır. Kuralların uygulama alanı suça sürüklenmiş çocukların ceza süreçlerinde, etnik kimliğine bakılmaksızın eşit uygulamalar içermesine, tarafsızca uygulanmasına dikkat çekilmektedir. Çocuğun refahının sağlanmasını ve “orantılılık prensibi” ile suça verilen cezada, suçlu çocuğun bireysel koşullarının göz önünde bulundurulması, adil ve insancıl çocuk adaleti uygulanması hedeflenmektedir (Yeşilkayalı, 2014: 129-143).

2.6.3. Türkiye’de Çocukların Korunmasına Yönelik Yasal Durum

Türkiye’de çocukların haklarını içeren en önemli yasal düzenlemeler içerisinde “Çocuk Hakları Sözleşmesi” yer almaktadır. Çocukların korunması, sağlıklı

gelişmesi ve yaşamasını amaçlanan bu sözleşme 1990 senesinde imzalanmıştır. TBMM tarafından onaylanması 1994 yılı içerisinde olup 1995'te de yürürlüğe girmiştir (Ankara Barosu ve Gündem Çocuk Derneği, 2008: 12).

2013-2017 yılları çalışmasında hedeflenen Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planında; çocuk merkezli bir medya için yapılacak çalışmalar yer almaktadır. Eylem Planı maddelerinde internet ve medyanın çocukların yaşamlarındaki etkilerinin araştırılması ve gereken koruyucu önlemlerin alınması amaçlanmıştır (Aile ve Politikalar Bakanlığı, 2013).

Çocukların korunmasına yönelik olarak Türkiye'de bazı yasal düzenlemeler bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri 1982 Anayasası, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve 2828 Sosyal Hizmetler Kanunu'dur.

2.6.3.1. Anayasa

1982 Anayasasının 10. 41. 42. 58. 61. ve 62. maddelerinde çocuklar için belirlenmiş hakların neler olduğuna yer verilmiştir. Anayasanın "kanun önünde eşitlik, ilkesini düzenlemekte olan maddeye göre "çocuklar, engelli, şehit yakınları, yaşlılar, alınacak önlemler ve adalet ilkesine uygun olunması hükmü yer almaktadır (T.C. Anayasası, 1982: 10).

Anayasanın üçüncü bölümü olan sosyal ve ekonomik haklar, ödevlerin düzenlendiği bölümde, ailenin korunması ve çocuk hakları düzenlenmiştir. Buna göre çocukların güvenliği ve çocukların haklarının ihlalini önleyici her türlü tedbirlere yer verilmiştir. Çocukların ailesiyle aynı ortamda yaşayıp sosyal yaşama hazırlanması amaçlanmaktadır. Hayatını tehdit durumu ve güvenlik tehdidi olması durumları kapsam aile ile yaşamının dışında bulunmaktadır (T.C. Anayasası, 1982: 41).

Gençlik ve gençliğin korunması ile ilgili olarak yapılmış olan düzenlemeler şunlardır. Devletin, gençler için aldığı önlemler arasında alkol, kumar, uyuşturucu maddeleri, kötü alışkanlıklara karşı tedbir almak görevi bulunmaktadır. Sosyal güvenlik açısından devletin korunmaya muhtaç her çocuğun topluma kazandırılmasını amaçlayan hükümler yer almaktadır (T.C. Anayasası, 1982: 58-61).

2.6.3.2. 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) 03.07.2005 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmiş, 14.07.2005 tarihinde resmi gazetede yayımlanmıştır. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunması, hakları ve esenliklerinin güvencesine ilişkin usul ve esaslara yer verilmiştir. Ayrıca korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında alınacak tedbirler ile suça sürüklenen çocuklara uygulanacak güvenlik tedbirlerinin usul ve esaslarına, çocuk mahkemelerinin kuruluş, yetkilerine ilişkin hükümler yer almaktadır. Bu kanun ile çocuklara yönelik koruyucu önlemler alınmasına ve adli vakalar için çocuk mahkemelerin kurulması hedeflenmektedir (ÇKK, 2005: 1-2).

Çocukların aile ortamında yaşamları için danışmanlık, eğitim, bakım, barınma konularında gereken koruyucu ve destekleyici tedbirler düzenlenmiştir:

-Danışmanlık tedbiri: Çocukların bakımından sorumlu olan kişilere çocuk yetiştirme konusunda yol gösterilmektedir. Çocuklar açısından ise eğitim ve gelişimleri ile ilgili sorunların çözümü amaçlanır.

-Eğitim tedbiri: Çocukların herhangi bir eğitim kurumunda gündüzlü veya yatılı devam etmesi, iş veya meslek edinmeleri için sanat kurslarına gitme imkanları verilmektedir. Meslek sahibi olması için ustanın yanında, kamu ya da özel sektöre ait işyerlerine yerleştirilmeleri eğitim tedbirlerinde temel alınmaktadır.

-Bakım tedbiri: Çocukların bakımlarından sorumlu olanların herhangi bir nedenden dolayı görevlerini yerine getirememesi halinde, çocuğun resmi ya da özel bakım yurtlarına, koruyucu aile hizmetleri bakım tedbirleri kapsamında yer almaktadır.

-Sağlık tedbiri: Çocukların fiziksel veya ruhsal sağlıklarından korunması, tedavi edilmesi geçici ya da sürekli tıbbi bakım, rehabilitasyon ve bağımlılık yapan maddeleri kullanan çocukların tedavi edilmelerini kapsayan tedbirlerdir.

-Barınma tedbiri: Herhangi bir barınma ortamına sahip olmayan kişilere ya da hayatı tehlikede olan hamile kadınlara uygun barınma kalacak yerin sağlanması hizmetlerini içermektedir (ÇKK, 2005: 5).

Çocuklar hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararının alınabileceği, çocuğun annesi, babası ile bakımından sorumlu kimsenin görevlerini yerine getirmemesi sonunda alınır (ÇKK, 2005: 7). Bu kişiler ve durumlar dışında kanunun 13. maddesine göre, suça sürüklenen ve ceza sorumluluğu bulunmayan çocuklar ile koruma ihtiyacı bulunan çocuklar hakkında duruşma yapılmadan tedbir kararı verilebilir. Hakim tedbir kararı vermeden önce, çocuğun yeterli idrak gücü olması halinde çocuğun görüşü alınmaktadır (ÇKK, 2005: 13).

5395 sayılı kanun kapsamında kurulmuş olan mahkemelere çocuk mahkemesi denilmektedir. Çocuk mahkemeleri her il merkezinde kurulmakla birlikte bölgenin coğrafi durumu ve iş yoğunlukları da dikkate alınmak suretiyle “Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” görüşü de alınarak ilçelerde” kurulabilmektedir (ÇKK, 2005: 25-26).

2.6.3.3. 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu

2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu 24.05.1983 tarihinde kabul edilmiştir. Sosyal Hizmet Çocuk Esirgeme Kurumunun kapatılması ve 2011 yılında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kurulmasıyla birlikte Sosyal Hizmetler Kanunu adını almıştır. Bu Kanunun amacı; korunmaya, bakıma veya yardıma muhtaç aile, çocuk, özürlü, yaşlı ve diğer kişilere götürülen sosyal hizmetlerin düzenlenmesini sağlamaktır. Korunmaya muhtaç çocukların reşit oluncaya kadar, sosyal hizmet kuruluşlarında bakılıp yetiştirilmeleri ve meslek edinmelerine imkan verilmektedir. Haklarında derhal korunma tedbiri alınması zorunluluğu görülen çocuklar mahkeme kararıyla kurum ya da aile yanında bakım altına alınır (Sosyal Hizmetler Kanunu, 1983: 22). Ebeveyni veya bakmakla yükümlü olan kişi tarafından çocuğun istismar veya ihmale uğraması durumunda çocuk Sosyal Hizmetler Kanunu gereğince devlet koruması altına alınır.

2.6.3.4. Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK)

Türkiye’de “özel radyo ve televizyon yayınları 1990 yılında başlamıştır. Anayasa değişikliği ile “radyo ve televizyon yayınlarında” devlet tekeli kaldırılmıştır. “Özel

radio ve televizyon yayınları 3984 sayılı Kanunla” tekrar şekillenmiştir (<http://www.rtuk.gov.tr>, 2019).

Radyo ve televizyon kurum yayınlarını denetlemek amacıyla RTÜK mekanizması kurulmuştur. Üyeleri siyasi partiler tarafından belirlenen adaylar arasından seçilmektedir (T.C. Anayasası, 1982: 133).

Yayın hizmeti ilkelerince, medya hizmeti sağlayıcıları yayınlarını kamusal sorumluluk anlayışı ile hareket etmek zorundadır. Bu ilkelerden bazıları şunlardır;

Medyada suç işlemeyi ve işleyeni öven, bağımlılık yapıcı maddeleri teşvik edici yayınlar teşvik edilemez. Şiddet, zararlı maddelerle çocuklar ve güçsüzlerin istismar edilmesi amaçlı yayın yapılamaz. “Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde” çocuk ahlakının zarar verici zihinsel ve ruh sağlığını zarar verici yayınlar yasaklanmıştır. Çocukların farklı zararlara ve istismara uğramasını, iyi niyetlerinin sömürülmesini ticari amaçla kullanılmasını önlemek amaçlanmıştır (RTÜK, 2011: 9).

2.6.3.5. Milli Eğitim Kanunu

Osmanlı döneminden itibaren milli eğitim alanında çeşitli isimler altında varlığını devam ettirmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) en son 14.09.2011 tarihinde 28054 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmiştir. Bu kararnamenin 2. maddesinde MEB’in görevlerinden bazıları şunlardır:

Eğitime eşit haklarda erişme, politikalarla güvence altına alınması ve koordine edilmesine yer verilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 2011: 2). Çocukların sosyal medya kullanımları ile ilgili olarak MEB’in yayımlamış olduğu bazı genelgeler şunlardır:

Çocukların sosyal medya kullanımları ile ilgili olarak MEB’in yayımlamış olduğu bazı genelgeler bulunmaktadır. Özellikle 07.03.2017 tarihinde Okullarda Sosyal Medyanın kullanılması başlıklı genelge ile Anayasa, Milli Eğitim Kanunu, Türk Ceza Kanunu, Uluslararası Sözleşmeler gereğince okullarda resim ve videoların çocuklar ve diğer personel tarafından, sosyal medyada paylaşılması engellenmek amaçlanmıştır. Türk Ceza Kanununda suç olduğu hususunda bilgilendirilmesi

sağlanacak ve bu durumların önüne geçilmesi için gerekli önlemler alınacaktır. Kişilerin psikolojik ve sosyal yönlerine olumsuz etki yapacak her türlü ses, görüntü ve video kayıtlarının genel ağ ortamlarına yüklediği ve paylaştığı tespit edilenler hakkında ilgili mevzuat çerçevesinde gerekli yasal işlemlerin yapılacağı belirtilmektedir (Genelge, 2017/12).

MEB'in 26.04.2018 tarihinde 2018/10 sayılı "Okullarda Güvenlik Önlemlerinin Alınması" konuları ile ilgili olarak genelge yayımlanmıştır. Buna göre okullarda alınması gerekli olan güvenlik tedbirleri açıklanmış olup, "y" bendi ile Okul ve kurumlarda bilişim araçları ve sosyal medya kullanımı konusunda bazı düzenlemeler ve tedbirler alınmıştır. Buna göre "ahlak dışı ve şiddeti özendirilen sesli, sözlü, yazılı ve görüntülü içeriklerin okul ve kurumlarda, eğitim ortamlarında izin verilmemesi, derslik, laboratuvar vb. eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü alanlarda iletişim araçlarının kullanılmasına izin verilmemesi ve gerekli tedbirlerin alınması, konularının hassasiyetle yönetilmesi, gerekli özenin gösterilmesi gerektiği" belirtilmektedir (Genelge, 2018/10).

Ancak halen bu genelgelere tam olarak uyulmadığı, bilinçsiz bir şekilde sınıf veya okul ortamlarının sosyal medyada, gerek öğrenciler, gerekse de aileler tarafından paylaşımlar yapıldığı bilinmektedir. Bu konudaki gerekli takip ve kontrolün daha etkili bir şekilde yapılması gerekmektedir.

2.6.3.6. Türk Medeni Kanunu

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK) 22.11.2001 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmiş, 08.12.2001 tarihinde resmi gazetede yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Kanuna göre çocuklar hak ehliyetlerini sağ doğmak şartıyla, ana rahmine düştükleri andan itibaren elde etmektedirler (Türk Medeni Kanunu, 2001: 28). Kanunun evlilik ile ilgili bölümlerinde ise eşler, bu birlikteliğin mutluluğunu elbirliği ile sağlamak ve çocukların bakımına, eğitim ve gözetimine beraberce özen göstermekle yükümlüdürler (Türk Medeni Kanunu, 2001: 185). Kanuna göre ana ve babanın çocuğa bakım zorunluluğu bulunmakta olup, çocuğun ergin olmasına kadar devam sorumluluğu devam etmektedir (Türk Medeni Kanunu, 2001: 328).

Kanuna göre çocukların korunma önlemleri Şu Şekilde dŐzenlenmektedir. Çocuğun menfaati ve gelişmesi tehlikeye dŐŐtŐęŐ takdirde, ana ve baba duruma are bulamaz veya buna gŐleri yetmezse hakim, çocuğun korunması için uygun önlemleri alır (TŐrk Medeni Kanunu, 2001: 346). Çocukların yerleştirilmeleri ile ilgili olarak da çocuğun bedensel ve zihinsel gelişmesi tehlikede bulunur veya ocuk manen terk edilmiş halde kalırsa hakim, çocuğu ana ve babadan alarak bir aile yanına veya bir kuruma yerleŐtirebilir (TŐrk Medeni Kanunu, 2001: 347).

2.6.3.7. Aile Mahkemeleri

Aile Mahkemelerinin Kuruluş, GÖrev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun 09.07.2005 tarihinde TŐrkiye BŐyŐk Millet Meclisinde kabul edilmiş ve uygulanmaya başlanmıştır. Adalet Bakanlığınca Hakimler ve Savcılar YŐksek Kurulunun gŐrŐŐŐ ile illerde ve nŐfusuna bağlı çalışmalar sonunda ilçelerde hizmet verilebilmektedir. (Aile Mahkemelerinin Kuruluş, GÖrev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun, 2003: 2).

Mahkemelerce, ‘‘TŐrk Medeni Kanununa’’ dayanarak aile sistemiyle ilgili olan bŐtŐn konular takip edilmektedir. Mahkemelerin kararları ile koruyucu, eğitici, sosyal önlemler kapsamında çocuklarla ilgili olan, bakımıyla ilgili sorumluluklar ve Özel durumu olan çocukların, her tŐrlŐ korunması amaçlı gerekli çalışmalar belirlenir. Ebeveynlerin terk etmesi halinde bakımı ve sahip olunan mallarının korunması için önlemler alınmaktadır (Aile Mahkemelerinin Kuruluş, GÖrev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun, 2003: 6/2-a,b,c).

2.6.3.8. TŐrk Ceza Kanunu

5237 sayılı TŐrk Ceza Kanunu (TCK) 26.09.2004 tarihinde TŐrkiye BŐyŐk Millet Meclisinde kabul edilmiştir. Kanunda ceza kanunlarının uygulanması bakımından ocuk deyiminden, henŐz on sekiz yaşını doldurmamış kişi anlaşılması gerektiği bilinmektedir (TŐrk Ceza Kanunu, 2004: 6/1-b). Çocukların korunması ve ceza sorumlulukları bakımından fiili işlediği sırada on iki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında ceza kovuŐturması

yapılmaz, ancak çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir (Türk Ceza Kanunu, 2004: 31/1)

İstismarlarının önlenmesi ile ilgili olarak düzenlemeler bulunmaktadır. Çocuk istismarı insanlığa karşı suçlar kapsamında sayılmaktadır. İnsanlığa karşı suç ise “fiillerin siyasi, felsefi, ırki veya dini saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenmesi” tanımlanmaktadır (Türk Ceza Kanunu, 2004: 77/1-f). Çocukların cinsel istismarı ile ilgili olarak kanunun 103. maddesinde suçun işlenmesi halinde cezalar düzenlenmektedir. Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır (Türk Ceza Kanunu, 2004: 103/1).

Cinsel istismar kavramından ne anlaşılması gerektiği de yine kanunun aynı maddesinde “a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar” olarak düzenlenmektedir (Türk Ceza Kanunu, 2004: 103/1).

Cezanın yarı oranda artırıldığı durumlar da “a) Birden fazla kişi tarafından birlikte, b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından, d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından, e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde” şeklinde sayılmaktadır (Türk Ceza Kanunu, 2004: 103/3).

Kanunun kötü muameleyi düzenleyen maddesine göre “aynı konutta yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamelede bulunan kimse iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İdaresi altında bulunan veya büyütme, okutmak, bakmak, muhafaza etmek veya bir meslek veya sanat öğretmekle yükümlü olduğu kişi üzerinde, sahibi bulunduğu terbiye hakkından doğan disiplin yetkisini kötüye kullanan kişiye, bir yıla kadar hapis cezası” verilmektedir (Türk Ceza Kanunu, 2004: 232/1,2). Böylece çocuğun fiziksel, cinsel, ekonomik veya duygusal istismara uğraması TCK kapsamında çocuğa karşı işlenmiş suç olarak düzenlenmektedir.

2.6.3.9. Türk Ceza Muhakemesi Kanunu

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) 04.12.2004 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanmış ve 17.12.2004 tarihinde kabul edilmiştir. Kanun ile genel olarak ceza muhakemesinin nasıl yapılacağı ile ilgili düzenlemeler bulunmaktadır. Çocukların Türk Ceza Kanunu 103. maddesi kapsamında cinsel istismarı konusunda yargılama usulleri de bu kanun ile düzenlenmektedir. Tutuklanma sebebi cinsel amaçlı işlenen suçlar olarak kabul edilmektedir (CMK, 2004: 100).

Kovuşturma evresinde mağdur olan çocuk kendini ifade edemeyecek özel duruma sahipse, engel hallerinin bulunmasında haklı olarak vekil ataması yapılmaktadır. Çocuk adli süreç boyunca tek bir kez ifade verebilir fakat, sonucu etkileyecek özel hallerde bu değişebilmektedir (CMK, 2004: 236/2, 3).

Kovuşturma evresinde mağdur, on sekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olur ve bir vekili de bulunmazsa, istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilir. Çocuk hakları için yapılan çalışmalarda, zayıf, masum çocukların korunması yer almaktadır. Çocuğun, toplumdaki dışlanmadan sosyal gelişiminin sağlıklı bir şekilde devamı amaçlanmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL MEDYANIN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ LİTERATÜR GÖRÜNÜMÜ

3.1. Genel Olarak Sosyal Medyanın Çocuklar Üzerindeki Etkileri

Günümüzde, teknolojik ilerlemeler bilimsel gelişmeler hayatın her alanında etkili olmaktadır. İnternetin yaygın kullanımı, ulaşılabilirliğinin artmasıyla “sosyal medya diğer adıyla yeni medya” çocukların hayatlarında önemli yer tutmaktadır. Toplumsal ve teknolojik değişimler, modern yaşam şartları, değişen aile yapıları ve annenin çalışma hayatına girmesiyle, sosyal medya çocuğun hayatını daha fazla şekillendirmektedir (Artan, 2017: 53-79). Değişen modern dünya yaşamı toplumların geleneklerini yok ederken, toplumsal hayatı yeniden şekil verdiği bilinmektedir. Medya üzerinde, medyatik akıl, verdiği gizli mesaj ve resmettiği her figürü kullanmakta, görsel olarak kullanılmayan öğeler ise dışlanmaktadır. Bizlerin analiz ve mesajları doğru okuması sayesinde medyanın kitleleri ve dünyayı istediği yöne çekmesi engellenebilecektir (Canatan, 2015: 1-34). Çocukların ilköğretim öncesi yaşlarda oyun oynamak, ilerleyen yaşlarda arkadaş grupları ile farklı amaçlarla kullanılan sosyal medya, olumlu ve olumsuz etkileri olan sanal dünya bilgi, duygu, düşünce ve eğlence ortamları çocukların yaşamlarında önemli yer almıştır (Boyd, 2014: 34-81). Modern dünya şartları içinde aile içi ilişkiler farklı boyut kazanmış, model alınan olumsuz figürler, medya ağlarının çocuklar tarafından bilinçsiz kullanımı sonucunda, sosyal medyada çocuk istismarını artırdığı bilinmektedir (Giddens, 2008: 281-647).

3.2. Sosyal Medyanın Çocuklar Üzerindeki Olumsuz Etkileri

Sosyal medya çocukların kullanma amaçları arasında bir gruba ait olmak, kendi yaşamını paylaşmak, sosyal çevre edinmek, farklı amaçlarla veri paylaşımı, eğlence vb. amaçlar olarak kullanılmaktadır (Robotham, 2011: 21-23). Sosyal paylaşım siteleri içeriklerine göre farklılık gösterse de, en önemli özellikleri açık ve özgür paylaşım ortamı tanınmalarıdır.

Çocukların hayatında her geçen gün hızla yer alan sosyal ağlar, oyun indirmek, arkadaşları ile haberleşme, sohbet ve çeşitli ihtiyaçlar için kullanılması ebeveynler için büyük bir korku ve endişe nedeniyle çocuklarına kısıtlama ya da engel konulurken, kimi aileler bu durumu yaşanan zamanın gereği olarak görmektedir (Buckingham, 2006: 2-3).

Tüketim kültürü içinde bağımlı yapan, çocuk istismarını arttıran, şiddeti normalleştiren medya ağlarının psikolojik, sosyal ve sağlık üzerinde her geçen gün olumsuz etkisi artmaktadır (Santroct, 2012: 43-59). Medyanın bir amaca hizmet ettiğinin farkında olan aileler, çocuklarıyla onların davranışları, alınacak kararlar ve olabileceklerin değerlendirmesini birlikte yapmaktadır (McQuail, vd., 2010: 23-48).

Çocuklar ve gençler arasında giderek artan sosyal medya araçları, arkadaş grubuna kabul edilme, örgütlenme ihtiyacı için kullanılmaktadır. Bilinçsiz kullanım, çocuklarda istismar, madde bağımlılıkları ve intiharların yaşanması şeklinde görülmektedir (Yavuzer, 1996: 245). TÜİK tarafından yapılan çalışmada Türkiye nüfusu “80 milyon 810 bin 525” olup, çocuk sayısı “22 milyon 883 bin 288” olarak belirlenmiştir (TÜİK, 2017). Oldukça önemli bir oranı teşkil etmekte olan çocuklar için sosyal medya ağlarının denetimi önem arz etmektedir. Bunun yanında ailelerin, sosyal medya araçları ve teknolojiyi kullanımında çocuklardan daha az bilgiye sahip olmaları, tehlikelere karşı önlemlerin alınmasını olumsuz etkilediği bilinmektedir.

Doğumla başlayan çevre ile iletişim hali, birey için sosyalleşmesi ve örgüt kimliği kazanması için vazgeçilmezdir (Tutar ve Yılmaz, 2002: 7-9). Yüz yüze iletişimin yerine geçen ağ üstü iletişim çocukların yetenekleri ve gerçek hayatın sosyal yaşamını azaltan, toplumsal problemleri her geçen gün arttırdığı bilinmektedir (Ray ve Jat, 2010: 563). Medya ağlarının, kullanıcı sayısının artması sonucu, gerçek hayatta iletişim bağları zayıflamaktadır. Ağlar arası ilişkiler çocuklarda “hareketsiz sosyalleşme” olarak tanımlanmaktadır (Sağır, 2016: 211-258). Araştırmalara göre, internet bağımlısı olanların yüz yüze iletişimde zayıf oldukları, gerçek yaşam içinde çok az sayıda arkadaşlık kurabildikleri görülmüştür. Bireyler, teknoloji vasıtasıyla birbirlerine bağlı gibi gözükseler de sosyal hayattan izole olmaları nedeniyle “birlikte yalnız” olarak tanımlanması yapılmaktadır (Saygılı, 2016: 53). Sanal ortamlarda oluşturulan kimlikler, gerçek hayatta istediği iş, kazanç, kariyer ve kişiliğe sahip olamayan gençler tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır. Bu da gerçek olan değil, hayali kişiliğin ürettiği yaşam olup, bireyin kendi içinde kimlik çatışması

yaşanmaktadır (Şalom, 2012: 51-64). Ağlar arası global çarkın dedikodusu, paylaşımların artması sonucu, ev ortamları, özel hayatların gizliliği yok olmaktadır (Niedzvecki, 2010: 87-149). Ebeveynlerin, çocukların sosyal medya kullanım süresini sınırlandırması, çocuklarla aile içi pozitif ilişkileri arttıracığı düşünülmektedir (Nalçaoğlu, 2007: 40-51).

Sosyal medyanın çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinden birisi de çocuklarda sosyal medya bağımlılığı ve internet oyunlarıdır. Çocukların sosyal medyayı aşırı kullanımında ailenin çocuğu kınaması, tartışmalar çocuk ve aile arası ilişkilere zarar verdiği bilinmektedir. Bunun yerine yeni hobilerin edinilmesi ve aile ilişkilerinin yapıcı yönlerinin vurgulanması önem taşır. (Karaaslan, 2015: 36). Modern yaşamda kimliğin tanımlanmasında mesleki kariyerler ve statü öne çıkarken, post modernite için bireylerde görsellik, giyim, tüketimde imaj ve eğlence seçimleri neler olduğu konularından oluşmaktadır (Kellner, 2001: 176-198). (Griffiths ve Davies, 2005: 347-367). Bağımlıkta, duyguların karşılanması haz vermesine karşın aksi durumda acı, üzüntü yaşanmaktadır. Aile ve çevresi içinde karşılanamayan duygular başka arayışları gündeme getirmektedir. Aile ve toplumla bağın zayıflaması zamanla yalnızlığın tercih edildiği saptanmıştır (Işık, 2008: 7-21).

Sosyal medyada çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinden cinsel, fiziksel, ekonomik, duygusal istismar olayları görülmesidir. Bunun yanında depresyon, oyunlara bağımlılık, anxiety, akademik başarıda azalma, okulu bırakma problemleri yaşanmaktadır (Dawley, 2009: 113). Ruhsal olarak yalnızlık duygusu, kendine olan güvenin azalması, otizm, kişilik bozukluğu gibi birçok sağlık ve gelişim sorunlarına neden olduğu bilinmektedir. Sosyal medya, yaygınlaşan net ilişkileri ile gerçek hayatın fiili ilişkilerinden bireyleri soyutlamaktadır (Kaymak, 2012: 3).

Bireyler medya araçlarının planlarıyla belli kalıplardaki ideolojiye hizmet ederken, toplumu oluşturan değerleri, kültürü, ahlak yapısını anlık ilişkilerle yok etmektedir (Güneş, 2006: 178). Sosyal ağlar toplumun yansıması olup, dış dünyanın olumlu yönlerinin daha az, olumsuz yönlerinin daha fazla aktarımını yapmaktadır (Freedman, Sears 2003: 23-79).

Medya araçlarını kullanan çocukların sayısı artarken kullanıcı yaşı hızla azalmaktadır. Bunda erişim imkanlarının artması, tablet, akıllı telefon ve bilgisayarların yaygın kullanımı etkili olmaktadır (Pakkan, 2008: 334). Çocukların

medya ağlarında harcadığı zaman arttıkça tehlikelere daha fazla maruz kaldıkları bilinmektedir. Çocukların kişiliklerinin oluştuğu gelişim evresinde yaşanan istismar olayı sonrasında, hayatları üzerinde uzun süren etkileri olmakta ve sağlıklı kişilik gelişimleri zarar görmektedir (American Psychiatric Association, APA). Çocukların gerçek yaşamından kopmuş, yalnız yaşamları onları hayali bir dünyaya sürüklemekte sonuç olarak çocukluk ve ileriki yaşamlarında sosyabilitesi düşük tehlikeli durumlarla karşılaşmaktadır (Dijk, 2016: 247-265).

Sosyal medyanın çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinden birisi de çocukların eğitim hayatına etkileridir. Eğitim genel anlamda belirli plan ve programlar içerisinde bireyin davranışlarının şekillenmesi ve içinde yaşadığı topluma göre şekil almasıdır (Demirel ve Ün, 1987: 38-123). Eğitim çocukluktan aile kurumu içinde başlayan, hayat boyu formal ve informal şekillerde devam eden uzun soluklu planlı kültür aktarımı sürecidir (Aydın, 2009: 4-11). “Türk Milli Eğitim Temel Kanununun temel amaçları incelendiğinde Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel” zenginlikleriyle sağlıklı bireylerin yetişmesini hedeflediği görülmektedir (METK, 1973). Akademik çalışmalarda medyanın olumsuz etkisi araştırılan önemli konulardan olmuştur. 1960’lardan beri Amerika ve İngiltere de okullarda ders olarak okutulmakta olduğu bilinmektedir. 1998 yılında Amerika’da internetin etkileri üzerine çalışmalarda kullanıcı sayısının birçok ülkeden az olmasına rağmen olumsuz etkileri görülmüştür (Lee, 2009: 509-531). Çocuk ve ergenler ile yapılan kültürler arası araştırmada, günde iki saat ya da daha fazla sosyal medya kullanımının, akademik performansı olumsuz etkilediği görülmüştür. Sosyal medya araçlarını kullanan öğrencilerin ders esnasında sıklıkla sosyal hesaplarına giriş yaptıkları ve bu durumunun akademik başarılarını olumsuz etkilediği bilinmektedir (Turkle, 2012: 23-56). Sosyal medya bağımlılığı okul devamsızlıklarının artmasına, akademik başarının düşmesine ve şiddete karşı duyarsızlık, saldırgan davranışları arttırdığı bilinmektedir (Taşçı ve Mutlu, 1991: 83-99). Ayrıca, sosyal medya kullanımı çocuklarda, dikkat eksikliği ve hiperaktivite problemlerine yol açtığı bilinmektedir (Baltimore, William ve Wilkins, 1996: 1041-1048). “Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB)”, günümüzde çocuklar arasında oldukça yaygındır (Semerci ve Turgay, 2007: 69). Çocukluk döneminde tespit edildiğinde tedavi edilmediğinde ergenlik döneminde akademik başarı ve yaşam kalitesini olumsuz etki etmektedir (Wender, 1995: 134-176). DEHB’in fark edilmesi, tanılanma genellikle

çocuğun ilk eğitime başlamasıyla ortaya çıkmaktadır. Toplum nüfusunun yüzde on oranlarında DEHB problemleri yaşadığı tespit edilmiştir (Adler ve Cohen, 2004: 187-201). Medya günümüzde toplumsal değişim ve zorlama aracı, güç ve iktidar kaynağı, olması gereken değil, olunması beklenen toplumun, yaşamların belirleyicisidir. Egemen güçlerin medya ile kitlelere ideolojilerini aktarır olması, sosyal gerçekler yerine bilgi kirliliğini arttırmakta ve etik değerler anlamını yitirmektedir (Demir, 2006: 7-15). Medya, aile içi ilişkiler üzerine yapılan araştırmalarda, aile içindeki rolleri olumsuz etkilediği ortaya konulmuştur. Ailelerin medya için harcadıkları zamanı hem kendileri hem çocukları için planlamadıkları ve medyada sunulan aile modellerinin, toplum tarafından uygulandığı, toplumun değerlerine zarar verdiği ve yeni kültür üretimi yaptığı bilinmektedir (Arslan, 2004: 34-41).

3.2.1. İhmal

İhmal sözcüğü “gereken ilgiyi göstermeme, boşlama, savsaklama, savsama, önem vermeme” anlamlarında ifade edilmektedir (<http://www.tdk.gov.tr>, 2018). Çocuk ihmali çocuk ile onun bakımından sorumlu kişiler tarafından, bilinçli olarak yapılan ve yapılmayan fiziksel, duygusal gelişimsel olarak zarar verici davranışlar toplamı olarak tanımlanmaktadır (Helfner, 1991). Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization, WHO) tanımında “çocuk ihmali ve istismarı; 18 yaşın altında olan çocukların her türlü sağlıklı gelişimini çevresi içindeki ilişkilerini, güvenliğinin fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik, istismar ve ihmal gibi tüm zarar verici eylemler” olarak tanımlanmıştır (World Health Organization, 2018).

İhmale uğramış çocuklarda, utangaçlık, yeme bozuklukları, okul akademik başarısında düşme, uyku bozukluğu, bilişsel gelişim problemleri, suç işlemeye yatkınlık, sosyal fobi, sosyal ortamda kendini ifade etme güçlüğü, depresyon, intihar vakalarının eşlik ettiği bilinmektedir (Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Teknik Destek Projesi, Mart, 2015: 7-41).

3.2.2. İstismar

İstismar, biri ya da birilerinin iyi niyet ve düşüncesinin kötüye kullanılması, sömürü veya sömürülmedir (<http://www.tdk.gov.tr>, 2018). Literatürde çocuk istismarı tanımı

yerine yıpranmış çocuk (battered child) kavramı ilkin 1962 yılında Kempe tarafından kullanılmıştır (Kara ve Gökalp, 2004: 140-151). Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu kayıtları (UNICEF) kapsamında, istismar; bilerek çocuğa zarar verilmesi olarak tanımlanmıştır. Çocuk istismarı, insanlık tarihi boyunca var olmuş farklı kültürlerde çeşitli tanımlamaları görülmektedir. Çocuğun cinsel, fiziksel, duygusal ve ekonomik olarak istismarı toplumsal değerlerin bütününe zarar vermektedir. Genel kabul görmüş, çocuk istismarı için kesinleşmiş tanımının yapılabilmesinin oldukça zor olduğu, dini ve kültürel değerlerin etkisiyle değişkenlik göstermektedir (Topbaş, 2004: 74-80). Örneğin İskandinav ülkelerinin çoğunda çocukların hangi gerekçeyle olursa olsun dövülmesi istismar olarak görülürken, bazı ülkeler için terbiye etme, eğitim, yaptırım aracı ve disiplini sağlamak için normal karşılanmaktadır (Akyüz, 2000: 34-61). Çocuğun ailesi, bakıcısı ve çevresinden önlenemez, “kaza dışı, zarar verici davranışlara çocuk istismarı” olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2006). “Çocuk İstismarı” anne, baba ya da çocuğun bakımından sorumlu olan yetişkinler tarafından toplum kurallarına aykırı, yıpratıcı, zarar verici çocuğun sağlıklı gelişimini olumsuz etkileyen hal ve davranışlar olarak bilinmektedir (Taner ve Gökler, 2004: 82).

Çocuk istismarı toplumların tarihinde görülen, gelecek nesillerin de zarar görmesi engellenemeyen toplumsal ve insani boyutta büyük bir yaradır. İstismar; insani değer ve duygulardan sapma olup, çocuk, aile ve toplum üzerinde olumsuz etkileri olan, halk sağlığı problemi olarak görülmektedir (Bayraktar, 2015: 38-40).

İstismar nedenleri; hamilelikte istenmeyen, aile beklentilerini karşılayamamış çocuk ve tedavisi uzun zaman alan kronik rahatsızlıkların olması olarak belirlenmiştir (Özbeşler ve Çoban, 2013: 144). Aile kaynaklı istismar nedenleri arasında ailenin sosyo-ekonomik imkanının yetersizliği, alkolizm, aile içi anlaşmazlık, madde bağımlılıkları, ruhsal ve psikolojik hastalıklar nedenler arasındadır (Beter, 2010: 13).

Ensest İlişki: Çocukluk çağı cinsel saldırı ve istismarlarının % 20-25’ini ensest olgular oluşturur. Ensest birinci derece yakınlar arasında gerçekleşen cinsel istismarları içeren türdür ve genellikle aile içinde gizli tutulduğu düşünülmektedir.

Kayıtlara geçen vaka sayısı dışında gizli tutulan vakaların toplamı düşünüldüğünde istismara uğrayan çocuk sayısının oldukça fazla olduğu tahmin edilmektedir. (Bilir, vd., 1987: 2-9).Türkiye’de erkek çocuklarının eğitimi, sağlığı ve iş kurması için kız

çocuklarından daha fazla özen gösterildiği araştırmalarla görülmektedir (Yeşilkayalı, 2014: 56-79). Ailelerin modern çağın gerektirdiği sosyal ve ekonomik değişimlere ayak uydurması, çocuklar ile ebeveynler arası bağın sağlıklı olması istismarın önlenmesinde önem arz etmektedir, ailelerin gerekli ihtiyaçları için sosyal politikalar ve sosyal hizmet meslek disiplini yaygınlaştırılmalı, toplumun hayat kalitesi arttırılmalıdır (Cılga, 1999: 2).

Bir çocuk istismar edildiğini açıklarsa ne yapılmalıdır; Çocuk istismarında en önemli konulardan biri de vaka ile karşılaşıldığında nasıl konuşulacağı ve yaklaşılacağıdır. Dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır (Çocuk Hakları Sözleşmesi):

1. Çocukla rahat ve özel olarak konuşabileceğiniz bir mekan bulunmalıdır.
2. Bu konuşmanın üçüncü şahıslarla kesilmeyeceği ve çocuğun huzursuz hissetmeyeceği bir ortam olması gerekmektedir.
3. Masanın arkasında değil, çocuğun yanında olunmalı ve sakinleşmesi için destekleyici olunmalıdır.
4. Çocuktan izin almadan ona dokunulmamalıdır. Kişisel alanına saygı gösterilmeli ve o istemedikçe fiziksel temastan uzak durulmalıdır.
5. Etkin dinleme yapılmalı ve tepkiler sakin bir şekilde gösterilmelidir. Onu dinlediğinizden sizin onu anladığınızı ve önemsendiğinizi hissettirmeli. Tepkiler asla onun ürkeceği ya da utanacağı bir şekilde gösterilmemelidir. Kişisel merak öğeleri için soru sorulmamalı, anlatımı onun istekleri üzerinden şekillenmesine izin vermelidir.
6. Çocuğun dilinden konuşulmalıdır. Karmaşık ve anlaşılmaz bir dil değil, çocukların anlayabileceği yalınlıkta cümleler kurulmalıdır.
7. Anlatmasına yardımcı olunması için, cesaret verilmeli, çocuğa herhangi bir şekilde olumsuz tepki almayacağı yönünde güven verilmeli ve çocuklarla özenli bir şekilde konuşmak gerekmektedir.
8. Güven verici şekilde söylediklerine inanıyorum ve benimle paylaştığın için çok mutlu oldum, senin hatan yok üslubundaki konuşmalarla, çocuğun kendisini suçlaması, uzun ve şiddetli travmalar yaşamasını önleyici konuşmalar yapılması önemlidir.
9. Yapılan görüşme yazı ile kayıt altına alınmalıdır.

10. Çocuk istismar ile ilgili konuştuğu için takdir edilmeli. Çocuk kendisiyle ilgili bir olayı başkasının başından geçmiş gibi anlatabilir. Yine de onu takdir edip konuştuğu için doğru bir şey yaptığı dile getirilmelidir.

11. İstismar gerekli kurum ve kuruluşlara bildirilmelidir.

12. Gizlilik ilkesine gereğince, çocuk ilgililer dışında kimseyle konuşulmamalıdır (İnsan Hakları Derneği, 2008: 31-32).

Çocuk istismarı, (child abuse) çalışmaları, Türkiye’de 1980 sonrası çalışılmakta olan, resmi kayıtlara geçen sayının dışında gizli tutulan istismar vaka sayısının oldukça fazla olduğu tahmin edilmektedir (Polat, 2000: 14-36). Çocuk Hakları Sözleşmesinde “nitelikli insan”ın var edilmesi esas olup çocuğun sağlıklı ortamda yetişmesi vurgulanırken, Türk Ceza Kanunu’nda verilen cezalar yeterli caydırıcılıktan uzaktır, çocuklar ile ilgili suçların daha ağır yaptırımları olması gerekmektedir.

3.2.2.1. Fiziksel İstismar

Fiziksel istismar, genel anlamıyla çocuğun herhangi kaza sebebiyle olmayan bilinçli, yaralanması, zarar görmesi durumunu ifade etmektedir. Bu istismar türünün en çok karşılaşılan türü de çocuğu dövmektir, çocuğu disipline etme aracı olarak düşünülmesi toplumsal sorunun boyutunun ortaya konulmasını ve tespitini güçleştirdiği bilinmektedir (Polat, 2007: 45). Çocuğun sağlığını zarar veren fiziksel hasara yol açan sıklıkla şiddet uygulama ve dövme şeklinde olan eylemlerdir. Fiziksel bulgular nedeniyle de saptanması en kolay olan istismar türüdür. Yapılan araştırmalar, bebekler ve küçük çocuklara anneleri tarafından fiziksel istismar uygulandığı görülmektedir. Büyük çocuklar ve ergenlere babalarının fiziksel istismarda bulunduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Fiziksel istismara bağlı yaralanmalar vücutta en sık olarak göğüste, sırtta, baldırlarda, genital bölgelerde, yüzde, üst dudak ve gözlerde görülmektedir (Dahlgren, 2009: 167-183).

Çocuk istismarı tüm ülkelerin, insanlığın ortak sorunu olduğu görülmektedir. Bugün artan teknolojik imkanlarla istismar mağduru çocuklar artmaktadır. Sosyal devletin gereği olarak, çoğun yüksek yararı için eğitim ve rehberlik amaçlı verilen eğitimler aile bütünlüğü içerikli çalışmaların artırılması gerekmektedir. Aile refahı kapsamında sosyal hizmet kurumlarına duyulan ihtiyaç oranında personel ve kurumların artırılması toplum yararına olacağı bilinmektedir.

3.2.2.2. Cinsel İstismar

Literatürde cinsel istismarın farklı tanımları mevcut olup, yaygın kabul edilen tanımlar şu şekildedir. “Cinsel istismar, çocuğun yetişkin tarafından cinsel amaçlar” amacıyla sömürülmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Psiko-sosyal gelişim dönemini bitirmemiş on sekiz yaşını doldurmamış olan, kız veya erkek çocuğun bir yetişkin tarafından istismar edilmesidir. Toplumda en fazla kız çocuklarının cinsel istismara uğradığı bilinmektedir (Polat, 2007: 45-93).

Çocuğun cinsel istismarı, “yetişkinlerin cinsel doyum için çocukla ilişki kurma”, kazanç için yapılmış eylemlerdir. Bunlar fuhuş ve pornografi amaçlı eylem türleridir (Akdoğan, 2005: 4). Cinsel istismar, erişkin ve çocuk arasında meydana gelen temas ve çocuğun doyum amaçlı kullanılması, cinsel istismardır. “Tecavüz, ensest, çocuk pornografisi, teşhircilik, cinselliği kışkırtan konuşmalar, pornografik film seyrettirme, cinsel organları okşama gibi eylemler cinsel istismar” olarak nitelendirilmektedir (Polat, 2004: 83-132). Çocuğun yetişkin tarafından, cinsel isteklerin tatmininde kullanılması dokunma ve temas içinde bulunma eylemidir (Child Welfare Information Gateway, 2016: 6).

Literatürde mağdurlar için tercih edilen kavram genelde “kurban” (victim) istismara uğrayan anlamında kullanılmakta olup, istismar eyleminde bulunan kişi ya da kişilere “saldırgan” (perpetrator) kavramları yaygın kullanıma sahiptir (Moore, 2005: 43-62). Cinsel istismar ergenlik öncesi dönemde 8-13 yaş aralığında en fazla görüldüğü, araştırmalara göre kız çocuklarının istismara uğrama oranı sayıca daha fazla olduğu tespit edilmiştir. İstismara uğrayanlarda, duygu durum bozuklukları, davranış problemleri, dikkat eksikliği ve hiperaktivite, anlamsız aşırı korku hisleri, yeme bozukluğu, alkol, ilaç bağımlılığı, intihar, kendi bedeninden nefret duyma ve utanç duyguları yaşandığı bilinmektedir. İstismara uğrayan çocukların aileleri incelendiğinde parçalanmış aileler, anne ya da babanın madde veya alkol bağımlısı olması, ceza ve şiddet uygulayan ebeveynlere sahip olduğu görülmektedir (Porter, 1984: 34-87). Çocuklar cinsel istismar sonrası hayatları üzerinde uzun ve kısa dönemli olarak sınıflandırılmış olan etkileri yaşadıkları, uzun süren etkilerin, yaşam içinde ve ilişkilerinde, mağdurların sorunlar sarmalını aşamadıkları bilinmektedir. Kısa bir zaman içinde sona eren etkiler de ise, istismar sonrası çocukta hemen fark edilen, özellikler korku, okul başarılarında düşme, anti sosyallik duygu ve

davranışları kısa sürede gözlenmekte olup kız çocuklarında erkek çocuklarına göre daha fazla davranış problemleri gözlenmektedir (Maing, 1991: 45-69).

Çocukların cinsel istismara uğraması her çağda toplumların, halk sağlığı ve huzuru açısından çocuklarda hayatları süresince unutulmayan psikolojik ve sosyal sorunlara neden olmaktadır. Cinsel istismar, mağdur çocuk, istismarcı ve toplum için psikolojik, sosyal, hukuki, ahlaki sonuçlara neden olmaktadır (Topçu, 2009: 27-45).

Çocukların cinsiyetleri arasında toplumda kızların daha fazla istismara uğradığı bilinmektedir. Davranış ve kişilik problemleri olan, suça meyilli ergen ve çocukların tedavi ve gözlemleri yapıp bu davranışın altında yatan nedenlerin bilinmesi, olayın tekrar edilmesini önleyici çalışmalar gerekmektedir (Göker, vd., 2010: 15-21). Ensest, çocuk istismar vakaları incelendiğinde en yaygın görülen birinci derece yakın akraba, arkadaş, çocuk üvey baba ve bakıcısı çevresinden gerçekleştirildiği bilinmektedir. Cinsel istismar mağduru çocuklarda çok farklı duygu durum değişikliği yaşanmaktadır, yaygın görülenler ise şunlardır (Zastrow ve Kirst-Ashman 2014: 123-237).

İhanet duygusu: İstismarcı tarafından çocukta kendisine olan saygı ve güvenine ve çevresinde bulunan insanların güven duygusunu yok olmasına neden olmaktadır. Bu durum çocukta ihanet duygusunu meydana getirmektedir.

Acizlik: Çocuğun zorbalık ve tehditle cinsel istismara uğraması kendisine karşı bitkinlik, acizlik ve çaresizlik içinde olma gibi hisler yaşayabilmektedir.

Damgalanma: Cinsel istismar çocuk üzerinde yaşamının birçok anında utanç ve kendisine suçluluk duymasına, belli bir sürecin sonunda bu hisler çocuğun benliğinde kabul etmesine sebep olmaktadır (Ovayolu, Uçan ve Serindağ 2007: 2-22).

Çocukların denizde, havuzda ya da küvette çekilmiş olan çıplak resimlerinin ailelerin paylaşmaması, çocuk istismarını önlemek için önemi bilinmektedir. Özellikle pedofili dünyada olduğu gibi Türkiye’de de görülen bir hastalıktır.

Pedofili; yetişkin yaştaki bireylerin çocuklara, cinsiyet gözetmeksizin cinsel eğilimlerin gösterildiği hastalıktır. Kız ya da erkek çocukların, cinsel açıdan yetişkin birey tarafından çekici bulunması şeklinde tanımlar bulunmaktadır.

Günümüzde gittikçe artan pedofili hastalığı, ailelerin çocuklarının resimlerini paylaşması ve farklı sitelerde kullanmaları büyük bir tehlike unsuru olduğu bilinmektedir. Avustralya’da yapılmış olan araştırmada pedofili sitelerinde kullanılan resimlerin, sosyal medya üzerinde aileler tarafında paylaşılan resimleri kullandığı görülmüştür (Emory Law Journal 2017: 64-83).

3.2.2.3. Ekonomik İstismar

Ekonomik istismar, çocuğun gelişimini olumsuz etkileyen, haklarına zarar veren işlerde, kimi durumlarda da düşük ücretle çalıştırılması, buna mecbur bırakılmasıdır. Fuhuş amacıyla çocuk ticareti, pornografî, çocukları uyuşturucu ticaretinde kullanma, işçilik yapmak üzere çocuğun satılması ekonomik istismar oranlarını arttırmaktadır (Seçkin, 2005: 24). Eğitim yaındaki çocuğun, bu hakkının elinden alınması, sağlıklı olmayan ortamlarda düşük ücret karşılığında çalıştırılması “ekonomik istismar” olarak tanımlanmak (Kurtay, <http://www.sosyalhizmetuzmani.org>, 2019).

Medya kişilerin bakış açılarını yönlendirebilmekte ve algılarının değişmesine toplumsal değerlerine zarar vermektedir. Medyadaki temsiller çocuklar için bir rol model niteliği taşımakta değerlerini, beklentilerini yönlendirmektedir. Medyanın çocuğa verdiği etiket ve çocuğu temsil ediş toplumun tutumunda belirleyici olmaktadır (Toksarı, 2014: 31). Medyanın çocukları temsil ediş biçimi incelendiğinde, yapım ve yayıncılar tarafından bir ticari kazanç amacı olarak görülmektedir. Çocuklar, şiddet ya da cinsel içerik barındıran, haberlere konu edilerek “*kurban*” safına sürüklenmekte farklı niyetlerle olumsuz kullanımlar olmaktadır. Popüler kültürün içinde dizi, yarışma programları, reklamlarla bir malzeme olarak kullanılarak günü birlik şöhretlerle medyanın tüketimine sunulmaktadır.

3.2.2.4. Duygusal İstismar

En fazla rastlanan istismar türü olan duygusal istismar, yapılan veya yapılması gerektiği halde yapılmayan, ötelenen, toplum kurallarına ve bilimsel veriler uyarınca psikolojik olarak olumsuz, yıkıcı olduğu belirlenen davranışlardan oluşmaktadır. Bir

başka tanımla, suistimal edilen, bilimsel standartlara göre psikolojik olarak yıpratıcı oldukları saptanan davranışlardan oluşmaktadır (Uysal, 1998: 17).

Anne babalara gerekli eğitimlerin verilmesine öncelik verilmeli, çalışmalarda ortaya çıkan ergenlik öncesi yaşlarda duygusal istismarın daha fazla görüldüğü, özellikle 6 ile 11 yaş arası çocuklar gelişim özellikleri bilinmektedir. Bu yaş grubundaki çocukların ani oluşan duygu davranış değişimlerine dikkat edilmelidir. Bu çocuklar okul yaşında olduğu için, okullarda okul sosyal hizmetinin olması ailenin farkında olmadığı durumlara karşı önemi büyüktür.

Çocukların kullandığı sosyal medya araçları aile tarafından takip edilmeli evde kurallar belirlenirken çocukların yaşına ve ihtiyaçları göz önüne alınarak düzenlenmelidir. Türkiye’de istismara uğramış çocuk sayısında görülen artış, karşılaşılan bir çok travmatik sonuçları rehabilitasyon merkezlerinin, çocuk ve aile boyutunda verilecek psiko-sosyal destekler sosyal hizmetin ve sosyal çalışmacının rolü ve gerekli uygulama süreçlerinin önemini artırmaktadır (Bektaş, 2004: 67-75).

3.3. Sosyal Medyanın Çocuklar Üzerindeki Olumlu Etkileri

Sosyal ağlar aynı ya da farklı toplumlar arasında fiziki coğrafi zorlukları kaldırıp toplumsal paylaşım ve ilişkilerin sürdürülmesine gerçek hayatta zor olan kişi ya da gruplarla ekonomik engellerin kalkması ve yeni sosyal ağlar üzerinden iletişim kurulmasına imkan sağlamaktadır (Kaplan ve Haenlein, 2010: 53-68). Dünya üzerinde çocukların internet ve sosyal ağlardan bazılarını kullanma amaçları genelde arkadaşlık, eğlence dünyasına girmek, bilgi ve sosyal destek kurma amaçlı olduğu bilinmektedir. Sosyal ağlar çocukların kendilerini ifade etmesi için geniş imkanlar vermektedir. Yeni medya araçlarını kullanarak uluslararası her türlü bilgi ve belgeye ulaşma imkanı bulunmaktadır (McCloughlin ve Lee, 2007: 122-137). Her çocuk kendi ülke sınırlarına bağlı kalmadan farklı alanlardan yazılı, sözlü bilgiye ulaşma hakkına sahiptir.

Sosyal medyanın çocuklar üzerindeki olumlu etkilerinden birisi çocukların eğitim hayatına etkileridir. Yaşanılan yüzyılda bilgiye erişim şekli değişmiş, iletişimin ve ilgi duyulan bilgi türlerinin oldukça değiştiği bilinmektedir. Dünya genelinde mekanları birleştirilirken ve aynı zaman diliminde paylaşım ortamı sağlanmaktadır (Ulugay, 2001: 103-129). İlerleyen bilim ve teknoloji sosyal medya ağlarının sınırsız

artışı, çocukların eğlence ve oyun dışında eğitimleri için de fayda sağlamaktadır. Sınıf ortamı dışında, sürekli öğrenme ortamı oluşturan sosyal medya, çocukların birlikte ders içeriği oluşturmaları ve aktif öğrenmelerine olanak sağlamaktadır. Çocukların eğitim hayatında gerekli olan kaynaklara hızlı ve düşük maliyetle ulaşma ve satın alma gücü olmayan öğrenciler için ortam verdiği bilinmektedir. İnternet aracılığı ile sosyal medya ağları informel yapıya uygun çocukların kendi kendilerine bilgi edinme, farkındalık ve üretkenliklerine imkan vermektedir (Balcıkanlı, 2010: 11-12). Dijital medya içinde doğup büyüyen “net generation” olarak tanımlanan günümüz neslinin bilgi edinme yöntemleri internet ve sosyal ağlardır. Teknolojiye hakim olan nesil için “Dijital Yerliler” kavramı kullanılmaktadır. Öğrenme tarzları geleneksel yöntemlere dayanan teknolojiyi daha az kullanan kesim için “Dijital Göçmenler” gruplaması mevcuttur (Prensky, 2001a; 2001b: 5-152). Teknolojiye hızlı adaptasyonu sağlayan dijital yerlilerin, bilgiye ulaşmak için medya araçlarını kullanımı yaygındır. Dijital göçmen tanımlamasında olan nesil geleneksel yöntem ile kütüphaneleri kullanmayı tercih etmektedir (Tonta, 2009: 742-768). Dijital yerliler için kütüphane kavramı net ortamlarında “hızla web içinde web”lerdir (Rayport, 2009: 13). Teknoloji ile çift yönlü iletişimle geri bildirimler alınabilmekte, sistematik olarak verimliliği destekleyicidir. Farklı yeteneklerin gelişmesi yönünde, görsel, işitsel materyallere erişim sağlanmaktadır. (Christakis ve Fowler, 2008: 45-61). Teknoloji ve sosyal ağlar çocuklara kültür, bilgi ve gelişim alanlarında farklı programlar ve doğru uygulamalarla yaratıcılıklarına katkı sağladığı öne sürülmektedir. Farklı öğrenme metotları, her çocuğun kendi stiline uygun yapıda, farkındalık kazanmasına imkan tanımaktadır (Haugland ve Wright, 1997: 49-112). Teknolojinin hızlı bir şekilde gelişmesiyle birlikte, internet ve bilişim alanındaki gelişmeler paylaşımlara ve bilgiye erişimi kolaylaştırmaktadır (McLoughlin ve Lee, 2007: 128-235). Çeşitli sebeplerle okuma imkanı olmayan veya eğitimine ara veren insanlar, internet üzerinden eğitim almakta, çeşitli denklikte lise, üniversite eğitim imkanı elde etmektedirler. Bu eğitim seviyesinde görülen artış, toplumsal yaşamda yeni iş olanakları sağlamaktadır (Shensa, 2016: 41-49).

Sosyal medyanın çocuklar üzerindeki olumlu etkilerinden birisi çocukların sosyalleşmesine katkısıdır. Toplum eski ve yeni değerlerini teknolojiyle adapte ederken yaptığı elemelerde, bazı değerler yenilenmekte ve bazıları yok olmakta olduğu görülmektedir. Her geçen gün iletişim şekilleri değişmiş sosyal medya türleri

yaşamın içine entegre olmuştur. Tüm bu yeni imkanlar çocukların interneti çoğu ortamda kullanabilmesi, güncel takip ve farklı lisanlardan bilgi, görüş elde etme imkanı, fırsat zenginliği sunmaktadır. Kendilerini ifade edemeyen gençler için sosyal ağlar fırsat zenginliği ve sosyalleşmeyi sağlayıcı ortamlar sunmaktadır (Cockburn, 2005: 329-342). Globalleşme ile farklı kültürden, ülkelerden insanlar, internet sayesinde iletişime geçmekte ve arkadaşlıklar edinilmektedir (Castells, 2000: 124-150). Sosyal medya üzerinden sosyalleşme, paylaşım, satış, alış gibi ticari işlemlerin internet üzerinden yapılabilmesi, üretici ve tüketici ilişkisinin interaktif bir şekil almasına, işletmeler tarafından tüketicilerin istek ve ihtiyacı doğrultusunda üretim imkanı vermektedir (Eşgin, 2017: 23-97). Sosyal medya üzerinden çocuklar, okul dışında iletişim ve haberleşme ortamı sağlanmaktadır. Çocuklar okul veya yerleşim yerlerini değiştirmeleri durumunda da sosyal medya üzerinden haberleşmek suretiyle eski arkadaşları ile iletişimlerini devam ettirmektedir (Signorielli, 2012: 321).

3.4. Çocukların Hakkı Olan Medya Okuryazarlığı Eğitimi Verilmesi

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılın teknolojik gelişmeleri çocuklara sadece kendi ülkesi sınırlarıyla kalmayıp dünya üzerinde istedikleri ülkeden çeşitli video, fotoğraf ve yazılı bilgi paylaşımı yapabilmeleri, bu bilgi yığınları ile baş edebilmeleri ve içerisinden yararlı, aranılan bilgiye erişim için, medya okuryazarlığı eğitimi ve becerisine her geçen gün daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

Çocukların sosyal medya ağlarında yaşanan istismar sorunlarına karşı, medya okuryazarlığı eğitiminin önemi her geçen gün artmaktadır. Çocuklara kendi yetenek ve potansiyellerinde farkındalık kazanmalarına ve bu potansiyelleri kullanmaları amaçlı çalışmalar yapılmaktadır (Yaman, Eroğlu ve Peker, 2011: 22-61). Medya okuryazarlığı aranılan bilgiye kısa ve doğru olarak nasıl ulaşılacağını, medya gerçeği ve yaşanan hayat farkını, sağlıklı olan ve olmayan medya iletilerini ayırma imkanı vermektedir. Çocukların ulaştıkları yazılı ve görsel metinleri eleştirel analiz edebilme, gerekli değerlendirmede bulunma, kendi çalışmalarını üretebilme becerisinin kazandırılması amaçlanmıştır (Share, Thoman ve Jolls, 2005: 137-165).

Medya okuryazarlığı, üretilen algı senaryoları ile inanç, yaşam ve tüketim tercihlerini nasıl etkilendiğinin, popüler kültürün nasıl biçim verilmeye çalışıldığının farkına

varılması bilinçli birey ve ifade özgürlükleri kazanımında büyük rolü olmaktadır (Pekman, 2007: 183-190).

Medya ortamlarında, karşılaşılabilecek zararlı içerikler, şiddet, istismar içerikli sınırsız tehlikeler mevcuttur. Çocuk için seçici, eleştirel düşünme eğitimi verilmesi önleyici tedbirler hayati öneme sahip bulunmaktadır (Luhan, 2005: 75-81). Yeni medya araçlarını kullanan bireyin internet ortamında riskli, niteliksiz, sakıncalı içeriklere karşı bilinçli olması medya okuryazarlığı ile mümkün olması beklenmektedir (Nalçaoğlu, 2013: 37-55). Sosyal medya, çocukluk sürecini her geçen gün eritmekte, bunu sınırsız özgürlükler süslemesiyle savunduğu bilinmektedir. Sosyal ağların yarattığı çabuk tüketilen, geçici, hızlı ilişki sorunlarına, iş ve akademik performans problemlerine ve sağlık açısından olumsuz sonuçlara maddi kayıplara neden olduğu araştırmalarda ortaya konulmaktadır (Buckingham, 2009: 87-103).

İngiltere’de de yaklaşık 80 yıldır uygulanan medya okuryazarlığı eğitimi ile çocuklara çağın üretilen ve tüketilen sosyal medya araçlarına eleştirel bakmayı, sağlıklı okumalar yapan ve olaylara karşı eleştirel düşünebilen çocuklar yetiştirmek amaçlandığı bilinmektedir. Medya okuryazarlığı ile çocukların kendi başlarına çalışmalarında güven içinde bilgi, eğlence ve diğer tüm ihtiyaçlarını özgür, eleştirel ve kişisel stratejilerini kullanarak elde etme becerisi hedef olunmaktadır (American Academy of Pediatrics, 1999:104-141).

Sosyal medya ağları başta facebook, uygulama içerikleri ile sanal ama gerçek yaşamdan kişisel bilgilerin paylaşıldığı ve sayısız kişinin görmesi sonucu çocuk istismarı yaşanan ortamlar olmaktadır (Kaya, 2013: 150-197). Çocuklara verilecek olan medya eğitimlerinin temel amacı, eleştirel düşünme becerisi kazanmaları ve kendi iradelerinde farkındalık kazanmaları, fayda ve zararı elimine edebilmeleri, yargılama yetilerinin geliştirilmesi amaçlanarak, istismarın önlenmesi düşünülmektedir (İnceoğlu, 2008: 4).

3.5. Sosyal Hizmet ve Sosyal Hizmet Mesleğinin Etik İlkeleri

3.5.1. Sosyal Hizmet

Sosyal hizmet, insan hakları ve sosyal adalet ilkelerini temel alan, sosyal değişimi destekleyen insanların iyilik durumunun arttırılmasını sağlayan uygulamalı bir

meslektir. Bireyi sistem içinde güçlendirmek amaçlı ve bunun için insan davranışlarına ve sosyal düzene ilişkin teorilerden yararlanarak insanların çevreleri ile olumlu etkileşimini arttırması amaçlanmaktadır (International Association of Schools of Social Work (IASSW), 2001).

Sosyal hizmet, bireylerin sorun çözme becerilerini geliştirebilmeleri, yaşam streslerini azaltmayı ve yaşamda sosyal katılım ve üretkenliklerini daha iyi noktaya çıkarmayı hedeflemektedir. Sosyal hizmet; kamu ya da özel kuruluşların yönetiminde, kişi, grup ve toplulukların dertlerini çözmeleri her tür aksaklık veya eksikliklerini gidermeleri, asgari ekonomik ve sosyal iyiliğe kavuşmaları için kişisel ve ticari kazanç gözetmeksizin düzenlenen yardım etme işidir. (Yolcuoğlu, 2012: 1-14).

3.5.2. Etik

Türk Dil Kurumuna göre etik, “töre ve ahlak bilimi” olarak tanımlanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>, 2019). Etik, iyiyle kötünün ayırt edilmesini bilimsel değerler içinde kavranmasını hedefler.

Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi Bürosuna göre insanlarla çalışmada ölçü, hizmetleri verirken herkes tarafından kabul edilen ilkelerdir. Mesleğin evrensel değer ölçütlerinde ahlak kuralları, toplum tarafından kabul edilmesini ve sürekliliğini sağlamaktadır. Bu ilkeler açık, sistematik bütünlüğe ve bağlayıcı hükümlere sahiptir. Bu ölçütler, müracaatçı meslek elemanı ve meslek elemanı arasındaki etkileşimi tanımlar (Kut, 1999: 30-89).

Sosyal hizmetin temelini etik ilkeler oluşturur. Meslek kendi değerleri ve etik ilkelerini beyan etmek mecburiyeti içindedir. Etik değerlerin toplumun ekonomik, siyasi değişimlerine göre yeniden şekil değiştirmesi kaçınılmaz görülmektedir (NASW, 1999). Sosyal hizmet uzmanlarının karşılaştığı zorlukları, sorunları bu ilkeler çerçevesinde üzerine düşen misyonları yerine getirdikleri bilinmektedir (Reamer, 1982: 254-268).

Etik, insanlık tarihi boyunca insan yaşamında yer alan, felsefi bir olgudur. Ahlakın insan temelinde kast edilen ahlak ölçüleri belirlenmesi, ahlaki davranış kazandırılmasında kast edilen değerlendirmeler temelinde insan eylemlerini konu almasıdır (Kavi ve Koçak, 2003: 4).

3.5.3. Sosyal Hizmet Mesleğinin Etik İlkeleri

“Sosyal hizmet uzmanları insanlığın gelişimi için mesleki tutum, karar ve eylemlerinde” bazı temellere dayanmaktadır. Sosyal hizmet mesleğinin temeli olan ilkeler aşağıdaki gibi olup, uygulama sürecinde belirleyici öneme sahip bulunmaktadır (Duyan, 2016: 23-135).

1. Kendine Özgü; Her bireyin insan olması kendine özgü bir değeri vardır. Bu değer, kişinin saygı duyulmasını gerektirmektedir.
2. Toplumsal bir düzen içinde yaşayan insan, başkalarına zarar vermediği sürece kendini ve toplumu geliştirme ve yenilikleri öğrenme hakkına sahiptir.
3. Kendi Kaderini Tayin Hakkı; Sosyal hizmet uzmanları yapılan çalışmanın sonuçlarında müracaatçıların yaşamlarını etkileyecek eylemlerini kendilerinin belirlemesini amaçlamaktadır.
4. Her toplum, yönetim biçimi fark etmeksizin tüm üyelerinin en üst düzeyde yararını amaçlamalı, üyelerinin kendilerini geliştirmeleri için imkan ve koşulları iyileştirmelidir.
5. İnsan Haklarına Saygı; Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde ve diğer uluslararası sözleşmelerde bireylerin ve grupların temel insan haklarına saygı duyulması gerektiği vurgulanmaktadır.
6. Sosyal hizmet uzmanları yardıma ihtiyaç duyan herkese cinsiyet, yaş, ırk, dil, din ve özürlü durumlarına bakmadan en iyi hizmeti sunar.
7. Sosyal Adaletsizlikle Mücadele; Meslek uzmanları karar ve eylemlerinde sosyal adaletsizlikle mücadele etmektedir. Özellikle zayıf incine bilir birey ve gruplar için onlar adına ya da onlarla toplumsal değişmeyi sağlamak için çaba gösterir.
8. Yetkinlik; Sosyal hizmet uzmanlarının nesnel olma, kendilerinin mesleki bilgilerini geliştirmeleri ve alanlarında yetkin olma sorumluluğu bulunmaktadır.
9. Gizlilik ve Mahremiyet; Sosyal hizmet uzmanları, mahremiyet, özel hayatın korunması, mesleki bilgileri sorumlu bir biçimde korumak ve gerekli kişilerle kullanma ilkesine uymaktadır.

10. İş Birliği; Sosyal hizmet uzmanları müracaatçılarıyla ortak çalışma yürütüp, en üst düzeyde müracaatçıların sürecin her safhasında katılımı amaçlanmaktadır. Olasılıklara karşı bilgilendirmekte ve onların yararını gözetmektedir.

11. Sosyal Hizmet Mesleğinin Etik İlkeleri ve Sorumluluklarına Uygun Davranış; Sosyal Hizmet Uzmanları, mesleğin kendi adını taşıyan Sosyal Hizmetleri Uzmanları Derneğince” belirlenen “mesleğin etik ilkeleri ve sorumluluklarını onaylamakta ve mesleğinde bu ilkelerine bağlı kalmaktadır.

12. Terörizm, İşkence ve Benzer Yollarda Başvurmaya Karşı Koymak; İşkence, terör benzer yollara başvuran kişilere siyasi güç veya diğer güç odaklarına sosyal hizmet imkanlarından faydalanmasını önlemektedir (Zastrow, 2014: 13-47).

3.6. Sosyal Medyada Çocuk İstismarının Önlenmesi İle İlgili Sosyal Hizmet Müdahaleleri

Çocuk istismarı, Türkiye’de uluslararası ve ulusal bağlamda düzenlenmiş kanun veya uluslararası sözleşmelere göre şekillenmektedir. Sosyal hizmet müdahalesi, sosyal hizmet uzmanının sistematik değişikliklerini içeren eylemlerdir. Sosyal hizmet müdahaleleri, istismara uğramış çocuğun yasal bildirimini yapılmasıyla başlayan ilk aşamadır. Koruma hakkı doğrultusunda ise, çocuğun ailesi yanında büyük risk altında olması durumunda kuruyucu bakım ve diğer hizmetlerin verilmesi hedeflenmektedir (Weber ve Thomas, 2009: 34-68).

Çocuk istismarı çok boyutlu, bütünsel ve disiplinler arası uzun süren çalışmalardır. Çocuk, aile ve bulunulan sosyal çevre bütünlüğü içerisinde çalışmalar değerlendirilmektedir. İstismara uğramış çocuk gerekli görülmesi halinde ortamdaki uzaklaştırılır. Sosyal hizmet uzmanları, psiko-sosyal rehabilitasyon hizmet desteği, kriz anının çocuk lehine sürdürülmesiyle yükümlüdür. Hukuki haklar çerçevesinde mağdur çocuk için gerekli işlemler sürdürülmekte ve kurumlar arası ilişkiler planlanmaktadır. Ailede bulunan başka çocuklarında aynı risk içerisinde olması durumunda gerekli müdahalelerde bulunulur. Çocuğun yüksek faydası içerisinde en önemli kararların alınmasında değerlendirmelerde bulunup vaka yönlendirmeleri yapan, ilk andan, vakanın izlemesinin sona erdiği aşamaya kadar çocukla iletişimde olan sosyal çalışmacılardır (Özbeşler ve Çoban, 2013: 140).

Çocuk istismar vakalarında hem çocuk hem de ailelerine verilen koruyucu ve danışmanlık boyutlu hizmetler bütüncül ve insani duyarlılıkla rehberlik görevini üstlenmektedir (Zastrow, 2014: 44-48). Anne, baba veya çocuğun yasal vasisi olan kişi ya da kişiler tarafından çocuğun istismarı, yıpratıcı davranışlarda bulunulması, sağlık, eğitim ve sosyal çevreden mahrum edilmesi durumunda, içinde bulunulan durumun doğru analizi için yapılacakların her aşamasının sağlıklı planlaması yapılır (Child Welfare Information, Cateway, 2016: 7).

Çocukların çalıştırılmaması için, ihtiyaç sahibi ailelere ekonomik destek sağlanması koruyucu ve önleyici tedbirler arasında yer almaktadır (Türkiye’de Çocuklara Yönelik Koruyucu ve Önleyici Politikaları Değerlendirme Çalışmayı Raporu 2017).

Ebeveynlerin görev ve rolleri, sosyal ortamda alınan destekler içinde bütünlük ile anne babalık rolleri, anne babanın psikolojik ve psikiyatrik değerlendirmesi sorunların belirlenmesinde dikkate alınmaktadır (Council Report, 1994: çev: Öztürk, 2009: 93).

Yapılan bu çalışmalarda çocuğun yüksek menfaatinin korunması hedeflenmektedir. Çocuklar arasında sosyal medya kullanımının artması, sosyal ağlarına erişim yaşının düşmesi, ailelerin çocuklarına açmış olduğu medya hesapları, sosyal medyada çocuk istismarını arttırmaktadır ve toplumsal boyutta tedbirlerin alınması önem arz etmektedir.

3.6.1. Sosyal Medyada Çocuk İstismarı Konusunda Toplumsal Farkındalık Oluşturulması

Sosyal medyada çocuk istismarı, sürekli yenilenen sosyal ağlar ve artan cazibesıyla çocuk kullanıcı sayısı da artmaktadır. Aileye ve çocuklara dijital mahremiyetin öğretilmesi için koruyucu ve önleyici çalışmalar, toplum değerlerinin bir sonraki nesillere aktarılması adına büyük önem taşımaktadır. “Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı” tarafından kamu spotu, televizyon programları ve seminerler ile ailelere kazandırılan farkındalık, tarih boyu görülen, halk sağlığı sorunu olan çocuk istismarının engellenmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir (Yavuzer, 2017: 130-147).

Medya araçları, ülke içinde ya da ülkelerarası olabileceği için coğrafi alan çizilememektedir. Tam bu noktada çocuk istismar tehlikesinin önlenmesi, ulusal

politikalar ve medya ile işbirliği çalışmaları sayesinde, mücadelelerin istenilen boyuta geleceği söylenmektedir (Tarcan, 2005: 42-45). Eğitimlerin verilmesi, aile ve toplum üyelerine farkındalık kazandırılması, çocuk odaklı programlar ve uluslar arası arenada kabul edilmiş olan çocuk haklarının, sivil toplum kurumları ve gönüllülüğe dayalı başarılı çalışmalar ile desteklenmesi beklenmektedir (American Journal Of Public Health, 2018: 171-177). Ailelere medya okuryazarlığı eğitimleri verilerek toplum genelinde bireylerin sosyal medya kullanımında daha bilinçli olmaları beklenmektedir. Toplumun mahrem ve ayıp görüp tabulaştırdığı cinsel konuların, çocukla paylaşılması, özel bölgeleri konusunda doğru ve gerekli bilgiler ve ailede sağlıklı ilişkinin önemine yönelik eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Topluma haber verme ve bilgilendirme basın yayın organlarının temel görevidir, koruyu ve kollayıcı çocuk odaklı programların yaşadığımız sorunların çözümünde farkındalık kazandıracağı bilinmektedir. Medya, gücünü ve toplum üzerindeki etkisini “özenli olma yükümlülüğü” içinde yayın içeriklerini hazırlaması beklenir (Onat ve Akço, 2007: 73-129).

3.6.2 Okul Sosyal Hizmeti Uygulaması ile İlgili Önleyici Müdahale

Okul sosyal hizmeti birçok ülkede yüz yılı aşkın zamandır uygulanan, öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarında problemlerinin çözümü ve çocuğun okul motivasyonu sağlanarak eğitimini başarı içinde sürdürme amacı olan uygulamalı bir disiplindir (Duman, 2000: çev. Özbesler ve Duyan 2009: 2-85).

Çocukların sosyal yaşamı üzerinde önemli etkilere sahip olan sosyal medyanın, okul başarısı üzerine olumsuz etkileri görülmektedir, tam bu noktada okul sosyal hizmetine (School Social Work) duyulan ihtiyaçlar önem arz etmektedir. Türkiye’de 1961 yılında Sağlık Bakanlığı Sosyal Hizmetler Akademisi adı altında kurum açılmıştır (Çakmaklı, 2013: 145-157). Maalesef, ülkemizin eğitim sisteminde okul sosyal hizmetinden yararlanılmamakta, çocuklara ve ailelere yeterli desteğin verilmediği bilinmektedir. Sosyal uyum, sosyal destek imkanları değişen toplumda çocuklar ve aileler için okul sosyal hizmetine gereksinim duyulmaktadır. Okul sosyal hizmeti uygulamalarına ağırlık verilmesi, okul, aile, toplum odaklı çalışmalar çocuk istismarının önlenmesinde gerekli görülmektedir. Okul, sadece öğretimin yapıldığı

yer değildir, ayrıca eğitim yeri olarak, psikososyal gelişim ortamında çocuklar yarınlarına hazırlanmaktadır.

Ailenin tek başına yetersiz kaldığı noktada, aile ve çocuğa okul sosyal hizmet uzmanı desteği ile toplumsal uyumun sağlanması ve akademik başarının arttırılması için okul sosyal hizmeti önem arz etmektedir. Dış tehlikelere karşı savunmasız olan çocuklar için okul sosyal hizmet disiplini Avrupa'da giderek değer kazanırken Türkiye'de konunun önemi, koruyucu ve önleyici olacağı düşünülmektedir (Duyan, 2008: 18-25).

3.6.3. Rezidental Tedavi Merkezlerinin Yaygınlaştırılması

Rezidental tedavi merkezleri istismara uğrayan çocuğa psikolojik, psikiyatrik tedavi ve her türlü rehabilitasyon hizmeti vermek amaçlı yatılı kuruluşlardır. İstismar bildirimini sonrasında, mağdur çocuğa yaşadığı travmanın tedavisinde, ruhsal terapi ve ilaç tedavisi uygulanmaktadır. Bugün bu merkezlerde hem koruyucu hem de ruhsal boyutlu tedavi imkanı mevcuttur (Kisiel ve Lyons, 2001:1033-1039). Türkiye'de hizmet veren ilk kurum Oğuz Kağan Köksal Sosyal Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi'dir ve Adana'da açılmıştır. Sosyal incelemesi yapılan ve koruma altına alınan çocuğun rehabilitesi için yaşa ve ilgisine göre resim, spor, sanatsal eğitimler alması sağlanmaktadır (Avcı, Tahiroğlu, 2007: 723). Amerika Birleşik Devletleri genelinde ve dünyada birçok ülke de rezidental tedavi merkezleriyle aile ve çocuklara çeşitli hizmetler ve yatılı bakım sağlanmaktadır. Çocuk istismarı sonucunda verilen bu hizmetlerin Türkiye genelinde yeterli kurum sayısı ve yeterli sayıda görevli sosyal hizmet uzmanının olması, sosyal devletin görevi ve çocukların sağlığı ve toplumsal yaşama katılımı için büyük önem taşımaktadır.

3.6.4. Sosyal Medyada Çocuk İstismarına Karşı Sosyal Çalışmacının Yerine Getirmesi Gereken Roller

Sosyal çalışmacı, birey, grup ve toplum hizmetlerini, mikro, mezzo ve makro seviyede yerine getirmektedir. Sosyal çalışmacının "aracı, savunucu, aktivist, arabulucu, görüşmeci, eğitimci, öncü, koordinatör, araştırmacı, sözcü rolü" yer almaktadır. Çocuk istismarı kapsamında konu incelendiğinde, sosyal çalışmacının, özellikle kurumlar arasında iletişim hizmetlerinde yasal prosedüre hakim olması

beklenir. Çocuğa uygun seviyede konuşma, bilgi alışverişi ve güvenin kazanılması bakımından vazgeçilmez göreve sahiptir. Sosyal çalışmacı bilgi, tecrübe ve becerilerini kullanmakta, varolan şartlar çerçevesinde kaynak temini ve bilgilendirme rolü ile, istismar mağduru çocuğun yüksek yararını gözetmektedir (Zastrow, 2013: 55).

Sosyal çalışmacıların bilgi, tecrübe ile insana dair her problemin çözümünde olduğu gibi, çocuk ve ailenin işlevselliğini sürdürmesi, yaşam kalitelerini arttırmayı sosyal çalışmacının rolleri çerçevesinde uygulamaktadır. Hizmetleri yerine getirme sürecinde koordinatör ve kurumlar ile mağdur arasında köprü görevi sağlamaktadır. Topluma hizmet noktasında, sınırlı kaynakların yerinde ve doğru kullanımıyla, toplumun ihtiyaçlarının giderilmesi ve kurumsal hedeflere ulaşılması sağlanabilmektedir (Birinci, Altun ve Sevim: 205-223). Sonuç olarak kısıtlı imkan ve artan ihtiyaç sahiplerine sosyal çalışmacı danışmanlık hizmetleri içinde, alternatifler göstererek bireylerin sağlıklı karar almalarında destek vermektedir.

3.6.5. Milli Eğitim Bakanlığı Ortak Çalışmaları

Milli Eğitim Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, ortak öznesi çocuk olan çalışmalarında birlikte yapılan projelerin arttırılmasıyla toplum genelinde hızlı ve etkili şekilde hedeflere ulaşılacağı düşünülmektedir. Okullarda medya okuryazarlığı dersinin okul öncesinden, lise eğitim yıllarını içeren dönemi kapsamı beklenmektedir. Anne babaya eğitimlerle aile ortamının önemi ve çocukla iletişimin güçlendirilmesi amaçlı toplum genelinde çalışmalara yer verilmelidir (Erbay, 2010: 61-87). Milli Eğitim programında, toplumsal, insani değerler ve evrensel çocuk haklarına düzenli olarak yer verilmesi önem arz etmektedir. Bakanlığın aile ve çocuk hizmetlerinin topluma tanıtılması, medya organları tarafından toplumla paylaşılması sağlanmalıdır (Oktay, 2011: 91).

Türkiye’de Medya Okuryazarlığı “ilköğretim 6. 7. ve 8. sınıflarda haftada bir saat seçmeli ders olarak verilmek üzere 31 Ağustos 2006 tarihinde MEB Talim ve Terbiye Kurulu’nda onaylanmış ve çalışmalar devam etmektedir. Okul sistemi içinde çocuğun ihtiyacına göre gerekli olan desteğin verilmesi, örneğin spor, tiyatro, yüzme etkinlikleri yapılması ve katılımın yüksek olması için bakanlık tarafından

maliyetlerin karşılanması, özellikle Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının belirlemiş olduğu çocuklara yönelik programlara yer verilmesi beklenmektedir.

3.6.6. Kanunlarda Cezaların Caydırıcılığı

Kanunlarla belirlenen cezaların caydırıcı olması çocuk istismarının önlenmesinde büyük öneme sahiptir. Kanunlarda çocuğun yaşına göre cezaların değiştiği görülmektedir. Örneğin, çocuğun 0-15 yaş arasında cinsel istismara uğraması halinde Türk Ceza Kanununda rızası olup olmadığına bakılmaz ve ceza gerekli görülürken, 15-18 yaş aralığındaki istismar eyleminde hile, tehdit, zorlama, baskı, cebir olmasına bakılmaktadır. Çocuk istismarında verilecek cezanın çocuğun yaşına göre değişmesi cezaların caydırıcı etkisini olumsuz etkilediği düşünülmektedir. (Topçu, 2009: 23-25). Ayrıca, takvim yaşı cinsel istismarda tek başına yeterli olmayıp, kötü niyet amacının güdülmesi, uygunsuz hareketlere maruz kalınması yönünde tespitler beklenmektedir. Gerekli tespit, değerlendirmeler zaman alıcı olup, çocuk ve aile açısından daha fazla yıpratıcı ve bürokratik süreç daha hızlı işlemelidir.

Ayrıca farklı kanunlarda çocuk istismar ceza uygulamaları değiştiği diğer bir örneği Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundadır. Şöyleki çocuk istismar vakalarında yargılama sisteminde, çocuk yaşına (15 yaş) bakılmaksızın suçlunun tutuklu yargılanması, mağdurun ve ailenin tüm adli süreçlerde, sosyo-psikolojik hizmetlerin verilmesi gerekmektedir. Örneği verilen kanunlara göre çocuk istismar cezalarında netlik, daha fazla ceza oranları ve hızlandırılacak bürokratik uygulamaların olması, sosyal devletin görevi ve çocuğa verilen değer en iyi göstergesidir. Ayrıca çocuk istismarının önlenmesi için uluslar arası uygulamaların değerlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

3.6.7. Medyada Sosyal Hizmet Çalışanlarının İstihdamı

Haberlerinin yayına hazırlanmasında içerik analizi yapılması, doğru bilginin toplumla paylaşılması için sosyal hizmet çalışanının gazetelerde istihdamı önem taşımaktadır. Medyanın çocuk istismar haberlerinde, bireysel haklara ve etik ilkelerine uyması toplum huzuruna katkı sağlayacaktır (Arcan, 2011: 237-258).

Toplumsal farkındalık kazanmak için alanın uzmanları tarafından bilimsel yazıların içeriklerinin analizinin, yapılması ve toplumla paylaşılması amaçlanmaktadır.

3.6.8. Sosyal Medya Bağımlılığını Önlenmesi Merkezleri

Yaşanılan toplumu anlamak, dünyada olup bitenlerin merakı, arkadaş ortamında kabul görme isteği sosyal medya kullanım nedenleri arasındadır. Bireylerin gerçek yaşamda sahip olamadıklarının duygusal tatminine sahip olma arzusu ve kişisel amaçlara ulaşmak için sosyal medya kullanımı artmaktadır. Çocuklar için sosyal medyada bağımlılık sebebi, ağ arkadaşlıkları ve oyunlar ilk akla gelenlerdir. Bağımlılık, kişide duygusal sorunların oluşmasına, duygusal yaşamına, zihin dünyasına verdiği zarara rağmen çocuğun sosyal ağları aşırı kullanımı, kendini durdurama olarak tanımlanmaktadır (Lemmens, Valkenburg ve Peter, 2009: 83-92).

Sosyal medya bağımlılığı normalin üzerinde internet kullanımını bireyin kendisini sınırlandıramamasıdır. Kişinin engellenmesi halinde sinirlilik halinin oluşması, sosyal yaşamında rol ve görevlerin yerine getirilememesidir. Bağımlılık denildiğinde, alkol, madde, esrar, eroin, bilgisayar oyunları ilk akla gelenlerdir. Günümüzün teknolojik bağımlılıkları davranışsal nitelikte görülmektedir. Davranışsal bağımlılıklar arasında, teknolojik bağımlılıklardan internet bağımlılığı, mobil telefon bağımlılığı, televizyon bağımlılığı, internet oyunlarına bağımlılıklarla toplumsal sorunların arttığı gözlenmiştir (Hazar, 2011: 17-159). Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere teknolojik bağımlılık merkezlerinde “sosyal destek grupları” topluma hizmet verdiği bilinmektedir. Bağımlılık, önlemleri için çocuğun niçin interneti kullandığı ve zaman planlaması uygulanmaktadır. Çocukların teknoloji bağımlılığı sonuçlarında dikkat dağınıklığı ve hiperaktivite bozuklukları ve özgüven- sorunları görülmektedir (Vakenburg ve Piotrowski, 2017: 48-151). Sosyal medya çocuklarda, okul hayatına ilgisizlik, derslerde devamsızlığa neden olurken, bu ağların kullanımı engellendiğinde mutsuz, gergin ve yaşam doyumları düşük, şiddet yanlısı olabildikleri gözlenmiştir (Funk, 2005: 59-64). Çocukların intihara sürüklenmesine neden olan istismar tehlikesine ve internet oyunları arasında yaygın olan mavi balina, ailelerin, tek başına yetersiz kaldığının, profesyonel destek gerektiğinin örneklerinden biridir. Amerika Birleşik Devletlerinde bulunan tedavi

merkezlerinin olması, çocuk ve aileye uzman desteği verilmesi modern çağın toplumsal ihtiyaçları içinde yer almaktadır (Metin ve Danış, 2017: 199-216).

3.6.9. Hizmetlerin Medya Üzerinden Tanıtımı

Medyanın günümüzde toplumu yönlendirme gücü, kullanıcı sayısının artmasıyla daha da etkili olmaktadır. Sosyal hizmetin çocuk istismarında müdahaleler, aile ve çocuk refahına yönelik hizmetlerin topluma doğru tanıtımı, medyanın bilgi verme görevi meslek ilkeleri arasında bulunmaktadır. İyileştirici ve geliştirici hizmetlerin paylaşılması için, etik ilkelere bağlı medya kuruluşlarına, devlet tarafından gereken destek sunulmalıdır. Her geçen gün artan, her kesim tarafından ilgiyle takip edilen etkili medya gücünün doğru kullanılması çocuk istismar vakalarının azalmasında etkili olacağı düşünülmektedir. Medya asli görevi olan topluma bilgi ve rehberlik etmek görevine yeterince duyarlı olması beklenmektedir. Her türlü bilgiye çok hızlı ulaşılan medyada, bireysel haklar, insani değerler ve sosyal hizmet mesleği etik ilkeler doğrultusunda haberler ve hizmetlerin tanıtılmasında, çocuk dostu medya programları ile hizmetlerin topluma tanıtımı sağlanmalıdır (Bayraktar, 2015: 101).

3.6.10. RTÜK, Sosyal Medya Denetimi

Çocukların medya araçları tarafından ekonomik, duygusal, fiziksel, cinsel istismar haberlerinde yer alan fotoğraflar ve toplum üzerinde zarar verici yayınların denetimine her geçen gün daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından internet düzenlemeleri getirilmesi yönünde çalışmalar devam etmektedir. RTÜK böylece, internet üzerinden devam eden yayınları, içeriklerin uygunluğunu denetleme, lisans uygunluk belgesi vermek hakkına kullanacak ve zararlı içerik paylaşımlarının denetimi sağlanmış olacaktır. Şuanda RTÜK denetlemeleri, sosyal medya mecralarında tam kapsayıcı değildir, ticari firmalara yönelik yapılabileceği belirtilmiştir. Fakat yaygınlaştırılan denetimler sayesinde internet üzerinden meşru olmayan reklamların, uyuşturucu satışları, sohbet sitelerine denetiminin yapılması ile başta çocukların ve toplumun mağduriyeti giderilebilecektir (Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik Taslağı, RTÜK).

3.6.11. Kamu Kurumlarının Bilgi ve Kaynak Yönetimi

Kamu kurumları bünyesinde çalışan sosyal çalışmacıların, meslek hayatlarındaki yüksek motivasyon, zamanı etkili kullanmaları, bilgi ve kaynakların doğru kullanımı meslek ilkeleri arasındadır. Sosyal çalışmacılar, ev ziyaretlerinde vaka ve aile bireylerini birlikte değerlendirerek, özellikle madde bağımlısı, boşanmış ebeveynlerin çocuklarının her türlü istismara açık olması nedeniyle izlenmesi, gerekli danışmanlık ve ekonomik desteklerin, çocuk zarar görmeden müdahale edilmesi büyük önem taşımaktadır. Tecrübeli bir sosyal çalışmacı, mesleğin etik ilkeleri içinde gerekli kurumların meslek çalışanları ile zamanında bilgi paylaşma, iletişime geçme kamu kurumlarında bilgi ve kaynakların ortak kullanımı ve yönetiminde önemli yere sahiptir (Şahin, 2000: 17-88). Sosyal çalışmacıların toplumsal sorunların çözümünde, müracaatçının ihtiyaçlarını yerinde görüp uyguladığı ve en iyi bildiği için, yapılacak politikalara katılmaları, görüşlerini ortaya koymaları beklenmektedir. Kaynakların doğru, zamanında ve etkili kullanımı toplumdaki diğer ihtiyaç sahiplerinin haklarının korunmasına imkan sağlamaktadır. İhtiyaç sahiplerinin arttığı günümüzde, sınırlı kaynakların en iyi şekilde yönetimi, sosyal hizmet eğitimi almış mesleği en iyi bilenlerin istihdam edilmesiyle mümkün olacağı düşünülmektedir (Keskin, 2008: 43-85).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın konusu, amacı, çalışmanın modeli, önemi, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve araştırmanın analizi konularında gerekli olan açıklamalara yer verilmiş bulunmaktadır.

4.1. Araştırmanın Modeli

Yazılı basın, sosyal medyada çocuk istismarı haberlerini nasıl sunduğu bu çalışmada incelenmektedir. Araştırma modeli karma yöntem olarak belirlenmiştir. Nitel ve nicel verilerin birlikte kullanıldığı bu model ile analizler, verilerin toplanması ve çıkarımlara yer verilmektedir (Greene, 2005: 207-211). Karma araştırma yöntemi nitel ve nicel çalışmaların arasında köprü kurmayı sağlamakta, araştırmanın iki boyuttan ele alınmaktadır (Onwuegbuzie ve Leech, 2004: 771-792). Nitel ve nicel metodların birlikte kullanıldığı, bu yöntemle literatür, sayısal veri ve analizlerin sentezlenmesi imkânı bulunmaktadır. Bulgular her iki yöntem verileriyle birlikte değerlendirilir (Bektaş, 2017: 9-87). Sosyal medyada çocuk istismarı haberleri tirajı en yüksek Posta, Hürriyet, Sözcü, Sabah gazeteleri toplamında, 2013 yılında 13 adettir. Basın ilan kurumunun tiraj raporuna göre, 2018 yılında Sabah, Sözcü, Hürriyet Posta gazeteleri sosyal medyada çocuk istismar haber sayısı 149 adettir. Her iki yılın haber sayıları istismar çeşitlerine göre tablolar halinde verilmektedir. Gazetelerin, istismara uğramış çocuklar için yapmış olduğu haberlerin sunumu, dili, içerik analizi yapılmakta ve bu haberler sosyal hizmet mesleği etik ilkeleri ve çocuk hakları bağlamında değerlendirilmektedir.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye genelindeki bütün gazeteler oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleme, Basın İlan Kurumu (BİK) verilerine göre 2013 Aralık ayı tiraja göre ilk dört sırada yer alan ve ulusal düzeyde yayın yapan Posta, Hürriyet,

Sözcü ve Sabah gazeteleridir. 2018 yılında tiraja göre Sabah, Hürriyet, Posta ve Sözcü gazeteleri ilk dört sırada yer almaktadır. Sosyal medyada çocuk istismarının bu gazetelerde nasıl sunulduğu, mağdurun fotoğrafları, kullanılan dil, kimlik bilgileri, çocuğun gittiği okul adı ve adres bilgilerinin veriliş biçiminin çocuk haklarına, sosyal hizmet meslek ilkelerine uygunluğu bağlamında analiz edilmiş ve en fazla görülen çocuk istismarları tablolarında sayılarıyla verilmektedir.

4.3. Veri Toplama Araçları

Türkiye genelinde, 2013 ve 2018 yıllarının toplamda 24 aylık süreçte tirajı en yüksek dört gazetenin servis etmiş olduğu sosyal medya üzerinden çocuk istismarı, gazete haberlerinin sosyal hizmet mesleğinin etik ilkeleri çerçevesinde analizi yapılmıştır. Her iki yılın karşılaştırması, tiraja göre seçilmiş olan Sabah, Hürriyet, Posta ve Sözcü gazetelerinde yer alan haberlerdir. İki yılın sosyal medyada çocuk istismar haberleri karşılaştırılmış, istismar çeşidine göre dört başlık altında tasniflendirilmiştir. Haberlerin tasnifi, gazetelere ve yıllara göre sayılarıyla birlikte çalışmada içeriklerin analizi yapılarak tablolandırılmıştır. Gazetelerin haber içerikleri dil, haberin veriliş biçimi, sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları bağlamında değerlendirilerek içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

İçerik analizi yöntemi, sosyal bilimlerde arşiv belgelerinin değerlendirilmesi, gazetelerin, tarih arşivlerinin ve sinema gibi çeşitli görsel dökümanlardan elde edilen bilgilerin bir anlam kazandırılması amacıyla sistematik olarak incelenmesi ve analiz edilmesidir. Berelson, “İletişimin yazılı ve açık içeriğinin, nesnel, sistematik ve nicel tanımlarını yapan bir araştırma tekniği” tanımını yapmıştır. Nitel ve nicel konuları kapsayan incelemeler için kullanılan, görünürde açık olmayan bir şeye açıklık ve görünür çıkarımların yapılmasına imkaan verir (Aziz, 1994:119).

Yazılı basında yer alan fotoğraflar, çocukların temsili konusu, çocuğa ait bilgiler sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk haklarının ihlali olmaması için tarafımdan gizlenmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

Türkiye geneli, 2013 Ocak ile Aralık aylarında sosyal medyada çocuk istismar haberi 13 iken, 2018 yılının Ocak ve Aralık dönemi sonunda 149 olmuştur. Çocuk istismar haberlerinin gazetelere göre dağılımı, istismar türüne göre gruplandırılmış, gazetelere göre niceliksel ve oransal artışlarına yer verilmiştir. Bu haberler en yüksek tiraja sahip Sabah, Hürriyet, Posta ve Sözcü gazetelerinde yer almaktadır. Sosyal medyada çocuk istismarının gazete haberlerinin sunumunda sosyal hizmet mesleği etik ilkelerine ve çocuk haklarına yeterli hassasiyette olmadığı görülmüştür. Sosyal hizmet meslek ilkeleri ve çocuğa ve aile onuruna zarar verdiği uluslararası sözleşmelerle tanınan çocuk haklarının gazete haberleriyle ihlal edildiği görülmüştür.

5.1.Sosyal Medyada Çocuklarla İlgili İstismar Haberleri (2013 Yılı)

İstismar konulu 2013 yılında ulusal basında tirajı en yüksek olan Posta, Hürriyet, Sözcü, Sabah gazete haberleri fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal istismar olarak dört başlık altında aşağıda yer almaktadır. Haber içeriklerinde yer alan mağdur veya istirmacının kimlik, adres, okul bilgileri ve fotoğraflar sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında tarafınca gizlenmiştir.

Tablo: 5.1. 2013 Yılı Gazete Haberlerinin İstismar Türlerine Göre Sınıflandırılması.

2013*	Fiziksel İstismar	Cinsel İstismar	Ekonomik İstismar	Duygusal İstismar	Toplam
Posta	1			1	2
Hürriyet	1	2	3		6
Sözcü				1	1
Sabah	1	2		1	4
Toplam	3	4	3	3	13

Gazete sıralaması 2013 Aralık ayı tirajına göre.

***Kaynak:** Gazetelerin İnternet Sayfalarından Alınan Haberler Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

5.1.1. Fiziksel İstismar

1- “Antalya’da babası tarafından kaçırıldığı iddia edilen ve 1 aydır haber alınmayan 13 aylık ██████████ polis tarafından bulunarak annesine” getirildi. “Bebeği kaçırdığı öne sürülen babasının sosyal medyada paylaştığı bir fotoğrafın ██████████ yayla evinde çekilmiş olabileceğinden şüphelenen anne ██████████ ihbarı” sonunda polis çalışma başlattı” (Sabah, 2013).

2- “Sosyal medya üzerinden paylaşılan yardım talebi mesajının ardından, yardım etme bahanesiyle yoksul ailenin kapısını çalan iki kişi 3 aylık bebeği kaçırdı”. Birkaç gün sonra yakalanan bebek hırsızları “Bebeği aileden daha iyi bakacağımız için kaçırdık” dedikleri ortaya çıktı (Posta, 2013).

3-“Sosyal medya üzerinden paylaşılan “yardım talebi mesajının ardından, yardım bahanesiyle yoksul ailenin kapısını çalan iki kişi 3 aylık bebeği kaçırdı”. Polis 3 gün sonra bebeği kaçıran “ağabey-kardeşi buldu eve yardım erzaklarıyla gelen genç, arabada bekleyen kız kardeşinin bebeğimizi sevmek istediği bahanesiyle kaçırdı” (Hürriyet, 2013).

Resim 1

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/bir-garip-bebek-hirsizligi-24354703/>
Erişim Tarihi: 06.02.2019.

5.1.2. Cinsel İstismar

1-“Tokat’ta kendini internet ortamında öğretmen olarak tanıtan evli 31 yaşındaki Ö.Ö”., sosyal paylaşım sitelerinden açtığı hesapla yaşları 13-14 arasında olan “kız öğrencileri kıyafet değiştirmelerini söyleyerek çıplak seyrettiği iddiasıyla gözaltına” alınmıştı, şüpheli kendisine, oluşturduğu “sahte hesapta ilkokulda görevli öğretmen M.U olarak tanıtılmıştır” (Yılmaz, Hürriyet, 2013).

2-“İzmir’de N.K. isimli genç kız, sosyal paylaşım sitesinde tanıştığı bir kişi tarafından uygunsuz görüntüleri kaydedilerek tehditle birlikte olduğu ve sürekli şantaj yapılması üzerine savcılığa suç duyurusu” yaptı. “Genç kız koruma altına alınırken Gasp Büro ekipleri, N.K.’den bu kez 30 bin TL isteyip şantaja devam ederek genç kızın okuluna da giden M.S.A.’yı, bir operasyonla” kısıvrak yakaladı” (Sabah, 2013).

3- “Bir genç kızın otobüste kendisine karşı yapıldığını iddia ettiği tacizi sosyal medya aracılığıyla yayınlaması olay oldu”. “Fotoğraf ve video paylaşım platformu Instagram’da paylaşan kullanıcı, kendisini otobüste taciz ettiğini iddia ettiği kişiyi videoya çekip hesabından afişe etti”. “Video sosyal medyada kısa sürede en çok konuşulan konu” oldu. “Belediye otobüsünde yolculuk yapan S.A., ‘Beni elliyor”” (Hürriyet, 2013).

4- “Muğla’da av tüfeğiyle öldürülen ██████████ ölümünü araştıran polis, kızının sosyal medya hesaplarındaki yazışmaları inceleyince gerçek ortaya çıktı”. “Cinayeti planladığını itiraf eden kızı ██████████ olaydan annesinin de haberi olduğunu söylediği öğrenildi”. “Genç kadın, sevgilisi, annesi ve olaya karışan 3 kişi daha gözaltına alındı” (Gürbüz, Sabah, 2013).

5.1.3. Ekonomik İstismar

1- “İzmir’in Buca İlçesi’nde, arkadaşına inanıp evden kaçan ve 12 gün sonra bulunan ortaokul öğrencisi 14 yaşındaki B.G.’nin yaşadıkları, korkunç gerçeği de ortaya çıkardı”. “Zehir tacirlerinin onun saçını boyatıp, gözlerine lens taktıktan sonra makyajla da görünümünü değiştirip, uyuşturucu kuryesi yaptığı” öğrenilmektedir” (Yıldırım, Hürriyet, 2013).

Resim 2

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/eg/zehir-tacirlerinden-kucuk-kiza-buyuk-oyun-25100388> Erişim Tarihi: 06.02.2019.

2-“Siber Suçlarla Mücadele Polisi, 8 kişiyi gözaltına aldı”. Şüpheliler, fuhuşa yer temin etmek, aracılık yapmak, müstehcenlik ve teşhirden ceza aldı. “İnternet üzerinde yer bildirimini yapan farklı yaşlarda ki eskort kızlara da baskın yapan polis, 13 kişiyi gözaltına alındı” (Kızılkoyun, Hürriyet, 2013):

3-“Türkiye’de milyonlarca kullanıcının erişim sağladığı sosyal medya uygulamaları, erotik masaj salonlarının tanıtımı amacıyla kullanılmaya başlanması toplumsal yapı üzerinde olumsuz etkileri” gözardı edilmektedir. Kullanıcıların gittikleri yerleri, adres paylaşımı sanal alemde işaretlemek için kullandığı Foursquare adlı uygulamada; “Masaj”, “Eskort” ve “Vipeskortankara” gibi anahtar kelimeler aracılığıyla arama ve lar, erotik masaj mekanlarına harita üzerindeki konumları ile birlikte kolayca ulaşabiliyor” (Baykuş, Hürriyet, 2013).

5.1.4. Duygusal İstismar

1- “Kocaeli’nde sosyal medya üzerinden organize edilerek bir barda düzenlenen parti ihbar üzerine polis tarafından basıldı. İddialara göre yaşları 18’in altındaki 105 lise ve ortaöğretim öğrencisinden 26’sı alkollü çıktı” (Çakar, Sabah, 2013).

2- “Bir video paylaşım sitesine yüklenen iki kafadarın kamyon kaçırma macerasının görüntüleri, tıklanma rekorları kırıyor”. Sosyal medyada bu videoya tepki yağıyor. 9 yaşındaki çocuğun kullandığı kamyonunda babasının kamyonunu kaçırdığına dair iki çocuk arasında geçen diyalog ve akan trafikte yol alması videoyu izleyenler tarafından tepkiyle karşılanıyor” (Posta, 2013).

3- “9 yaşındaki ilkokul öğrencisi, öğretmenine şöyle seslendi: Başbakan da seçimle geldi ama ağaç kesiyor, su sıkıyor, biber gazı sıkıyor. Antalya’da ilkokul öğrencisi Ö.İ.K. sınıfta başkanlık seçimi yapmayan öğretmeni ██████████ “gerçi seçim olsa ne olacak?” Başbakan da seçimle geldi. “Ama ağaçları kesiyor, su sıkıyor, gaz sıkıyor” dedi. Öğretmen öğrenciyi azarlayıp annesine şikayet etti. Öğretmen ██████████ ██████████ internette “çapulcular vatan hainidir” diye yazdı. Öğrenci Ö.İ.K.’nın annesi ise öğretmenin çocuğuna internette “vatan haini” dediğini ileri sürerek savcılığa gitti” (Sözcü, 2013).

5.2. Sosyal Medyada Çocuklarla İlgili Yer Alan Haberler (2018 Yılı)

Çocuk istismarı ile ilgili 2018 yılında tirajı en yüksek olan bahse konu gazetelerde çıkan haberler fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal istismar olarak dört başlık altında aşağıda yer almaktadır. Haber içeriklerinde yer alan mağdur veya istirmacının kimlik, adres, okul bilgileri ve fotoğraflar sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında tarafınca gizlenmiştir.

Tablo: 5.2. 2018 Yılı Gazete Haberlerinin İstismar Türlerine Göre Sınıflandırılması.

2018*	Fiziksel İstismar	Cinsel İstismar	Ekonomik İstismar	Duygusal İstismar	Toplam
Sabah	7	13	4	4	28
Sözcü	8	16	4	4	32
Hürriyet	13	15	9	19	56
Posta	10	10	4	9	35
Toplam	38	54	21	36	149

Gazete sıralaması 2018 Aralık ayı tirajına göre dir.

***Kaynak:** Gazetelerin İnternet Sayfalarından Alınan Haberler Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

5.2.1. Fiziksel İstismar

- 1- “Gençler arasında yaygınlaşan tuhaf ve ölümcül trend giderek dünyada yayılıyor! Bu trend şimdiden 10 can aldı. Gençler sosyal medyada yayınladıkları meydan okuma videosu ile kapsül deterjanları çiğniyor” (Posta, 2018).
- 2- “Adana’da eski nişanlı çiftin ailelerinin sosyal medya üzerinden başlayan kavgasında öldürülen ██████████ katil zanlıları yakalandı. Edinilen bilgiye göre, olay, geçen 16 Şubat akşamı ██████████ meydana geldi. İddiaya göre, ██████████ kız kardeşiyle nişanlandıktan sonra anlaşamayarak ayrıldı” (Posta, 2018).
- 3- “Yatılı bir öğrenci yurdunda kalan lise 1. sınıf öğrencisi aynı yurttan kalan 3 öğrenci tarafından darp edildi. Olayın ardından oğlunu yurttan alan anne, “Bu olay hangi insanlığa sığar” diyerek tepki gösterdi” (Sabah, 2018).
- 4- “██████████, ailesiyle birlikte kız istemeye gittikleri evde çıkan tartışmanın ardından av tüfeği ile 3 kişiyi öldürdü, 4 kişiyi de yaraladı. Katliam sonrası olay yerinden ayrılmadan önce sosyal medya hesabından canlı yayın yaptı” (Posta, 2018).
- 5- “Sosyal medyada erkek arkadaşıyla takipleşen yeğenine kızdı”. İntikam için son derece çirkin bir yöntemle başvurdu. ██████████ erkek arkadaşı ile sosyal medyada takipleşmeye başlayan yeğeni ██████████ çok kızdı. Yeğenine. “Sevgilimde gözün varsa açıkça söyle” dedi. Sonra da sosyal medyada sahte isimle hesap açtı. Hesaba “Boşandığım eşimde de gözü vardı” diye suçladığı yeğeni ██████████ yarı çıplak fotoğraflarını yükledi” (Posta, 2018).
- 6- “Aydın’da yaşayan ██████████ çiftinin küçük çocuklarının alkol şişeleri ile birlikte çekilen fotoğrafları sosyal medyada tepki” çekti. 2-3 yaşlarındaki oğullarının bira şişeleriyle fotoğraflarını” paylaşan aile, "Oğlumuzla içelim dedik" ifadelerini kullandı. 2016 yılına ait “görselleri de paylaşan sosyal medya kullanıcıları Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na çağrı da bulundu” (Sarıtaş, Sabah, 2018).
- 7- “3 yaşındaki çocuğa içki içirdiler bir de bu fotoğrafları sosyal paylaşım sitesi Facebook'tan paylaştılar! ██████████ çifti anne - baba olgunluğuna yakışmayacak bir harekette bulunarak 2-3 yaşlarında olduğu tahmin edilen çocuklarına içki içirdiler” (Sabah, 2018).

8- “Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca, sosyal medyada 3 yaşındaki çocuklarına içki içirip fotoğraf paylaşan aileye tepkiler yağıyor” (Posta, 2018).

Resim 3

Kaynak: <https://www.posta.com.tr/icki-icirildigi-iddia-edilen-3-yasindaki-cocuga-devlet-korumasi-1396783> Erişim Tarihi: 06.02.2019.

9- “Bir süre önce sosyal medya üzerinde ALS hastalığına karşı farkındalık oluşturmak için yapılan ‘meydan okuyorum’ paylaşımı Artvin Yusufeli’nde can aldı.” (Hürriyet, 2018).

10- “Oyuncu ██████████ dün sosyal medya hesabından iki yaşındaki yeğeninın bakıcısı tarafından istismara uğradığını söyleyerek yardım istemişti. Öte yandan bugün de bakıcının şiddet uyguladığı görüntüler ortaya çıkmıştı. Kadın dizisinin başrol oyuncusu ██████████ 2 yaşındaki yeğeninın bakıcısı tarafından istismara uğradığını ve kamera görüntülerinin ortaya çıktığını sosyal medyadan duyurmuştu” (Posta, 2018).

11- “██████████ 2 yaşındaki yeğenine şiddet uygulayan bakıcı yakalandı. Oyuncu ██████████ sosyal medya hesabından iki yaşındaki yeğeninın bakıcısı tarafından istismar edildiğini açıklamış ve bakıcının kayıplara karıştığını söyleyerek bulunması ve yargı karşısına çıkması adına yardım istemişti” (Hürriyet, 2018).

12- “Oyuncu ██████████ sosyal medya hesabından iki yaşındaki yeğeninin bakıcısı tarafından istismar edildiğini açıklamış ve bakıcının kayıplara karıştığını söyleyerek bulunması ve yargı karşısına çıkması adına yardım istemişti. Kadın dizisinin başrol oyuncusu ██████████ 2 yaşındaki yeğeninin bakıcısı tarafından istismara uğradığını ve kamera görüntülerinin ortaya çıktığını sosyal medyadan duyurmuştu. Yaşanan istismarın ardından bakıcı kayıplara karışmıştı” (Hürriyet, 2018).

13- “Öğretmenlerin rezaletine bakanlık el koydu! Ankara’da engelli çocukların gittiği Mamak Özel Eğitim Uygulama Okulu’nda ücretli öğretmenler ██████████ ██████████ çocuklara uyguladıkları şiddeti WhatsApp grubunda sohbet konusu yapmıştı” (Sözcü, 2018).

14- “Batman’da 3 genç kız, arkalarından konuştuklarını ileri sürdükleri kız arkadaşlarının iş yerini basarak terör estirdi. Kız arkadaşlarını döven, tehdit ve küfredip, kıyafetlerini çıkarmaya çalışıp, özür diletmeye zorlayan saldırganlar, o anları da kaydedip sosyal medya hesaplarından paylaştı” (Hürriyet, 2018).

15- “Batman’da 3 genç kız, arkalarından konuştuklarını ileri sürdükleri kız arkadaşlarının iş yerini basarak terör estirdi. Kız arkadaşlarını döven, tehdit ve küfredip, kıyafetlerini çıkarmaya çalışıp, özür diletmeye zorlayan saldırganlar, o anları da kaydedip sosyal medya hesaplarından paylaştı” (Hürriyet, 2018).

16- “Samsun’da narkotik sanal devriye polisi, sosyal medya hesabından canlı yayın üzerinden uyuşturucu alışverişi yapan ██████████ gözaltına aldı” (Posta, 2018).

17- “Konya’da, ‘dur’ ihtarında bulunan polisin üzerine süren otomobil sürücüsü M.F.K., bu anları cep telefonunun kamerasıyla kaydedip, sosyal medyadan paylaştı kamerasıyla kaydedip, sosyal medyadan paylaştığı görüldü. ‘Gözümde canlanır koskoca mazi, güzel kaçmışım’ notuyla paylaşılan videodan sürücünün, M.F.K.” (Yanık, Hürriyet, 2018).

18- “Düzce’de 4 yaşındaki yeğeninin ağzına sigara vererek fotoğrafını çeken ve bunu sosyal medyada paylaşan dayı ██████████ hakkında, suç duyurusunda bulunuldu. ██████████ ██████████ meydana gelen olayda, ██████████ yeğeni B.B.’nin ağzına sigara vererek fotoğrafını çekti” (Sabah, 2018).

19- “Simit satan çocuğu otobüste kemerle dövdi. Şanlıurfa'da elindeki bez parçasıyla bir çocuğa vurduğu sosyal medyada paylaşılan görüntülerle anlaşılan kişi, polis tarafından gözaltına alındı. Şanlıurfa'da, iddiaya göre, simit satan 10 yaşlarındaki erkek çocuğu, halk otobüsüne bindi” (Sözcü, 2018).

20- “Şanlıurfa'da simit sattığı öne sürülen küçük çocuğun, bindiği halk otobüsünde kimliği belirsiz kişi tarafından kemerle dövüldüğü görüntüler, sosyal medyada tepkilere neden oldu. Polis, saldırganın kimliğinin belirlenip, yakalanması için çalışma başlattı. Görüntüleri inceleyen ekipler, önce olayın gerçekleştiği bölgeyi tespit etti ve ardından çocuğu kemerle döven Y.B.'yi evinde gözaltına aldı” (Hürriyet, 2018).

21- “Şanlıurfa'da babanın çocuğunu zincirle bağladığı iddiası. Şanlıurfa'da oğlunu boynundan zincirle bacaya bağladığı iddia edilen sözde baba gözaltına alındı. [REDACTED] apartmanın çatısında bir çocuğun zincirle bağlı olduğunu gören vatandaşlar durumu polis ekiplerine bildirdi. Olay yerine gelen polis ekipleri, 13 yaşındaki Y.Y'nin boynundan bir metre uzunluğundaki zincirle baca demirine bağlandığını tespit etti” (Sözcü, 2018).

22- “Gaziantep'te, madde bağımlısı olduğu öne sürülen [REDACTED] tüfekle vurarak öldürdü. [REDACTED] cinayet sonrası sosyal medya hesabından 'Herkes elveda cezaevine' notuyla fotoğrafını paylaştı. Olay, dün akşam saatlerinde, Yeditepe Mahallesi'nde meydana geldi. Madde bağımlısı olduğu ileri sürülen [REDACTED] eve gelip, babası [REDACTED] ile henüz bilinmeyen nedenle tartıştı” (Sabah, 2018).

23- “Ordu'nun Altınordu ilçesinde engelli ve tekerlekli sandalyeye mahkum bir gencin babası tarafından ayakkabı ile dövüldüğü görüntüler, sosyal medyada tepkilere neden oldu” (Posta, 2018).

24- “Engelli oğlunu döven babadan skandal açıklama. Ordu'nun Altınordu ilçesinde engelli ve tekerlekli sandalyeye mahkum oğlunu döven baba adliyeye sevk edildi. Babanın bu sırada gazetecilerin sorusu üzerine, “Ne vurması ya, kim diyor onu? ” (Sözcü, 2018).

25- “Sosyal medyadan tanıştığı kızın evine giden adam, bir süre sonra anne ve babanın eve gelmesiyle hayatının en korku dolu anlarını yaşadı. M.C.isimli kişi, sosyal medya üzerinden tanıştığı F.Ö. adlı kızın evine gitti” (Posta, 2018).

- 26- “**[REDACTED]** **[REDACTED]** buluştu. Yanlarına internet üzerinden sipariş vererek aldıkları bir pompalı tüfek ile Müslüm Gürses Parkı'na giden çocukluk arkadaşı gençler, burada sanal ortamda oynadıkları savaş oyunlarını canlandırmak istedi” (Sabah, 2018).
- 27- “Liseli kızların sokak ortasındaki kavgası kamerada. Şanlıurfa'nın Haliliye ilçesinde, okul çıkışı buluşan lise öğrencisi 2 kızın sokak ortasındaki kavgası, onları ayırmayıp, cep telefonu kamerasıyla çekim yapan arkadaşlarınca kaydedildi” (Sözcü, 2018).
- 28- “**[REDACTED]** kız arkadaşını Facebook'ta kendisini engellediği gerekçesiyle boğazına bıçak dayayarak ölümle tehdit etti” (Sabah, 2018).
- 29- “Etimesgut'taki bir kreşte kaydedildiği öne sürülen görüntü, izleyenleri hayrete düşürdü. Ağlayan küçük çocuğu sakinleştiremeyen bakıcı, akıllara durgunluk veren yöntemle çocuğun ağzını kapatıp vücudunun bir bölümüyle üzerine abanarak çocuğu susturmaya çalıştı” (Hürriyet, 2018).
- 30- “Zonguldak'ın Ereğli ilçesinde 15 yaşındaki **[REDACTED]** 7. kattan atlayarak kendini boşluğa bıraktı. Genç kız hayatını kaybederken, yüzlerce kişi etrafına toplanıp yaşanan olayı film izler gibi izledi. **[REDACTED]** sosyal medya hesabındaki 've ben ölmek isteyen bir kız için çok bile yaşadım' paylaşımında bulunduğu belirlendi” (Hürriyet, 2018).
- 31- “Facebook tartışması kanlı bitti! 'X' yorumunu yapınca...Adana'da bir kişi Facebook'ta paylaştığı fotoğrafa "x" yorumunu yapan şahıs ile tartışınca evine yapılan baskında bacaklarından vuruldu” (Hürriyet, 2018).
- 32- “Zonguldak'ın Ereğli ilçesinde, alışveriş merkezinin 9'uncu kattaki penceresinden atlayarak yaşamına son veren lise 10'uncu sınıf öğrencisi **[REDACTED]** (15), gözyaşları arasında toprağa verildi. **[REDACTED]** sosyal medya hesaplarında sık sık ölümden ve intihardan bahsederek paylaşımlarda bulunduğu ortaya çıktı” (Hürriyet, 2018).
- 33- “YouTube ve sosyal medya fenomenlerinin çocuklara kötü örnek olduğunu iddia ederek bir dernek kuran **[REDACTED]** 6 yaşındaki oğullarına zorla alkol ve sigara kullandığını söyledi. Çocukları Taciz ve Sosyal Medyadan Koruma Derneği Başkanı **[REDACTED]**, geçen günlerde sosyal

medya fenomenleri [REDACTED] hakkında 'çocuklara kötü örnek oluyorlar' gerekçesiyle suç duyurusunda bulunmuştu” (Posta, 2018).

34- “Mavi Balina’*dan kurtulan genç anlattı. Gençler arasında Mavi Balina tehlikesi gündemdeki yerini korurken, intihar oyunu olarak nitelenen 'teknolojik vebanın' nasıl bulaştığı da netlik kazandı*” (Sözcü, 2018).

35- “Bursa'nın Gemlik ilçesinde doğalgaz borusuna kendini asarak intihar eden 12 yaşındaki çocuğun bilgisayarında mavi balina izine rastlanmadı” (Hürriyet, 2018).

36- “Kocasının terk etmesinin intikamını, iki oğlunu döverek aldı. Antalya'da eşi [REDACTED] (30) evi terk edip Muş'a gitmesini kabullenemeyen [REDACTED] (20), oğulları Y. (1) ve J.yi (3) dövdüğü anları cep telefonu ile kaydedip, görüntüleri kocasına ve yakınlarına gönderdi. Çocuklarını döverken "İntikamımı böyle alırım" dediği duyulan [REDACTED] dedenin şikayeti üzerine gözaltına alındı. Polis delil olarak el koyduğu görüntülerde, anne çocuklarını dövüyor. Öldürürüm, gebertirim” diyor” (Sözcü, 2018).

37- “Emekli öğretmeni öldürüp, video çeken hırsız tutuklandı. Mersin'de hırsızlık için girdiği evde, emekli öğretmen [REDACTED] (67) bıçaklayarak öldürdükten sonra, cesetle birlikte videosunu çekip, arkadaşına gönderen 15 yaşındaki [REDACTED] tutuklandı” (Sözcü, 2018).

38- “[REDACTED] ‘Mavi Balina’ kurbanı çıktı. Hatay’da pencerenin kenarında bulunan oyuncağına uzanırken dengesini kaybederek öldüğü iddia edilen 12 yaşındaki çocuğun "Mavi Balina" oyunu kurbanı olduğu ortaya çıktı. Baba [REDACTED] [REDACTED] oğlunun düşmediğini oynadığı bir oyun dolayısıyla intihar ettiğini söyledi” (Sözcü, 2018).

5.2.2. Cinsel İstismar

1- “Adana'da sosyal medya üzerinden tanıştığı 14 yaşındaki kız çocuğu ile buluştuktan sonra metruk binaya götürüp cinsel saldırıda bulunduğu ileri sürülen zanlı tutuklandı. Edinilen bilgiye göre olay, [REDACTED] [REDACTED] meydana geldi. İddiaya göre, [REDACTED] (21) Instagram'dan 14 yaşındaki E.Ç. ile arkadaş oldu” (Öztürk, Hürriyet, 2018).

2- “Samsun'da 14 yaşındaki çocuk ile sosyal medya hesabı üzerinden arkadaş olup küçük yaşta kız çocuklarının fotoğrafını göndererek tuzak kurduğu iddia edilen şahıs, siber polisin takibi sonucu yakalandı. Olay, Samsun'un [REDACTED] meydana geldi” (Hürriyet, 2018).

3- “Samsun'da 14 yaşındaki çocuk ile sosyal medya hesabı üzerinden arkadaş olup küçük yaşta kız çocuklarının fotoğrafını göndererek tuzak kurduğu iddia edilen kişi, siber polisin takibi sonucu yakalandı. Samsun'da 35 yaşındaki Y.İ., 2017 Kasım ayında bir sosyal medya hesabı üzerinden tanıştığı 14 yaşındaki çocuğa çıplak kız çocuklarının fotoğrafını göndererek tuzak kurup buluşma teklif etti” (Posta, 2018).

4- “Antalya'da geçen yıl sosyal medya üzerinden tanıştığı lise öğrencisi B.K. (16) adlı kıza tecavüz iddiasıyla tutuklanan H.M.B.'nin (39) 25 yıl hapsi istendi. Geçen yıl meydana gelen olayda, bir lisede okuyan B.K., fotoğraf ve video paylaşım uygulaması Instagram üzerinden tanıştığı H.M.B'nin kendisine tecavüz ettiğini iddia etti. Şikâyet üzerine, H.M.B., polis tarafından gözaltına alındı” (Sabah, 2018).

5- “İstanbul'da yaşayan [REDACTED] kuzeninin kendi adına sosyal medyada hesap açtığını ve buradan yarı çıplak fotoğraflarını paylaştığını iddia ederek savcılığa şikayette bulundu. İstanbul'da yaşayan dayı kızları [REDACTED] ve [REDACTED] arasına sosyal medya girdi. [REDACTED] kuzeninin kendi adına sosyal medyada hesap açtığını ve buradan yarı çıplak fotoğraflarını paylaştığını iddia ederek savcılığa şikayette bulundu” (Posta, 2018).

6- “İstanbul'da yaşayan [REDACTED] kuzeninin kendi adına sosyal medyada hesap açtığını ve buradan yarı çıplak fotoğraflarını paylaştığını iddia ederek savcılığa şikayette bulundu” (Sabah, 2018).

7- “Mersin Barosu avukatlarından [REDACTED] küçük yaşta çocukların sosyal medya kullanıcı olmalarının beraberinde birçok tehlikeyi getirebildiğine dikkat çekerek, “18 yaşından küçükler sosyal medya kullanıcı olmamalı” dedi” (Sabah, 2018).

8- “Yetişkin erkeklerin çocuklardan cinsel içerikli fotoğraf talep etmelerine izin verilip verilmemesini anket konusuna dönüştüren Facebook eleştirilerin hedefinde. Sosyal medya devi Facebook, çocuğun cinsel istismarı söz konusu olduğunda,

şirketin duruma müdahale edip etmemesi gerektiğine ilişkin sınırlı sayıda kişiye ulaşan bir anket yaptı” (Hürriyet, 2018).

9- “Sosyal medya üzerinden yaşı küçük çocuklarla konuşarak kendini bir ajansın yetkilisi olarak tanıtan bir kişi, mankenlik yalanıyla çocukları tuzağa düşürüp çıplak fotoğraflarını istedi. Sosyal medya üzerinden akıllara durgunluk veren ve herkesi öfkeliendiren bir olay yaşandı. Kendini bir ajansın yetkilisi olarak tanıtan ve küçük yaştaki kız ile erkek çocuklarla irtibata geçen bir kişi, mankenlik hayaliyle çocukları tuzağına düşürmeye çalıştı” (Sabah, 2018).

10- “Sosyal medyadan müstehcen yayın yaptığı iddiasıyla gözaltına alındı. Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı'nca başlatılan soruşturma kapsamında, sosyal medyada 1,3 milyon takipçisi bulunan T.Ö hakkında, sosyal medyada müstehcen videolar paylaştığı gerekçesiyle gözaltı kararı verildi” (Sabah, 2018).

11- “Sosyal medyada yaşları 40 ila 60 arası değişen 6 sapık, Facebook'ta tanıştıkları 14 yaşındaki zihinsel engelli kız çocuğuna istismarda bulundu. İstanbul'da yüzde elli Mental Retardasyon (zeka geriliği) bulunan 14 yaşındaki D.G. Facebook'ta B.A. (41) isimli adamla arkadaş oldu” (Posta, 2018).

12- “Samsun'da tramvayda kadınların ve çocuklarının gizlice fotoğraflarını çekip sosyal medya hesabında uygunsuz bir şekilde paylaştığı iddia edilen bir kişi çıkarıldığı mahkemece tutuklandı” (Hürriyet, 2018).

13- “Ankara'da, 1 yıldır S.Ç. (14) isimli öz kızına cinsel istismarda bulunduğu iddiasıyla gözaltına alınan baba [REDACTED] (35), sevk edildiği adliyede çıkarıldığı mahkemece tutuklandı. Küçük kıza yönelik cinsel istismar, aile yakınının baba Yaşar Ç.'yi sopayla döverek, suçunu itiraf ettirmesiyle ortaya çıktı. Olay, dün, [REDACTED] meydana geldi. Anne Ayşe Ç. (35), iddiaya göre, eşi [REDACTED] yaklaşık 1 yıldır S.Ç. isimli kızlarına cinsel istismarda bulunduğunu belirterek, yakınlarından yardım istedi” (Sabah, 2018).

14- “Ankara'da sahte sosyal medya hesaplarından kendini polis ve MİT elemanı olarak tanıtarak küçük kız çocuklarına günlük kiraladığı evlerde taciz eden zanlı yakalandı. Ankara'da sosyal medya hesaplarından sahte isimler açarak profil resmine polis fotoğrafı koyup çocukları kandırarak taciz eden [REDACTED] yakalandı” (Sabah, 2018).

15- “Mahkeme, bakanlığı dinledi: Tacizci bakkala iyi hal indirimsiz: 22 yıl hapis. İstanbul Avcılar'daki bakkal dükkanında kek ve çikolata verme bahanesiyle 11 ve 7 yaşlarındaki iki kız kardeşe cinsel istismarda bulunduğu iddiasıyla yargılanan bakkal ██████ hakkında karar verildi” (Ulusoy, Sözcü, 2018).

16- “İnternette okey oynayan genç kızın hayatı kabusu döndü. İnternet üzerinden online okey oyunu oynarken tanıştığı adam, genç kızın hayatını altüst etti. ██████ isimli gencin hesaplarını ele geçiren şüpheli, genç kıza eskort gibi tanıttı” (Sözcü, 2018).

17- “Samsun'da çeşitli sosyal medya hesabı üzerinden çocuk pornosu paylaşımı yaptığı iddia edilen bir kişi Siber Suçlar Şube Müdürlüğü ekipleri tarafından gözaltına alındı” (Sabah, 2018).

18- “Batmanlı kızlardan şok ifade! ‘Ona tecavüz edin, videoya çekin...’ Batman'da iki kızın tutuklanmasıyla sonuçlanan 'kızlar kavgası' olayındaki ifadeler ortaya çıktı. 'Hürriyeti tahdit' ve 'Silahlı tehdit' suçlarından tutuklanan zanlılardan S.K ve Z.Y olayın nasıl gerçekleştiğini ve kavganın detaylarını ifadelerinde anlattı” (Sözcü, 2018).

19- “İş adamının oğluna cinsel tacizden 15 ay hapis cezası. İstanbul Pendik'te bir lisenin önüne lüks aracıyla yanaşan adam, iki kız çocuğuna cinsel organını göstererek tacizde bulundu” (Yavuz, Sözcü, 2018).

20- “Cinsel istismarda bulunmakla suçlanan babaya 18 yıl hapis. İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde, B.Y. (17) isimli kızına cinsel istismarda bulunduğu iddiasıyla yargılanan S.Y. (37), 'çocuğun cinsel istismarı' suçundan indirim yapılmadan 18 yıl hapis cezasına çarptırıldı” (Sözcü, 2018).

21- “Kızını taciz ettiğini iddia ettiği şahsı önce vurdu sonra çekiçle dövdü. Kahramanmaraş'ta dün ██████ (46), kızını taciz ettiği iddiasıyla lokantada tabancayla vurup çekiçle döverek yaraladığı ██████ (36), tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirdi” (Koç, Sözcü, 2018).

22- “Bartın'da, sosyal medya üzerinden çocuklara cinsel istismarda bulunduğu iddiasıyla gözaltına alınan evli ve 1 çocuk babası ██████ (35), tutuklandı. iddia edildi” (Hürriyet, 2018).

23- “Kocaeli’de sosyal medya üzerinden çocukların kullanıldığı müstehcen içerikli çok sayıda görüntü paylaştığı iddiasıyla gözaltına alınan şahıs tutuklandı. Şahsın evinde yapılan aramada çok müstehcen içerikli çok sayıda dijital materyal ele geçirildi” (Sabah, 2018).

24-“Tecavüzcü” diye fotoğrafları paylaşılmca yolda yürüyemez hale geldi! Sosyal paylaşım sitelerinde "13 yaşındaki kız çocuğuna tecavülden aranyor" yazısı ile fotoğrafları paylaşılan ██████████ kendisine atılan iftira nedeniyle yolda yürüyemez hale geldi. Fotoğraflarını paylaşan vatandaşlara seslenen Şahin, "Lütfen fotoğraflarımı paylaşmayın, bu bir iftiradır" dedi” (Hürriyet, 2018).

25- “Facebook’un şikâyetlere ve uyarılara rağmen çocukların istismar edildiğini gösteren videoları kaldırmadığı ortaya çıktı. Facebook moderatörlerinin ayrıca nefret söylemleri içeren paylaşımları ve reşit olmayan çocuklar tarafından yapılan paylaşımları da gözardı ettiği görülüyor” (Hürriyet, 2018).

26- “Öz kızına cinsel istismardan ceza alan medya patronu yurt dışına kaçtı. Öz kızına cinsel istismar suçundan 18 yıl 9 ay hapis cezasına çarptırılan ve suçlamalar için kızının annesini yani ilk eşini suçlayan medya patronu ██████████ karar duruşması öncesi İspanya’ya kaçtığı ortaya çıktı” (Sözcü, 2018).

27- “Evli ve 36 yaşındaki servis şoförü L. M. iddiaya göre sosyal medya üzerinden 13 yaşındaki bir kız çocuğu ile cinsel içerikli konuşmalar yaptı. Karşısındaki kişinin buluşma yeri vermesi üzerine de Kartal’daki ormanlık alana gitti” (Posta, 2018).

28- “Evli ve 36 yaşındaki servis şoförü L. M. iddiaya göre sosyal medya üzerinden 13 yaşındaki bir kız çocuğu ile cinsel içerikli konuşmalar yaptı. Karşısındaki kişinin buluşma yeri vermesi üzerine de Kartal’daki ormanlık alana gitti. Gittiğinde ise onu kalabalık bir grup ile sivil polisler bekliyordu. Arkadaşının açtığı sahte hesapla konuşma yaptığının farkında olmayan servis şoförü kalabalık tarafından darp edilince şikayetçi oldu. Olayla ilgili görüntüler ise sosyal medyada kısa sürede yayıldı” (Hürriyet, 2018).

29- “Dün akşam sosyal medyada bir video dolaşıma girdi. Videoda ██████████ adındaki genç kız, öz amcasının kendisini taciz ettiğini iddia etti ve cumhurbaşkanı Erdoğan’dan yardım istedi. Manisa’da yaşayan ██████████ dün akşam saatlerinde sosyal medyaya bir video ekledi. Genç kızın ifadeleri dehşete

düşürdü. ■■■■■ iddiasına göre öz amcası kendisine tacizde bulundu. Cumhurbaşkanı Erdoğan'a seslenip yardım isteyen ■■■■■ "Adaletin yerini bulmasını istiyorum" (Posta, 2018).

30- "■■■■■ amcası tarafından taciz edildiğini iddia etti! Bakanlık harekete geçti. ■■■■■ sosyal medyada yayınladığı bir video ile amcası tarafından tacize uğradığını ileri sürdü" (Sözcü, 2018).

31- "Sosyal medyada yayınladığı videoyla yardım isteyen genç kız B.D.için Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk'un talimatıyla çok yönlü çalışma ve takip başlatıldı. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Twitter hesabından yapılan paylaşımda, Bakan Selçuk'un, Twitter hesabından amcasının istismarına uğradığını iddia eden ve sosyal medyada yayınladığı videoyla yardım çağrısında bulunan ■■■■■ ilgili sürecin takip edilmesi talimatı verdiği bildirildi" (Posta, 2018).

32- "Evden kaçan kızları fuhuş amaçlı pazarlıyorlardı! Yakalandılar. Balıkesir'de, evden kaçan kız çocuklarını fuhuşa zorladıkları iddia edilen kişilere yönelik başlatılan operasyonda 26 şüpheli gözaltına alındı" (Sözcü, 2018).

33- "Çocuk tacizcisi tutuklandı. Gaziantep'te 8 yaşındaki kız çocuğuna yönelik istismar iddiasıyla gözaltına alınan Suriye uyruklu Y.M. çıkarıldığı mahkemece tutuklandı. Gaziantep'te 8 yaşındaki kız çocuğuna yönelik cinsel istismar iddiasıyla mahalleli tarafından linç edilmek istenen ve polis ekipleri tarafından kurtarılarak gözaltına alınan Suriye uyruklu Y.M. çıkarıldığı mahkemece tutuklandı. Bu arada taciz olayıyla ilgili halkı sosyal medya üzerinden provoke ettikleri için gözaltına alınan 3 kişi ise serbest bırakıldı" (Kılıç, Sözcü, 2018).

34- "Çocuk basketbol takımı oyuncularına taciz skandalı! 11-14 yaş arasındaki çocuklara yapılan toplu taciz videoya alındı. Skandala karışan isimler arasında takım koçu da var... Türk Telekom iletişim firmasının sponsor olduğu spor kulübünün çocuk basketbol takımında taciz skandalı yaşandı. 11-14 yaş arasındaki erkek çocuklar, takım arkadaşlarının yanında, sırayla taciz edildi. O anlar, odada bulunanlar tarafından videoya kaydedildi" (Sözcü, 2018).

35- "Başkent'te pompalıyla dehşet saçan çocuk yakalandı. Başkent'te dün bir kuyumcu dükkanına pompalı tüfekle gerçekleştirdiği saldırı sonucu 20 kişiyi yaralayan 17 yaşındaki C.B.'nin elinde bulunan tüfekle olay yerinden kaçış anları

anbean güvenlik kameraları tarafından kaydedildi. Öte yandan 20 kişiyi yaralayan C.B., yapılan operasyonla gözaltına alındı” (Sözcü, 2018).

36- “Kendisini çocuk doktoru olarak tanıtan kişi tutuklandı. Sakarya'da sosyal medyada açtığı sahte hesapla kendisini çocuk doktoru olarak tanıtan ve iletişime geçtiği annelerden bebeklerinin fotoğraf ve videosunu atmasını istediği iddiasıyla gözaltına alınan şüpheli tutuklandı” (Sözcü, 2018).

37- “İstanbul Ümraniye'de iddialara göre sosyal medya üzerinden tanıştığı bir kızın evine giden şahıs, kızın anne ve babası tarafından tuzağa düşürülüp çıplak fotoğrafları çekilerek gasp edildi. Ardından çift, M.C.Y'yi tehdit ederek, daha fazla para vermediği takdirde görüntüleri sosyal medyada paylaşacakları yönünde şantaj yaptı” (Sabah, 2018).

38- “Ümraniye'de iddialara göre sosyal medya üzerinden tanıştığı bir kızın evine giden şahıs, kızın anne ve babası tarafından tuzağa düşürülüp çıplak fotoğrafları çekilerek gasp edildi. Polis tarafından yakalanan şahıslar, adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı” (Sabah, 2018).

39- “Erzurum'un İspir ilçesinde, sosyal medya üzerinden iletişim kurduğu yaşları 11 ile 17 arasında değişen 5 erkek çocuğa, yiyecek ve para ile kandırarak götürdüğü ıssız yerlerde cinsel istismarda bulunduğu iddiasıyla tutuklanan ██████████ (53) 76 yıla kadar hapsi istendi” (Pardeli, Hürriyet, 2018).

40- “Sosyal medyada tanıştığı kızın ailesi çıplak fotoğraflarını çekip şantaj yaptı. Ümraniye'de iddialara göre sosyal medya üzerinden tanıştığı bir kızın evine giden şahıs, kızın anne ve babası tarafından tuzağa düşürülüp çıplak fotoğrafları çekilerek gasp edildi. Polis tarafından yakalanan şahıslar, adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı” (Sözcü, 2018).

41- “Bartın'da, sosyal medya üzerinden çocuklara cinsel istismarda bulunduğu iddiasıyla gözaltına alınan evli ve 1 çocuk babası ██████████ (35), tutuklandı” (Posta, 2018).

42- “İzmir'de, para karşılığında erkek çocukları öpüştürüp bu görüntüleri de sosyal medya hesabından paylaştığı gerekçesiyle hakkında soruşturma başlatılıp gözaltına alınan sosyal medya fenomeni ██████████ lakaplı ██████████ sevk edildiği adliyede tutuklandı. ██████████ paylaştığı videolara da mahkeme tarafından erişim yasağı konuldu” (Sabah, 2018).

43- “Bursa’da H.P. adlı genç bayan, sosyal medya hesabında canlı yayın yaparak, fuhuş çetesinin eline düştüğünü ileri sürüp yardım istedi. Polis tarafından bulunduğu yerden alınarak karakola götürülen H.P., ifadesinin ardından ailesine teslim edildi” (Hürriyet, 2018).

44- “Bursa’nın Orhangazi ilçesinde genç kadın sosyal medya hesabından fuhuş çetesinin eline düştüğünü canlı yayın açarak kendisine yardım edilmesini istedi” (Sözcü, 2018).

45- “Ünlü oyuncu ██████████ sosyal medya hesabından yaşadığı taciz olayını ilk kez anlattı. Ünlü oyuncuya destek mesajları yağdı. Çocukluk döneminde çok küçük yaşta cinsel tacize uğrayan kız çocuğu çok ağlar. Çok korkmuştur. Başına gelenin ne olduğunu tam bilemese de, bir şeylerin çok yanlış olduğunun ve büyük bir tehlikeden sağ çıktığının farkındadır...6 yaşındadır” (Hürriyet, 2018).

46- “Sosyal medya üzerinden İspanya’da yaşayan 12 yaşındaki kız çocuğuna cinsel içerikli video attığı iddia edilen bir şüpheli, İspanyol polisinin durumu Interpol aracılığıyla Türk yetkililere bildirmesinin ardından İzmir’de gözaltına alındı. Zanlı, çıkarıldığı mahkemece tutuklandı” (Posta, 2018).

47- “ABD bildirdi Samsun polisi yakaladı. Samsun’da sosyal medya hesapları üzerinden çocuk pornosu paylaşan 22 yaşındaki Iraklı T.O.H.H, siber suçlar ekiplerince yakalandı. Suçlamaları kabul etmeyen zanlı tutuklanarak cezaevine gönderildi. Sosyal medyada kurdukları sohbet grubunda küçük yaştaki çocukların kullanıldığı filmleri paylaşan ve Samsun’da inşaatlarda çalışan Iraklı T.O.H.H, ABD’den gönderilen bilgiler doğrultusunda aranmaya başlandı” (Akduman, Sözcü, 2018).

48- “Kahramanmaraş’ın Türkoğlu ilçesinde, ormanlık alanda genç bir kadın cesedi bulundu. Polis tanınmaz haldeki cesedin üzerindeki pantolondan yola çıkarak cesedin ██████████ (18) ait olduğunu, öldüren kişinin ise O.A. (17) olduğunu tespit etti. Türkoğlu ilçesinde ormanlık alandaki su kanalında dün öğleden sonra çevredekiler tarafından tanınmaz halde kadın cesedi bulundu. Türkoğlu ilçesinde, evinden ayrılan ve bir daha haber alınamayan lise öğrencisi ██████████ ██████████ sosyal medyada paylaştığı fotoğrafta giydiği pantolonun, cesedin üzerindeki pantolonla aynı olduğunu belirledi” (Koç, Hürriyet, 2018).

49- “Konya’da sosyal medya üzerinden evine davet ettiği F.E.’yi (12) taciz ettiği iddiasıyla gözaltına alınıp tutuklanan ██████████ (45), ‘çocuğun cinsel istismarı’ suçundan 6 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırıldı. ██████████ gözaltına alınmadan önce dövdüğü ileri sürülen ██████████ (41) ise açılan kamu davasında 1,5 yıl hapse mahkum edildi” (Posta, 2018).

50- “Amerikan Federal Soruşturma Bürosu (FBI) ile Samsun Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü ekiplerinin yaptığı ortak çalışmada Darknet ve Deepweb gibi karanlık internet olarak adlandırılan sanal dünyada işlenen suçlardan çocuk istismarı ile ilgili 1 kişi gözaltına alındı” (Posta, 2018).

51- “İzmit’te, sosyal medya üzerinden iletişime geçtikleri, yaşları 16 ile 23 arasında değişen 14 kızı, uygunsuz fotoğraflarını çekip, bunları yaymakla tehdit ederek fuhuş batağına sürükleyen 3 kişi yakalandı eş zamanlı operasyonlarda S.Ü. (34), F.K. (49) ve M.Ö. (60) yakalanıp, gözaltına alındı. ‘Fuhuşa teşvik, aracılık ve yer temin etmek’ suçlarından haklarında işlem yapılan şüpheliler emniyetteki işlemlerin ardından adliyeye sevk edildi” (Sabah, 2018).

52- “İzmit’te, sosyal medya üzerinden iletişime geçtikleri, yaşları 16 ile 23 arasında değişen 14 kızı, uygunsuz fotoğraflarını çekip, bunları yaymakla tehdit ederek fuhuş batağına sürükleyen 3 kişi yakalandı. Sosyal medyada yüksek beğeni vaadiyle tuzak kurdukları belirlenen şüpheliler, adliyeye sevk edildi. İzmit’te S.Ü., sosyal medya üzerinden iletişime geçtiği, yaşları 16 ile 23 arasında değişen 14 kıza, fotoğraflarını çekmek istediğini söyledi. Çektiği fotoğrafların sosyal medyada yüksek beğeni alacağı vaadinde bulunan S.Ü., bulunduğu kızların uygunsuz görüntülerini çekti” (Akber, Koyuncu, Hürriyet, 2018).

53- “İzmir’de iki erkek çocuğuna 100 lira verip öpüştürdüğü videolar kamuoyunda infial oluşturunca tutuklanan sosyal medya fenomeni, mahkemede verdiği ifadesinde daha çok kazanç elde etmek için bu tür videolar çektiğini söyledi. İzmir’in Alsancak semtinde 100 lira verdiği erkek çocukları öpüştüren sosyal medya fenomeni ██████████ ██████████ tutuklu yargılandığı davanın görülmesine başlandı” (Hürriyet, 2018).

54- “Balıkesir’de alkol alan Afgan uyruklu şahıslar arasında bir gence cinsel tacizde bulunma iddiasıyla çıkan kavgada 1 kişi hayatını kaybetti, 1 kişi yaralandı. İddiaya göre, ██████████ meydana gelen olayda ██████████

isimli şahıslar alkol aldı. Alkolün etkisiyle şahıslar 16 yaşındaki R.Q.'ya cinsel tacizde bulundu” (Hürriyet, 2018).

5.2.3. Ekonomik İstismar

1- “İtalya’da 16 yaşındaki bir genç, rızası olmaksızın fotoğraflarını sosyal medyada paylaşan annesine karşı açtığı davayı kazandı. Roma’da görülen davada mahkeme, çocuğun kişilik haklarının korunması amacıyla annenin şikayete konu olan paylaşımları silmesi gerektiğine hükmetti. Anne, mahkeme kararına uymazsa ya da gelecekte yeni fotoğraflar yayımlarsa oğluna 10 bin Euro (44 bin 836 TL) tazminat ödeyecek” (Hürriyet, 2018).

2- “Osmaniye’nin Kadirli ilçesinde bir genç, cep telefonuna 500 TL fatura gelince sosyal medya hesabından kendisine mesaj atan kişilerce dolandırıldığını anladı. Osmaniye’nin Kadirli ilçesinde yaşayan ve sosyal medya arkadaşından “Hediye çeki kazandım senide düşündüm, cep telefonun faturalı mı” sorusuna evet yazdı ve dolandırıldı” (Hürriyet, 2018).

3- “Trabzon’da üniversite öğrencilerinin 2. el eşya alışverişi yaptığı sosyal medya grubundan silah satmak isteyen kişi satmak istediği silahlarla birlikte yakalandı. Trabzon’da üniversite öğrencilerinin ilan vererek eşya alım satımı yapmak için kullandıkları yaklaşık 82 bin üyesi bulunan sosyal medya grubunda bir takipçi fotoğrafladığı tabanca ve şarjörünü paylaşarak satmak istedi. Bazı takipçilerin fiyat ve pazarlık yazışmalarında bulunduğu dikkat çekti” (Posta, 2018).

4- “Suriyeli çiftin bebeğini hastaneden kaçıran kadının kamera görüntüleri ortaya çıktı. Afyonkarahisar’da Suriye uyruklu bir ailenin yeni doğan erkek bebeklerini hemşire kılığında hastaneden kaçıran ve bugün tutuklanan kadının telaş içindeki görüntüleri kameralara yansıdı” (Sözcü, 2018).

5- “Otobüs kaçıran çocuklar yine iş başında. İstanbul Ümraniye’de 2 ay önce park halindeki özel halk otobüsünü kaçıran 4 çocuktan 2’si, bir arkadaşlarını da yanlarına alarak bu kez minibüs çaldı. Çocuklar çaldıkları minibüsün içinde uyurken yakalandılar. İçerenköy Mahallesi’nde park halindeyken önceki gün çalınan 34 MJA 31 plakalı minibüsün bulunması için polis çalışma başlattı. (13), R.K. (11), E.S. (13) uyurken yakalandı” (Eğri, Sözcü, 2018).

6- “Çorum'da, sosyal medya üzerinden uyuşturucu madde ticareti yaptıkları iddia edilen ve gözaltına alınan 4 kişi emniyetteki işlemlerinin ardından adliyeye sevk edildi. Şüpheliler 'uyuşturucu ticaretinden tutuklandı’ (Hürriyet, 2018).

7- “Batman`da arkalarından konuştuklarını ileri sürdükleri kız arkadaşlarının iş yerini basarak adeta terör estirip görüntüleri de sosyal medyadan paylaştıktan sonra gözaltına alınan 3 genç kızdan 1'i serbest bırakıldı. Emniyetteki işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen iki genç kız çıkarıldıkları mahkemece tutuklandı” (Posta, 2018).

8- “Ünlü Youtuberlar'dan ██████████ ██████████ sosyal medya üzerinden yasa dışı bahis reklamı ve aracılığıyla ilgili faaliyetlerde bulunmalarından dolayı Ankara Emniyetinde göz altına alındı” (Posta, 2018).

9- “Samsun İl Emniyet Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Şubesi'ne bağlı Narkotik Sanal Devriye ekipleri, ██████████ sosyal medya hesabı üzerinden canlı yayınlara uyuşturucu satışı gerçekleştirdiğini tespit ederek operasyon düzenledi” (Posta, 2018).

10- “Samsun'da narkotik sanal devriye polisi, sosyal medya hesabından canlı yayın üzerinden uyuşturucu alışverişi yapan ██████████ gözaltına aldı. Şüpheli, mahkemece tutuklandı” (Hürriyet, 2018).

11- “İlginç dolar protestosu: Anne, babam paraları yakıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın dolar çağrılarının ardından yurdun dört bir yanından protesto görüntüleri geliyor. Evdeki dolarlarını yakan kişinin oğluna çektiği video kaydı ise kısa sürede sosyal medyanın gündemine oturdu. Türkiye-ABD arasındaki kriz sonrası ateşi bir türlü sönmeyen dolara vatandaşlardan ilginç tepkiler gelmeye devam ediyor” (Sözcü, 2018).

12- “Ordu'nun Altınordu ilçesinde engelli ve tekerlekli sandalyeye mahkum bir gencin babası tarafından ayakkabı ile dövüldüğü görüntüler, sosyal medyada tepkilere neden oldu. İddiaya göre, ██████████ engelli olan ve tekerlekli sandalyeye mahkum olan oğlunun para istemesine sinirlenen baba, evin önünde ayağındaki ayakkabıyı çıkarıp olanca gücüyle oğlunu dövdü. Babanın engelli oğlunu acımasızca dövdüğü anlar cep telefonu kamerasıyla kaydedilip sosyal medyadan paylaşıldı” (Sabah, 2018).

- 13- “Sosyal medyada açtığı sahte profil ile kendisini çocuk doktoru gibi tanıtarak, iletişime geçtiği annelerden bebeklerinin fotoğraf ve videolarını istediği iddiasıyla gözaltına alınan C.K., önce, adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı. Ardından, Cumhuriyet savcısının itirazı üzerine yeniden gözaltına alınan C.K., çıkarıldığı mahkemece tutuklandı” (Hürriyet, 2018).
- 14- “İstanbul merkezli 5 ilde internet üzerinden uyuşturucu madde kullanamayı özendirici yayınlar yapan sosyal medya fenomenlerine yapılan operasyonlarda 4 kişi gözaltına alındı” (Sabah, 2018).
- 15- “İzmir’de sosyal medya araçları ile yaydığı görüntülerde sözde düzenlediği yarışmalarda para verme vaadiyle küçük yaştaki çocuklara genel ahlaka aykırı davranışlar yaptırmaya zorlayan kişi gözaltına alındı” (Hürriyet, 2018).
- 16- “Oyuncu ██████████ Instagram hesabından yaptığı açıklama ile aileleri sosyal medya konusunda uyardı: “Gerekli gördüğüm üzere söylemek gerekir ki; sosyal medya hayatımızın bu kadar içinde ve neredeyse artık bir parçamız gibi olsa da aslında çok dikkatli olunması gereken tehlikeli de bir mecradır. Benim adıma genç kızı mesaj atıldı” (Hürriyet, 2018).
- 17- “İstanbul’da internet üzerinden satışı yapılan ruhsatsız silahlar ve pompalı av tüfekleriyle işlenen cinayetlerin son aylarda artması üzerine İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü harekete geçti. Yasa dışı silah imalatı yapan ve ruhsatsız silahları internet üzerinden satan şüphelilerle silah kaçakçılığı yapan çetelere yönelik operasyonlar sıklaştırıldı” (Somer, Sabah, 2018).
- 18- “Giresun’da sosyal medya üzerinden tanıştığı ve evlenmek vaadiyle sözlendiği genç evli çıkınca dolandırıldığını anladı. Giresun, sosyal medya üzerinden sahte hesap açarak evlenmek vaadiyle dolandırma iddialarıyla dikkat çekiyor” (Hürriyet, 2018).
- 19- “Twitter’da bazı kullanıcıların hesaplarını ele geçiren dolandırıcılar devlet kurumlarının ve bankaların ismini kullanıp vatandaşı soyuyor. Sosyal medya platformu ise ‘sponsorlu’ reklam adı altında yapılan bu dolandırıcılık eylemlerine seyirci kalıyor” (Levent, Hürriyet, 2018).
- 20- “Türkiye genelinde sosyal medya üzerinden gençleri uyuşturucu madde kullanmaya teşvik ettikleri ileri sürülen kişilere yönelik 26 ilde eş zamanlı olarak operasyon yapıldı. Beşiktaş Ulus Mahallesi’nde bir adrese yapılan baskında

ünlü youtuber kardeşler ██████████ gözaltına alındı. Sosyal medya üzerinden gençleri uyuşturucu madde kullanmaya teşvik ettikleri ileri sürülen kişilere yönelik 26 ilde eş zamanlı operasyon düzenlendi. YouTube'da 840 bin takipçisi bulunan ██████████ kardeşler de gözaltına alındı” (Sabah, 2018).

21- “Fenomenlere ‘uyuşturucuyu özendirme’ suçundan hapis istemi. Sosyal medyada “Pucca” takma isimini kullanan ██████████ ██████████ hakkında, “uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasına özendirme” suçundan 5 yıldan 10'ar yıla kadar hapis istemiyle iddianame düzenlendi” (Sözcü, 2018).

5.2.4. Duygusal İstismar

1- “██████████ okulundan çıkar çıkmaz, kaldırımda tartıcılık yapıyor. Onu soğuk havada kaldırımda ders çalışırken görenlerin yüreği burkuluyor, onun okuma azmi herkesi kendisine hayran bırakıyor. Okul harçlığını çıkarmak, ev bütçesine katkıda bulunmak isteyen 7 yıldır tartıcılık yapan ██████████ bu anlarını bir vatandaş “Kim bilir ne hayalleri var?” başlığıyla sosyal medya hesabına koyunca, paylaşım yoğun ilgi gördü” (Yeşil, Hürriyet, 2018).

2- “Domates üreten kadın çiftçinin isyanı: Kadın çiftçi 3 yaşındaki çocuğuyla birlikte isyan ederken çektiği videoyu sosyal medyada yayınladı. Olay oldu. “Sayın Cumhurbaşkanım, Başbakanım, size oy attıysak, bizi böyle edin demedik. Zengini zengin ettiniz. Fakiri toprağa gömdünüz. Gör bak bu halimizi. Domates yerken aklınıza gelsin yaşadıklarımız. Hakkımızı yedirmeyin” (Sözcü, 2018).

3- “KarneGünü sosyal medyada da gündem oldu. Kullanıcılar karnelerle ilgili mesajlar paylaşarak karne gününü Trend Topic listesine taşıdı. Mesajlar arasında karne notlarının veliye verildiği uyarıları da yapıldı, öğrencilerse tatil planlarını yazdı. Ayrıca birbirinden komik capsler de paylaşıldı. Yaklaşık 18 milyon öğrenci karne alarak yarıyıl tatiline çıkıyor. Onlar kadar veliler de karne heyecanı yaşıyor. Bu nedenle karneler sosyal medyanın gündemine de taşındı” (Hürriyet, 2018).

4- “██████████ mini şortuyla dans etti. Sosyal medyada yaptığı her paylaşımı olay olan oyuncu ██████████ yine konuşulmayı

başardı. ██████ dans ettiği videoyu Instagram'dan paylaşır paylaşmaz binlerce beğeni aldı” (Posta, 2018).

5- “█████ (16), iddiaya göre arkadaşıyla 'Mavi Balina' oyunu oynadıktan sonra gittiği halı sahanın tellerine kendisini asarak yaşamına son verdi. Arkadaşının ölümüne tanık olan Batuhan K. ise sinir krizi geçirince hastaneye kaldırıldı. TIR şoförü ██████ 6 çocuğundan biri olan ██████ evlerine gittiği arkadaşı ██████ ile birlikte iddiaya göre 'Mavi Balina' oyunu oynadı. Oyunun ardından iki arkadaş, evin yakınlarındaki halı sahaya gitti. ██████ götürdükleri ipi halı sahanın tellerine bağlayıp, tabureye çıkararak kendini astı. Arkadaşının ölümüne tanık olan ██████ sinir krizi geçirdi” (Sabah, 2018).

6- “Sosyal medyada küçük bir çocuğa viski içirmeye çalışan gençlerin görüntüsü izleyenleri dehşete düşürdü. Sosyal medyada gelen tepkiler üzerine videoyu çekenler bu açıklamayı yaptılar: 'Şaka yaptık'. Bir sosyal medya hesabından paylaşılan görüntüler kısa sürede yayıldı. Ağlamak üzere olan çocuğun halini görenler gençleri mesaj yağmuruna tuttu. Tepki çeken görüntülerin ardından bir açıklama yapan iki genç kız, olayın sadece 'şaka' olduğunu çocuğa gerçekten içki içirilmediğini, çocuğun uykudan uyandığı için ağladığını, annesinin ise mutfakta bulaşık yıkadığını söyledi. Ancak videonun sonunda özür dileyen gençlere tepkiler dinmedi” (Posta, 2018).

7- “Youtube dünyasında ██████ gibi isimlerin çektiği videolar milyonlarca kez izleniyor. Ancak onların arasında 5 yaşındaki bir isim dikkat çekiyor. ██████ Youtube kanalı şimdiye kadar tam 2.46 milyar kez izlendi. Resmi bir kazanç bilgisi edinilmese de 5 yaşındaki ██████ aylık kazancının binlerce doları bulunduğu tahmin ediliyor” (Hürriyet, 2018).

8- “Boğaziçi Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cem Say ve Dijital Kanaat Önderi Tanol Türkoğlu konuşmacı olarak yer aldı. Facebook'ta paylaşılan fotoğraflara alınan beğeniler sonrası beyinlerimizde dopamin (mutluluk hormonu) salgılandığını söyleyen Say, “Böyle anlarda salgılanan dopamin sayesinde kendimizi biraz daha iyi hissediyoruz. Paylaşmalarımızı kaç kişi beğeniyorsa o kadar dopamin salgılıyoruz” şeklinde konuştu” (Hürriyet, 2018).

9- “Sarı Mikrofon fenomenlerine bir yenisini daha ekledi. Özgüven patlaması yaşayan Sivaslı kız şimdiden 2018 fenomenleri arasında! Sarı mikrofon ekibine

konuşan Sivaslı kızın aşırı samimi ve özgüven dolu halleri, sosyal medyada izlenme rekoru kırıyor. Videonun bir bölümünde Instagram adresini verip sonra da "umurumda değil, takip edin ya da etmeyin. Ben kitap okuyorum zaten" dese de Instagram'da sadece 181 takipçisi olan genç kız, saatler içerisinde binlerce takipçiye ulaştı. Sivaslı kızın bu doğal halleri, önümüzdeki günlerde daha çok konuşulacağı benziyor” (Hürriyet, 2018).

10- *“Adana’da sosyal medya üzerinden terör propagandası yapmak ve Cumhurbaşkanı’na hakaret suçlarından gözaltına alınan 6 kişi tutuklandı. 16 Mart Cuma günü Adana Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Müdürlüğü (TEM) ekipleri, şafak vakti terör örgütü Pkk/Kck’ya yönelik şafak vakti operasyon düzenlendi. Operasyonda gözaltına alınan zanlılar 6 gün boyunca emniyetteki sorgularının ardından bugün adliyeye sevk edildi. 6 kişi ise adli kontrol şartıyla serbest kalırken, yaşı küçük 2 kişi savcılıktan serbest bırakıldı” (Posta, 2018).*

11- *“Sosyal medyada küçük çocuklarına içki içirip fotoğraf paylaşan aile tepkiler üzerine hesabı kapattı, Bakanlık soruşturma başlattı. Aydın’da yaşayan ██████████ ██████████ çiftinin küçük çocuklarının alkol şişeleri ile birlikte çekilen fotoğrafları sosyal medyada tepki çekti. 2-3 yaşlarındaki oğullarının bira şişeleriyle fotoğraflarını paylaşan aile, "Oğlumuzla içelim dedik" ifadelerini kullandı” (Hürriyet, 2018).*

12- *“Sosyal medya hesaplarından 2-3 yaşında olduğu tahmin edilen küçük çocuklarına içki içirip fotoğrafını paylaşan aile tepkiler üzerine hesabı kapattı. Görüntülerin ortaya çıkmasının ardından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı soruşturma başlattı. Aydın’da yaşayan bir çiftin küçük çocuklarının alkol şişeleri ile birlikte çekilen fotoğrafları sosyal medyada tepki çekti. 2-3 yaşlarındaki oğullarının bira şişeleriyle fotoğraflarını paylaşan aile, "Oğlumuzla içelim dedik" ifadelerini kullandı” (Posta, 2018).*

13- *“Geçen günlerde 18 yaşına giren genç şarkıcı ██████████ sosyal medya hesabından yaptığı son paylaşımında "Canımı sıkanın, canına sıkırım" ifadesini kullandı. Yaptığı açıklamalar ile magazin basınında gündem olan Aleyna Tilki, sosyal medya paylaşımlarıyla da dikkat çekiyor” (Posta, 2018).*

14- *“Bir süre önce sosyal medya üzerinde ALS hastalığına karşı farkındalık oluşturmak için yapılan ‘meydan okuyorum’ paylaşımı Artvin Yusufeli’nde can aldı. ‘Meydan okuyorum’ diyerek kendini azgın suya bırakan arkadaşını kurtarmak*

Resim 4

Kaynak: <https://www.posta.com.tr/galatasaray-laf-soylenince-cilgina-donen-cocuk-2007780> Erişim Tarihi: 06.02.2019.

19- “Sosyal medyada büyük tepki olan fotoğraf. Bilecik'te dün akşam bir bayanın, yanındaki kız çocuğuna, vatandaşların su içtiği çeşmenin içine çişini yaptırdığını gösteren ve sosyal medyada hızla yayılan fotoğraf büyük tepkilere neden oldu” (Sözcü, 2018).

20- “En büyük haberleşme araçlarından biri olan cep telefonu, artık insanların sanal yolla iletişim kurmasını sağlıyor. Bu da yüz yüze görüşme ya da birlikte vakit geçirme oranını hızla düşürüyor. Gençlerin daha çok tercih ettiği sosyal medya üzerinden gerçekleşen konuşmalar ise insanların yaşantısını doğrudan etkiliyor” (Sözcü, 2018).

21- “Şehir Engel Tanımaz” adlı YouTube kanalıyla Türkiye'nin görme engelli ilk YouTuber'ı olarak anılan [REDACTED] çektiği videolarla görme engellilerin sosyal medyadaki sesi oluyor. Videoları sosyal medyada ilgi gören [REDACTED] Tarihi Yarımada'da engellilik konusunda farkındalık yaratmak amacıyla sosyal deney çalışması yaptı” (Sabah, 2018).

22- “Sosyal medya paylaşımlarından dolayı çocuğunuz ileride sizi mahkemeye verebilir, paylaşım yaparken iki kere düşünün. Ebeveynler, sosyal medya üzerinden kimi zaman sevgisini göstermek, kimi zaman sadece beğenilmek, kimi zaman da

maddi çıkar elde etmek için çocuklarının fotoğraf ve videolarını rahatlıkla paylaşabiliyor” (Hürriyet, 2018).

23- “Manisa'nın Salihli ilçesinde, hem çocukların teknoloji bağımlısı olmalarının önüne geçilmesi hem de zararlı içerik ve paylaşımlardan uzak durmaları amacıyla çalışma yürütülüyor. Gençlik ve Spor Bakanlığı, 81 ilde bulunan gençlik merkezleri aracılığıyla 'Sanalda Kaybettiğimiz Gerçekler ve Sosyal Medya Ahlakı' konulu bir proje başlattı” (Hürriyet, 2018).

24- “Mardin'in Midyat ilçesindeki bir okulun sınıfına ait olduğu belirtilen öğrenci listesi sosyal medyada büyük ilgi çekti. 4 etnisiteden isimlerin bulunduğu liste için sosyal medya kullanıcıları, 'Birleşmiş Milletler ilköğretim okulu', 'Renkler, diller, dinler hep birlikte güzel günlere' yorumları yaptı. [REDACTED] söz konusu listeye benzer listenin kendi okullarında da olduğunu ifade ederek, "Midyat, hoşgörü, çok kültürlü ve kardeşlik kentidir” (Aslan, İş, Hürriyet, 2018).

25- “İlginç olay geçtiğimiz aylarda İstanbul Bahçelievler'de bulunan özel bir hastanede yaşandı. [REDACTED] sezaryenle doğumunu Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı [REDACTED] gerçekleştirdi. Doğum asistanı [REDACTED] de doğum anını video kaydına aldı. Video, doğum sonrası doktorun ve hastanenin bulunduğu sosyal medya hesabında yayımlandı. Tesadüfen kendi doğumunu sosyal medyada gören genç kadın, hastane yönetimiyle iletişime geçti” (Hürriyet, 2018).

26- “Sosyal medyada açtığı sahte profil ile kendisini çocuk doktoru gibi tanıtarak, iletişime geçen annelerden bebeklerinin fotoğraf ve videolarını atmasını isteyen kişinin, Sakarya'da yaşayan C.K. olduğu iddia edildi” (Güvener, Hürriyet, 2018).

27- “İstanbul 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'nde patenli ve bisikletli 2 gencin ölüm yarışı karakolda bitti. Zaman zaman araçların çamurluğuna tutunarak köprüde ilerleyen 2 genç gözaltına alındı ve 216'şar TL ceza kesildi” (Aydın, Hürriyet, 2018).

28- “[REDACTED] 6 yaşındayken başına gelen cinsel istismar olayını sosyal medya hesabından ilk kez anlattı. "Fotoğrafta ne görüyorsunuz? Güzel bir kadın mı? Havalı bir elbise mi? Güzel saçlar ve makyaj mı?" diyerek başından geçenleri anlatan oyuncuya destek mesajları yağdı. "Çocukluk döneminde çok küçük yaşta cinsel tacize uğrayan kız çocuğu çok ağlar. Çok korkmuştur” (Posta, 2018).

29- “ ██████████ beş gün önce dünyaya gelen ██████████ sosyal medya hesabı açtı. Çiftin bu hamlesi tartışma konusu oldu. Kelebek yazarı Cengiz Semercioğlu '1 günlük bebeğe sosyal medya hesabı açılır mı?'” (Semercioğlu, Hürriyet, 2018).

30- “Çocukları Taciz ve Sosyal Medyadan Koruma Derneği sosyal medya fenomenleri ██████████ "çocuklara kötü örnek oluyorlar" gerekçesiyle suç duyurusunda bulundu” (Hürriyet, 2018).

31- “Sosyal medyada fazla zaman geçirmenin kişileri depresyona sürükleyebileceği belirtildi. Psikologların yaptığı çalışmada, ilk kez sosyal medyada geçirilen zaman ile depresyon ve yalnızlık hissi arasında nedensel bir ilişki olduğu ortaya konuldu” (Sözcü, 2018).

32- “Düzce İl Emniyet Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri artan sosyal medya kullanımının lise ve daha alt yaş gruplarına kadar indiğine dikkat çekiyor. Sosyal medya ortamında ki art niyetli kişilerin kendilerine zengin, yakışıklı gibi göstererek insanları kandırmak adına ikinci bir kimliğe büründüğünü söyleyen Siber Suçlarla Mücadele Müdürlüğü görevlileri, “Sosyal medya hayatımızın her alanında var” (Posta, 2018).

33- “Bartın'da ellerinde silahlarla trafikte seyrederken havaya ateş açıp, görüntüleri sosyal medya hesaplarında paylaşan zanlılar göz altına alındı” (Sabah, 2018).

34- “Geçen yıl mayıs ayında ██████████ ile dünyaevine giren ünlü oyuncu ██████████ 2 gün önce baba olmuştu. Oyuncu o anın fotoğrafını sosyal medya hesabından paylaştı. Çift, kızlarının adını ██████████ koydu” (Hürriyet, 2018).

35- “ ██████████ annesinin battaniye parçasından yaptığı yırtık çantayla okula giderken çekilen görüntüsü sosyal medyada paylaşılan ██████████ (10), okul çantası hediye edildi. Öğretmeninin çantayı görünce fotoğrafını çekip, sosyal paylaşım sitesinde paylaşması sonunda” (Armağan, Hürriyet, 2018).

36- “Hatay'da pencerenin kenarında bulunan oyuncuğuna uzanırken dengesini kaybederek öldüğü iddia edilen 12 yaşındaki çocuğun "Mavi Balina" oyunu kurbanı olduğu ortaya çıktı. ██████████ oğlunun düşmediğini oynadığı bir oyun dolayısıyla intihar ettiğini söyledi” (Sabah, 2018).

5.3. Araştırma Soruları

Araştırmada yer alan sorular, yapılan çalışma neticesinde aşağıda yer aldığı şekliyle sınıanmış ve sosyal medyada çocuk istismar haberlerinin, sosyal hizmet mesleğinin etik ilkeleri dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Buna göre;

Araştırmanın birinci sorusu; “Çocuk istismar haberlerinde, ‘sosyal hizmet mesleğinin ayrımcılık yapmaksızın en iyi hizmetin sunulması ilkesi’ yeterince uygulanmamaktadır”. İnsan hakları ve adaletin uygulanabilirliğini amaçlayan sosyal hizmet mesleğinin eşitlik, ayrımcılık ve baskı altındaki bireylerin haklarını korumayı amaçlamaktadır. Haberlerde dezavantajlı durumda olan istismar mağduru bu çocukların örselendiği ve suçlu gösterildiği görülmüştür. Özellikle kız çocukları cinsiyet ayrımcılığına maruz bırakılmakta, haberin ilgiyle okunması için cinsel istismar haberleri gazetelerde sıklıkla yer verilmektedir. Haberlerde; istismarcıların işlediği suçun normalleştirilmesi ve suçluların haklı gösterilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bir numaralı hipotez doğrulanmakta ve aşağıda belirtilen haberlerde ayrımcılık yapılmadan en iyi hizmetin sunulması ilkesi ihlali görülmektedir.

2018 yılında duygusal istismar konulu haberler: 1, 3, 7, 8, 16 numaralı haberler bu ilkeye uygun olmadığına örnek verilebilir. Fiziksel istismar grubundan: 48 numaralı haberde, sosyal hizmetin ayrımcılık yapmadan hizmet sunmak ilkesi ihlal edilmiştir. “Ailenin yoksulluğu, bebeği iyi bakamadıkları için kaçırıldığı, kaçırılan suçluların daha iyi ekonomik imkanlara sahip olduğuna” yer verilmiştir. Aile bütünlüğü ve onurunu rencide edici şekilde bilgiler paylaşılmaktadır. Bebek kaçırma suçuna ve suçlulara haklılık gerekçesi verilmiştir, vb.) Gazete haberlerinde, sosyal hizmet mesleği ayrımcılık yapmadan hizmet ilkesi, ihlal edilmekte ve birinci hipotez doğrulanmıştır.

Araştırmanın ikinci sorusu; “Gazetelerin çocuk istismar haberlerine yer verirken ‘sosyal hizmet mesleğinin her bireyin insan olması kendine özgü bir değer ve kişinin saygı duyulmasını gerektirmektedir ilkesi’ ihlal edilmiştir. İstismar maduru çocukların haberlerde kişisel saygınlığına ve değerlerine zarar verilmiş çocuk hakları bu hipotezle ele alındığında, haberlerin 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa göre, korunma ihtiyacı altında olan veya suça sürüklenen çocukların haklarını güvence altına almak amaçlanmıştır. Çocukların fiziksel veya ruhsal sağlıklarının korunması

kişisel güvenliği tehlikede olan, istismar edilen ve suç mağduru çocuklara yönelik korunması güvence altına alınmaktadır. Çocukların ruhsal sağlığına aykırı içerikler paylaşarak yasa ihlali yapılmaktadır. Haberlerde “çocuk haklarının 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında saygınlık ve bireysel değerlerinin zarara uğradığı görülmektedir. Bu hipoteze örnek haberler şunlardır.

2013 yılı ekonomik istismar ile ilgili: 1 ve 4 numaralı haberlerdir; fiziksel istismar: 1 numaralı haberdur.

2018 yılında fiziksel istismar konulu haberler: 6, 21, 36 numaralı; cinsel istismar konulu haberler: 11, 13, 20, 39 numaralı; duygusal istismara konu haber ile; 1, 5, 6, 11 numaralı haberlerdir. Çocuk hakları, 5395 Çocuk Koruma Kanunu kapsamında yer almaktadır. İki numaralı hipotezin gazete haberlerinde ihlal ettiği ve hipotezin desteklendiğini söylemek mümkündür. Ayrıca 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında değerlendirildiğinde çocukla ilgili birçok temel hakların ihlal edildiği görülür.

Araştırmanın üçüncü sorusu; “Çocuk istismar haberlerinde, ‘sosyal hizmet mesleğinin gizlilik ilkesi’ ihlal edilmektedir”. Sosyal hizmet uzmanları, mahremiyet, özel hayatın korunması, çalışmalarda elde ettiği mesleki bilgileri, bilgiyi sorumlu bir biçimde kullanma ilkesine uyar ve gerekmedikçe paylaşmaz. Çocuk istismar haberlerinde, kimlik bilgilerinin gizliliği ve kullanılan fotoğraflarla ihlal edilmektedir. Hipotez bağlamında; gazetelerin sosyal medyada çocuk istismar haberlerinde, aşağıdaki tablo (5.3.1.)’de, 2013 ve 2018 yıllarında toplamda 162 çocuk istismar haberi vardır. Bu haberlerden 59’unda kimlik bilgilerinin gizliliğine uygun davranılmamıştır. Haberlerde %38 oranında kimlik bilgilerine yer verildiği belirlenmiştir. Ayrıca mağdur ve istismarcının fotoğraflarına yer verilmiştir. Fotoğrafta yüzler mozaiklense de belirgin olarak çocuk tanınmaktadır. Gazete haberlerinde kimlik bilgileri, mahalle adları ve okul bilgilerinin açıkça haberde yer verilmesiyle gizlilik ihlali edildiği üç numaralı hipotez desteklenmiştir. Yukarıdaki bulgular ışığında üç numaralı sorunun desteklediği, gazetelerin yeterli özeni göstermediği ve sosyal hizmet mesleğinin gizlilik ilkesine uyulmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo: 5.3.1. 2013 ve 2018 Yılı Gazete Haberlerinde Kimlik Bilgilerinin Gizliliğinin İhlal Edildiği Haberler.

Gazeteler	2013-2018 Yılları Toplam (Gizlilik İhlali Sayısı)	2013-2018 Yılları Toplam Haber Sayısı	Toplam Haberler İçerisindeki Oranı (%)
Sabah	13	32	40
Sözcü	12	33	36
Hürriyet	18	62	33
Posta	16	35	45
Toplam	59	162	38

Gazete sıralaması 2018 Aralık ayı tirajına göredir.

Kaynak: Gazetelerin İnternet Sayfalarından Alınan Haberler Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Araştırmanın dördüncü sorusu; “Sosyal medyada çocuk istismarı haberlerinin ‘sosyal hizmet mesleğinin insan hakları’ ilkesini ihlal edip etmediği” sorusu ele alınmaktadır. İnsan hakları, insanın sadece insan olmasından dolayı sahip olduğu haklardır. Sosyal hizmet mesleği hak temelli yaklaşım olup, herkesin eşit haklara sahip olduğu ilkesi çalışmaların temelinde yer alır. Haklar devredilemez ve kişilerin hürriyetine sınırlandırma getirilemez. Sosyal medya üzerinden kişilik haklarına zarar verici paylaşımlar, kişilerin onurunu rencide etmektedir.

Tehdit ve şantajla resim, özel bilgiler paylaşımları yapılan gazete haberlerine yer verilmiştir. Sosyal hizmet mesleğinin “insan haklarına saygı ilkesi ihlal” edilmektedir, dördüncü sorusu doğrulanmıştır, bu bağlamında; gazetelerin sosyal medyada çocuk istismar haberlerinde, aşağıdaki tablo (5.3.2.)’de, 2013 ve 2018 yıllarında toplamda 162 çocuk istismar haberi vardır. Bunlardan 31 adet haberde tehdit ile insan haklarına saygı ilkesinin ihlal edildiği görülmektedir. Haberlerde %19 oranında tehdit ile insan haklarına saygı ihlali belirlenmiştir.

Tablo: 5.3.2. 2013 ve 2018 Yılı Gazete Haberlerinde Tehdit İle İnsan Haklarına Saygı İlkesi İhlal Edilen Haberler.

Gazeteler	2013-2018 Yılları Toplam (Tehdit İle İ.H. Saygı İlkesi İhlal)	2013-2018 Yılları Toplam Haber Sayısı	Toplam Haberler İçerisindeki Oranı (%)
Sabah	5	32	16
Sözcü	7	33	21
Hürriyet	13	62	21
Posta	6	35	17
Toplam	31	162	19

Gazete sıralaması 2018 Aralık ayı tirajına göre.

Kaynak: Gazetelerin İnternet Sayfalarından Alınan Haberler Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Araştırmanın beşinci sorusu; “Sosyal medyada çocuk istismarı gazete haberlerinde ‘sosyal hizmet mesleğinin bireysel ve toplumsal yarar amaçları’ etik ilkesine” uygun olup olmadığını ortaya koymaktadır. Her toplum, yönetim biçimine bakılmaksızın en üst düzeyde yararı için işlevlerini yerine getirmelidir. Bireylerin kendilerini geliştirmeleri için gerekli koşul ve imkanlar verilmelidir. Bu ilke, gazetelerin asli görevi olan, topluma bilgi vermek, farkındalık kazandırmak görevi çerçevesinde açıklanmaktadır. Haberlerin içeriğinde toplum yararını gözeten bilgiler sınırlı sayıda.

Aşağıdaki tablo (5.3.3.)’de görüleceği üzere, 2013 ve 2018 yıllarında çocuk istismarı konulu toplam 162 adet haberden sadece 23 adet haberde bilgilendirme yapılmaktadır. Bilgilendirme içeriği yer alan haber sayısı toplam haberlerin sadece % 16’sını oluşturmakta ve haberlerde topluma fayda amacının yeterince uygulanmadığı görülmektedir.

Tablo: 5.3.3. 2013 ve 2018 Yılında Çocuk İstismar Haberlerinde, Sosyal Hizmet Mesleğinin “Bireysel ve Toplumsal Yararı Etik İlkesi” bağlamında bilgilendirmeye yer verilen haberler.

Gazeteler	2013-2018 Yılları Bilgilendirme Haberleri	2013-2018 Yılları Toplam Haber Sayısı	Toplam Haberler İçerisindeki Oran (%)
Sabah	6	32	21
Sözcü	3	33	9
Hürriyet	9	62	17
Posta	5	35	14
Toplam	23	162	16

Gazete sıralaması 2018 Aralık ayı tirajına göredir.

Kaynak: Gazetelerin İnternet Sayfalarından Alınan Haberler Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Araştırmanın altıncı sorusu; “Yazılı medyada istismar haberleri artış göstermekte midir?” hipotezi; 2013 ve 2018 yıllarını kapsayan, karşılaştırmalı olarak ele alınan sosyal medyada çocuk istismar haberleri incelendiğinde, 2013 yılından bu yana çocuk istismarına yönelik haberlerin önemli ölçüde artmış olduğu görülmektedir. Çalışmada; yer alan trajik en yüksek dört gazete Sabah, Sözcü, Hürriyet, Posta gazetelerinde yer alan çocuk istismarına yönelik haberler analiz edilmiştir. Aşağıdaki tablo (5.3.4.)’de görüleceği üzere, 2013 yılında 13 olan sosyal medyada çocuk istismar haber sayısı, 2018 yılında 149 olmuş, karşılaştırılan iki yıl arasında bu haberlerin % 1.046 oranının da arttığı görülmektedir.

Tablo: 5.3.4. 2013 ve 2018 Yılı Gazete Haberlerinin Artış Oranı.

Yıl	Toplam
2013	13
2018	149
Haber Toplamı	162
Yüzdesel (%) Artış	1.046

Kaynak: Gazetelerin İnternet Sayfalarından Alınan Haberleri Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Araştırmanın yedinci sorusu; “Belirlenen gazetelerde yer alan sosyal medyada çocuk istismar haberlerinde hangi tür istismarlar daha fazla yaşanmıştır?” hipotezi, aşağıdaki tablo (5.3.5.)’de görüleceği üzere, 2013 ve 2018 yılları karşılaştırılması yapılmıştır. Bu dört gazetenin çocuk istismar haberlerinin artışı; cinsel istismar haberleri %1.250; fiziksel istismar haberi %1.166, ekonomik istismar haberi %600 ve duygusal istismar haberi %1.100 oranında artış tespit edilmiştir. Cinsel istismar haber sayısı 58 adet, fiziksel istismar haberi 41, duygusal istismar 39 ve ekonomik istismar 24 adettir. İstismar haberlerinin 2013 yılında toplamı 13 iken bu sayı 2018 yılı Aralık ayında 149’a yükselmiştir. Çocuk istismarı, en fazla cinsel istismar da önemli artışlar görülmekte, sonuç olarak toplumsal olarak boyutta büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Oluşan bu tehdidin farkına varılıp, buna ilişkin bir bilinç oluşturulması ve gereken önlemlerin alınması büyük önem arz taşır.

Sosyal medyada çocuk istismarı üzerine yapılan bu çalışmada aile bütünlüğüne, toplum sağlığına duyarlı haberlere çok az değinilmiştir.

Çocuk istismar olaylarını açığa çıkaran, toplumun öğrenmesini sağlayan yazılı medya organlarının haberi sunuş şekli toplumun algılarını ve tepkilerini yönlendirmesi açısından önem arz etmektedir. Bu araştırma çocuk istismarı ve gazetelerin cinsel istismar, fiziksel istismar, duygusal istismar ve ekonomik istismar haberlerini sunuş şekli çerçevesinde yapılmıştır. Cinsel istismar haberlerinde “taciz, tecavüz, cinsel saldırı, cinsel istismar” başlıklarını haberde kullanılmıştır. Mağdurun

çocuk olduğu bilincinden, çocukların kişisel hak ve özgürlüklerinin kısıtlandığı, gazetenin habercilik şekliyle sosyal hizmet mesleği etik kodlarına yeterli özenin gösterilmediği görülmektedir.

Tablo: 5.3.5. 2013 ve 2018 Yılı Gazete Haberlerinin İstismar Türlerine Göre Oransal Analizi.

Yıl	Fiziksel İstismar	Cinsel İstismar	Ekonomik İstismar	Duygusal İstismar	Toplam
2013	3	4	3	3	13
2018	38	54	21	36	149
Haber Toplamı	41	58	24	39	162
Yüzdesel (%) Artış	1.166	1.250	600	1.100	1.046

Kaynak: Gazetelerin İnternet Sayfalarından Alınan Haberleri Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

5.4. Çocuk İstismarı Ve Sosyal Medyada Çıkan Haberlerin Yıllar İtibariyle Karşılaştırmalı Analizi

Sosyal medyada çocuk istismarı haberleri 2013 yılında 13 adet iken bu sayı 2018 yılında 149 adet olmuştur. Haber sayısındaki artış oranı ise %1.046 olarak oldukça yüksek bir oran olarak tespit edilmektedir. Aradaki beş yıllık zaman içinde hızla artan kullanıcı sayısı sonucu çocuk istismar vakaları artmış olduğu gazete haberlerinde görülmektedir.

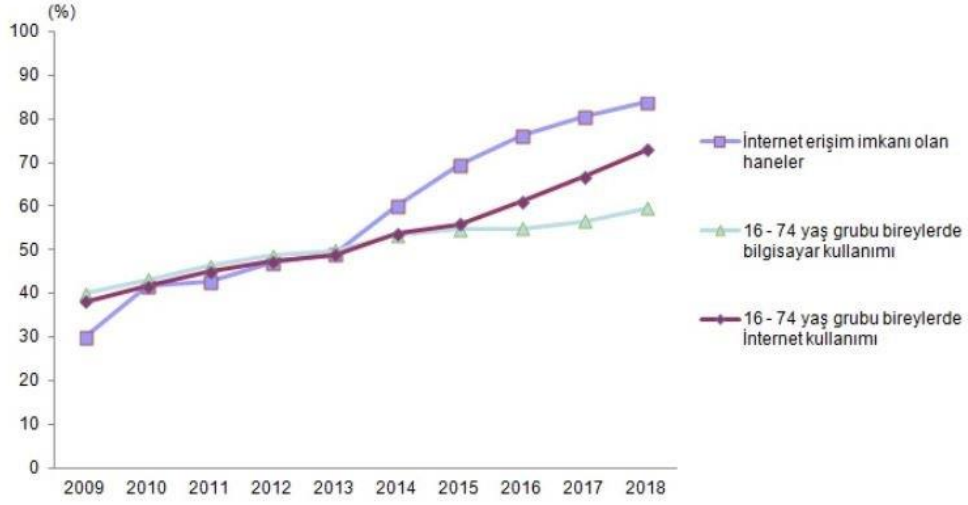
Sosyal medya çocuk kullanıcı sayısı ve istismarları artarken, medyanın sosyal hizmet mesleği etik ilkelerine ve çocuk haklarına yeterince özen gösterilmemiştir. Haberlerde çocukların ve ailelerin özel bilgilerinin gizliliği açısından mahremiyetin sağlanması ve aile bütünlüğünün korunmasında gerekli özen gösterilmelidir.

Çocuk kullanıcılardaki artışa bağlı olarak sosyal medya üzerinden çocuk istismar vakalarında artış görülmektedir.

Aşağıdaki TÜİK verilerine dayalı göstergede internet kullanımında yıllara göre artış yer almaktadır (TÜİK, 2018).

Şekil: 5.4. TÜİK 2009 ve 2018 Yılları İnternet Erişimi Göstergesi.

Temel göstergeler, 2009-2018

Kaynak: www.tuik.gov.tr (Tüik, 2018).

Gazetelerin sosyal medyada çocuk istismar haberlerini topluma verirken çocuğu, ailesini ve çocuğun istismar sonrasında bedensel ve ruhsal sağlığını koruma ve iyileştirmeye yönelik tutumu, mağdurun, istismarcının ya da ailelerinin kişisel hak ve özgürlüklerini göz önünde bulundurmalıdır. Medyanın çocukları temsili, paylaşılma şekli çocuğa ve çocukluğa karşı bütün toplumun bakış açısını şekillendirir. Bu nedenle medya çalışanları haberi yayınlarken ne tür sonuçlara yol açacaklarının bilincinde ve konunun uzmanından faydalanılmalıdır. Yazılı medyanın çocuk hakları ve hak temelli sosyal hizmet etik kodlarında habercilik ilkelerinden uzaklaşması, tafefisi mümkün olmayan toplumsal sorunlara neden olacaktır. Tüm toplumun gündeminde yer alan çocuk istismar haberleri tirajı yüksek gazetelerin okunurluk oranı dikkate alınmalı, çalışanlarının çocuk haklarının korunması ve çocukların insan onuruna uygun yaşam sürdürmelerine katkı sağlayıcı görev ve toplumsal bir rol üstlenmeleri beklenmektedir.

5.4.1. 2013 Yılı

Sosyal medyada çocuk istismarı gazete haberleri, 2013 yılında ulusal basında tirajı en yüksek olan Posta, Hürriyet, Sözcü, Sabah gazeteleri incelenmiştir. Gazete haberleri fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal istismar olarak dört gruba

ayrılmıştır. Tasnifi yapılan istismar haber sayıları şu şekildedir. Fiziksel istismar haber sayısı 3 adet, cinsel istismar haber sayısı 4 adet, ekonomik istismar haber sayısı 3 adet ve duygusal istismar haberi sayısı 3 adet olmak üzere toplam 13 adet haber bulunmaktadır. İnternet kullanımının artması sosyal medyanın yaygınlığını arttırmakta olup çocukların istismarını önleyici önlemlerin alınması şarttır.

5.4.2. 2018 Yılı

Sosyal medyada çocuk istismarı haberleri 2018 yılında ulusal basında tirajı en yüksek dört gazete ile incelenmiştir. Tiraj sırasına göre; Sabah, Sözcü, Hürriyet, Posta gazeteleridir. Bu gazetelerin haberleri, istismar türlerine göre fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal istismar olarak tasniflendirilmiştir. Belirlenen dört gazetenin istismar haberlerine göre fiziksel istismar haber sayısı 38 adet, cinsel istismar haber sayısı 54 adet, ekonomik istismar haber sayısı 21 adet ve duygusal istismar haber sayısı 36 adet olmak üzere toplam 149 adet çocuk istismar haberlerine ulaşılmıştır. Çocuk istismar haberleri sosyal hizmet mesleğinin etik ilkelerine uygun oluşturulan hipotezler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Sosyal hizmet mesleği gizlilik ilkesi ile kişisel bilgilerin, adres, kimlik bilgilerinin gizliliği ihlal edilmektedir. İnsan hakları evrensel bildirgesinin temel maddesi olan “her insan hür birey olarak doğar ve hiçbir ayırım gözetmeden herkes eşit özgürlük ve haklara sahiptir ilkesi” yeterince uyulmadığı görülmüştür. Haberlerde mağdur çocuklar üzerinden, ticari beklenti ve tiraj kaygısı görülmekte, bu beklenti üzerinden çocukların zaman zaman istismar edildiği bilinmektedir. Çocuk istismarcılarının, cezalandırılması ve toplumsal farkındalık amaçlı çalışmalara önem verilmelidir. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ailelere eğitim, seminervererek önleyici tedbirlere yer verilmelidir. Çocukların toplumda göz ardı edilmesi ve istismarının önlenmesi amaçlanmalıdır.

Yazılı basında çocuk istismar haberi verilirken “suçlu, dışlayıcı ve damgalayıcı” söylemlerden kaçınılmalıdır, istismarların önlenmesi için bir çözüm önerisi geliştirilmeye çalışılmalıdır.

Araştırma kapsamında 2018 yılında çocuk istismarı haberlerinin 2013 yılına oranla arttığı tespit edilmiştir. Toplumda birçok olumsuz sonuçları olan sosyal medyada çocuk istismar haberlerinin artmasına karşın, bilgilendirici ve eğitici haber verme konusunda yeterince çalışmalar yapılmadığı ve basının en temel görevlerinden olan

kamuoyunu bilgilendirmek olmasına rağmen gerekli özenin artırılması beklenmektedir. Konunun uzmanlarının bilgisine çok az haberde yer verildiği görülmüş ve sosyal sorumluluk içeren reklamlar ile bu toplumsal probleme karşı yapılması gerekenlere yeterince vurgu yapılmadığı görülmektedir.

Tablo: 5.3.5. 2013 ve 2018 Yılı Gazete Haberlerinin İstismar Türlerine Göre Oransal Analizi.

Yıl	Fiziksel İstismar	Cinsel İstismar	Ekonomik İstismar	Duygusal İstismar	Toplam
2013	3	4	3	3	13
2018	38	54	21	36	149
Haber Toplamı	41	58	24	39	162
Yüzdesel (%) Artış	1.166	1.250	600	1.100	1.046

Kaynak: Gazetelerin İnternet Sayfalarından Alınan Haberleri Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Medyanın toplumsal etkisinin arttığı, kültürel ve sosyal değerlerin değiştiği görülmektedir. Yüz yüze iletişimin yerine sosyal ağlarda iletişim almaktadır. Sosyal ağlar üzerinden gerçekleşen değişimlerle topluma yeniden şekil verilmekte ve yeni değerlerin üretimine devam edilmektedir. Ailede ilgi ve huzuru bulamayan çocuklar, medya ağlarında zamanlarını harcamaktadır. Çocuklar medya araçları üzerinden temas kurdukları kişilere güvenmeleri sonucunda, çocuklar istismara uğramaktadır. 2013 yılında tablet, akıllı telefon, bilgisayar ve her evde internetin kullanımı bulunmamaktadır. Teknolojik imkanların artması, çocuklar tarafından kolay ulaşılması sonunda, sosyal medyada çocuk istismar vakalarının arttığı görülmüştür. 2013 yılında, tiraja göre belirlenen dört gazetenin, sosyal medyada çocuk istismar haberi 13 adettir. Aradan geçen beş yılın sonuna da sosyal medya araçlarının çeşitlenmesi, cazibesinin artması, çocukların sosyal medya kullanımını arttırmıştır. Çocuk istismarı; 2013 ve 2018 yılları karşılaştırmalı olarak bakıldığında, dört

gazetenin haberlerinin artış oranları fiziksel istismar ile ilgili haber sayılarında %1.166, cinsel ile ilgili haber sayılarında %1.250, ekonomik ile ilgili haber sayılarında % 600 ve duygusal ile ilgili haber sayılarında %1.100 oranında artış tespit edilmiştir. İstismar haberlerinde en fazla artış oranı cinsel istismar haberlerinde olarak tespit edilmiştir. Genel olarak tüm istismar haberlerinin 2013 yılından 2018 yılına artış oranı ise %1.046 olarak tespit edilmiştir.

Sosyal medyada çocuk istismar haberlerinde, kimlik bilgilerinin yer verilmesi, ailenin toplumsal saygınlığına zarar vermektedir. Başta çocuklar olmak üzere, toplumun geneline zarar veren bu haberler “sosyal hizmet mesleği etik ilkelerini” ihlal etmektedir. Kaynağını insan haklarından alan sosyal hizmet mesleği ilkeleri, insanın evrensel değerlerinin ihlali olmaktadır. Çocukların bireysel haklarının korunması ve toplumsal fayda amaçlı gazete haberlerine yer verilmelidir.

5.5. Çocuk İstismarına Yönelik Yıllar İtibariyle Çıkan Haberlerin Sosyal Hizmet Bakış Açısından Değerlendirmesi

Çocuk istismar haberlerinin yıllar içinde arttığı haberlerde görülmektedir. İstismar olaylarının önlenmesinde, çocuğa yönelik risk faktörlerinin belirlenmesinde çocuğa verilecek koruyucu hizmetlerin, çocuğun ailesiyle birlikte yaşaması temel hakkı, sevgi ve ilgisi ile sağlıklı büyüme için aile temelli müdahaleler önem arz etmektedir. İstismar vakalarında, çocuk, aile ve toplum boyutunda, mikro, mezo ve makro açılardan müdahaleler gerekmektedir (Kut, 1999: 57- 136). Ebeveyn eğitimleri ve bilinçli bireyler amaçlanmalıdır. Anne babanın bilgi ve eğitim seviyesi çocuğuna bildiklerini aktarmasına imkan verecektir. Aile bağlarının önemi, çocuğa ailede sevildiğini hissettirilmesi ve güçlü destek gerekmektedir. Çocuk ve aile refahını arttırmak öncelenmelidir. Ailenin destek hizmetlere ihtiyaç duyması halinde, ebeveyn olmak konularının, zamanın gereklerinde çocuk yetiştirme metodlarının bilinmesi gerekmektedir. Ailelerin gerekli ihtiyaçlarının belirlenmesi ve desteklerin zamanında ve yeterli oranda verilmesi gerekmektedir.

Çocukların ve ailelerin sosyal yaşamında kalitesi ve farkındalığı için okul sosyal hizmetinin uygulanması ve eğitim temelli programlara yer verilmelidir. Aileden sonra ikinci sosyal alan olan okullarda, eğitimler, öğretmenlere yönelik istismar önlenmesine yönelik farkındalık seminerleri amaçlanmalıdır. Değişen modern çağın,

çalışan anne babalarının desteklenmesi önemlidir. Risk altında olan çocuklar ve aileleri ile birlikte uzman desteği sağlanarak, önleyici hizmet eğitimleri sağlanmalı ve tedbirler alınmalıdır. Çocuklara istismarın ne olduğu, bedenlerinin tek sahibi oldukları, görsel fotoğraf ve video kullanılarak anlatılmalıdır. Okullarda çocuğa uygun eğitimlerin verilmesi yanında, öğrenci ve ailelerinin sosyo-ekonomik durumların öğrenilmesi amaçlı çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Aile ve çocuk temelli önlemlerin alınmasında Milli Eğitim Bakanlığı ile projelerin önemi artmaktadır. Toplumun sorunu olan çocuk istismarı multi-disipliner önlem ve yaklaşım gerektirmektedir. İstismarın önlenmesinde, başarılı aile ilişkisi ve eğitimin en önemli unsur olduğu araştırmalarla ortaya konmuştur (Arcan, 2011:259).

Toplum temelli, makro boyutlu çalışmalar, yerinde sorunun tespiti amaçlı ev ziyaretlerinin önemi ve sağlık çalışanlarıyla sosyal çalışmacıların istismar hakkında ailelerle bilgi ve sağlıklı iletişimin artırılması sağlanmalıdır. Kültüre uygun yerinde analizler, gerekli kurumlarla ortak çalışmalar ile toplumda çocuk istismarını önleyici tedbirler alınabilir. Gazeteler, çocukları haberin öznesi olarak sunarken, sosyal hizmet meslek etik ilkeleri çerçevesinde habercilik anlayışı gerekmektedir. Gazetelerin sosyal hizmet mesleğinin “insan haklarına saygı, gizlilik ilkesi ve toplumsal yarar amaçlı içerik paylaşımları” çocuk istismarının, toplumsal farkındalıkları arttırmaktadır. Çocuk istismarının, halk sağlığı sorunu ve önlenebilir olması nedeniyle, alınacak koruyucu ve önleyici çalışmaların artırılmasının önemi bilinmektedir.

5.6. Medyada Çocuk İstismarına Yönelik Farklı Disiplinlerin Bakış Açısından Yapılmış Çalışmalar

Aşağıda, medyada çocuk istismarına yönelik haberlere farklı açıdan bakan çalışmalardan bazılarına yer verilmiştir.

- Güldeste, A. (2018). *Çocuklarda Cinsel İstismar Gazete Haberleri Üzerinden Sosyolojik Bir Bakış*, T.C. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Araştırmada, çocuk cinsel istismar vakalarının gazete haberlerinde sosyolojik bakış açısından incelemesi yapılmıştır. Gazetelerin, “Uluslararası Gazeteciler Federasyonu tarafından da 1954 yılında kabul edilen ve 1986 Dünya Kongresinde bazı

değişikliklerle belirginleşen Gazetecilik davranışlarına yönelik beyannamede yer alan, basın etik değerlerine ve basın ilkelerine uygun haber yapmadığı” sonucuna varılmıştır. Çocuk cinsel istismar haberlerinin analizi sonrasında çocuk hakları ihlal ettikleri sonucuna varılmıştır (Güldeste, 2018: 10-75).

- Özdemir, E. E. (2012). *Çocuk İstismarı Haberlerinin Yazılı Basında Sunumu*, Yüksek Lisans Tezi, T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı, Ankara.

“Basın İlkelerinin ve Görevlerinin”, gazetelerin çocuk istismar haberlerinde uygulanmadığına dikkat çekilmiştir. Araştırmada gazetelerin meslek ilkelere uygunluktan uzak olduğu ve “Uluslararası Çocuk Haklarını” ihlal ettiği vurgulanmıştır. Gazetelerin özel hakların gizliliğini ihlal ettiği, kişisel bilgilerin paylaşıldığına yer verilmektedir (Özdemir, 2012: 13-85).

- Ünalın, E. (2011). *Televizyonda Çocuk İstismarı ve İhmali*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Bilimleri Anabilim Dalı Radyo Tv Bilim Dalı, İstanbul.

Çocuk istismarının; “Radyo ve Televizyon Üst Kurulu İlkeleri” çerçevesinde değerlendirilmesi ile ilgili yapılmış çalışmadır. Çocukların yapılan programlarda ve reklamlarla istismar edildiği verilerine ulaşılmıştır. Çocuklar kazanç ve tüketim için araçsallaştırıldığı ve “Radyo ve Televizyon Üst Kurulu İlkeleri” ihlal edildiği saptanmıştır (Ünalın, 2011: 25-80).

*Yukarda bilgileri verilen üç teze Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)’ten ulaşılmıştır (<http://www.yok.gov.tr>, 2019).

Farklı bilim dalları açısından medyada çocuk istismarı, kendi meslek disiplinleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Uluslararası anlaşmalar ve Türkiye’deki yasalarla çocuk haklarına gerekli özen gösterilmediği görülmektedir. 2013 ve 2018 yıllarının tirajı en yüksek dört gazetenin sosyal medyada çocuk istismarı haberlerinde, sosyal hizmet mesleği etik ilkelerine çerçevesinde araştırılmıştır. Gazete haberlerinde sosyal hizmet mesleği etik ilkelerin ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Özellikle, gizlilik, çocuk hakları ve toplumsal fayda amaçlı haber içeriklerine yeterince yer verilmediği görülmüştür. Yukarda bilgileri verilen tezler, farklı meslek disiplinlerinin etik ilkeleri

bağlamında çalışılmıştır. Bu araştırmalar sonunda, “**Radyo ve Televizyon Üst Kurulu İlkelerinin, Basın Meslek İlkelerinin ve Sosyal Hizmet Mesleği Etik İlkelerinin**” ihlal edildiği belirlenmiştir.

Sosyal medyada çocuklarla ilgili istismar haberlerinin veriliş biçimi kapsamında yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmaların farklı bakış açısıyla ele alındığı, sosyal hizmet mesleği disiplini bağlamında değerlendirilmediği görölmektedir.

Hiç şüphesiz ki, yukarıda adı geçen çalışmalarda medyanın çocuk haklarını ve meslek etik ilkelerini ihlal ettiği ortaya konmuştur. Bu çalışma ile de konu, sosyal hizmet açısından değerlendirilmekte ve sosyal hizmet meslek etik ilkelerinin de ihlal edildiği tespit edilmektedir.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde sonuçlar ve öneriler elde edilen bulgulara göre ayrı başlıklar halinde ele alınmaktadır.

6.1. Sonuç

Gazetelerin, sosyal medyada çocuk istismar haberlerine yer verirken gerekli özenin gösterilmemesi ve yapılan ihlaller, çocukların sağlıklı gelişimi, aile bütünlüğünün korunması ve toplum üzerinde sosyo-psikolojik açıdan önemli problemlere sebep olduğu bilinmektedir. 2013 ve 2018 yıllarını kapsayan ve karşılaştırmalı olarak ele alınan sosyal medyada çocuk istismar haberleri incelendiğinde, 2013 yılına göre 2018 yılında çocuk istismarına yönelik haberlerin önemli ölçüde artmış olduğu görülmektedir. Çalışmada; yer alan tirajı en yüksek dört gazete Sabah, Sözcü, Hürriyet, Posta gazetelerinde yer alan çocuk istismarına yönelik haberler analiz edilmiştir. 2013 yılında 13 olan sosyal medyada çocuk istismar haber sayısı, 2018 yılında 149 olmuş, karşılaştırılan yıllar arasında bu haberlerin %1.046 oranında arttığı görülmektedir. Gazetelerin çocuk istismar haberlerini verişi şekli, kullanılan fotoğraflar, kişisel bilgilerin paylaşılmasıyla sosyal hizmet mesleği ilkelerine ve çocuk haklarına uygunluğu çerçevesinde değerlendirilmiştir. Buna göre, istismara uğrayan çocuklara ayrımcılık yapmaksızın en iyi hizmetin sunulması ilkesi, gizlilik ilkesi, bireysel ve toplumsal faydanın gözetilmesi ilkelerine gazeteler tarafından yeterli hassasiyetin gösterilmediğini söylemek mümkündür. Yazılı basının okuyucunun ilgisini çekmek ve gazetenin okunurluğunu arttırmak amacıyla çocuk istismar haberlerinde hak ihlallerinin yapıldığı söylenebilir.

Sosyal hizmet mesleğinin eşit, ayrımcılık yapmadan en iyi hizmeti sunma ilkesi değerlendirildiğinde, haberlerin sunuş şeklinde, yani kullanılan dile baktığımızda ise çocuğa suçlu imajı verilmekte ve istismar mağduru çocuklar örselenmektedir. Çocuk istismarında suçluya, toplum vicdanında hafifletici gerekçeler bulunmakta, suçlu

korunarak, çocuk istismarı sıradanlaştırılmaktadır. Bu kamuoyunda çocuk istismarına karşı doğru çözümlerlerin oluşmasına engel oluşturmaktadır.

Bu çalışma ile çocuk haklarına dair farkındalık yaratmak, sosyal medyada çocuk istismar haberlerinin yazılı basında yer verilirken, çocuk haklarına uygunluğu amaçlanmıştır. Sosyal medyada çocuk istismarının önlenmesi konusunda kamuoyu oluşturmak amaçlanmamıştır. Çocukların benlik bütünlüğüne zarar veren haberler ile mağduru haklarının ihlal edildiği söylenebilir.

İstismar mağduru çocukların görüntü ve bilgilerine ticari ve tiraj maksadıyla bazı haberlerde yer verilmektedir. Özellikle kız çocuklarının istismar haberlerine daha fazla yer verildiği; haberlerin eşit, ayrımcılık yapmadan, sosyal hizmet mesleğinin gizlilik ilkesi çerçevesinde verilmediği anlaşılmaktadır.

Haberlerde, mağduru kimlik bilgilerine yer veren isim-soy isim bilgileri açık şekildedir, fotoğraflarda yüzlerinin tanınmasını önlemek adına herhangi bir müdahale olmadığı, çocukların gittiği okul bilgileri ve adres bilgilerine yer verilmiştir. 2013 ve 2018 yıllarında toplamda 162 çocuk istismar haberinden 59'unda gizlilik ihlali görülmekte ve oransal bağlamda toplam haberler içerisinde %38'ni oluşturmaktadır.

Toplamda 162 haber içinde, çocuğun tehdit ve şantajla 31 adet haberde istismara uğradığı tespit edilmiş ve sosyal hizmet ilkelerine uymayan biçimde toplumla paylaşılmaktadır.

Çocuk istismar haberlerinde, mağduru yaşayacağı olumsuz etki dikkate alınmamış ve çocukların tedavi ve rehabilitasyon sürecine haberlerde yeteri kadar yer verilmemiştir. Toplumun bilgilendirilmesi ulusal boyutta farkındalık kazandırılması için 2013 ve 2018 yılları toplamında sadece 23 haberde yer verilmiştir. Gazetecilik mesleğinin bilgi paylaşma, toplumu bilgilendirme görevine yeterince önem verilmediği ve sosyal hizmet etik kodlarından olan bireysel ve toplumsal yarar amaçlı hizmetlerin uygulanması ilkesi zaman zaman ihlal edilmektedir. İstismar türleri içinde en fazla 54 cinsel istismar haberine, ikinci olarak 38 fiziksel istismar, üçüncü sırada 36 duygusal istismar ve sonuncu sırada da 21 ekonomik çocuk istismar haberi yer almıştır. Haberlerde uzman görüşlerine ve çocuk haklarına yeterince yer verilmemiştir. Sosyal medyada çocuk istismar haberlerinin yazılı basında her geçen gün daha fazla yer verilmesi ve çocuk istismar vakalarının artması konunun önemini ortaya koymaktadır.

Araştırmaya göre, sosyal medyada yer alan çocuk istismar haberlerine, tirajı en yüksek dört gazete üzerinden yapılan 2013 ve 2018 yıllarını karşılaştırmalı olarak ele alan bu çalışma ile sosyal hizmet mesleği etik kodları ve çocuk haklarına yeterli hassasiyet gösterilmediği söylenebilir.

6.2. Öneriler

Sosyal medyada çocuk istismarı ile ilgili haberlerin sosyal hizmet ve çocuk hakları bağlamında değerlendirilmesi sonucunda, aşağıda yer alan hususlar önerilebilir:

1. Yazılı basının çocuk istismarının önlenmesi amacıyla “sosyal sorumluluk içerikli reklamlara” yer vermesi, konuya gerekli önemin sağlanması için medya gücü kullanılabilir.

2. Devletin yasal mekanizmalarının caydırıcılığı ve RTÜK’ün yazılı basın üzerindeki denetimi arttırılabilir.

3. Gazetelerde çocuk istismar haberlerinin içeriğinin, konunun uzmanları tarafından değerlendirildikten sonra yayınlanması sağlanabilir.

4. Yazılı basında çocuklarla ilgili çıkan haberlerde hiçbir şekilde fotoğraf, isim ve benzeri bilgilere yer verilmemesi, çocuklarla ilgili istismarın önlenmesinde önemli katkılar sağlayabilir.

5. Çocuk cinsel, duygusal, ekonomik ve fiziksel istismarının suç olduğuna yönelik haberlere daha fazla yer verilmeli ve çocukların sahip olduğu evrensel hakların haberlerde yer verilerek toplumun bilgilendirilmesi amaçlanmalıdır.

6. Yazılı basının, çocuk istismarının önlenmesi için toplumsal sorumluluğunu yerine getirmesi noktasında ortaya koydukları politikaları ve yapmış oldukları çalışmaları kamuoyu ile paylaşmalıdır.

7. Gazeteler, toplumun sosyo-psikolojik gelişimi açısından olaylara bakmak suretiyle haber yapmalı, çocukları sosyal medya araçlarının doğru kullanımına yönlendirmelidir.

8. Gazeteler, çocuk istismarına farkındalık kazandırmak amaçlı haber yapmalıdır.

9. Yazılı basının çocuk istismarı sonrası verilen rehabilitasyon hizmetlerine yer vermesi, toplumu bilgilendirme görevini yerine getirmesi beklenmektedir.

10. Gazetelerde istismar mağduru çocuğa ait hak ihlallerinin yapılması sonucu, aile bütünlüğüne zarar verileceği unutulmamalıdır.

11. Basında çocuk haklarının ihlali ve çeşitli amaçlarla sömürülmesini önlemek için yapılmış yasal düzenlemelerin uygulanmasında gerekli özen gösterilmelidir.

12. Gazetelerde, sosyal medyada çocuk istismar haberlerine yer verilirken, çocukların psikolojik, fiziksel, ahlaki, cinsel ve toplumsal hayatları ve ileride kuracakları aile yaşamları göz önüne alındığından emin olunmalıdır.

KAYNAKÇA

- Adler, L. ve Cohen, J. (2004). Diagnosis And Evaluation Of Adults With Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder. *Psychiatr Clin Nummer*, 27: 187-201.
- Aghaei, S., Nematbakhsh, M.A. ve Farsani, H.K. (2012). Evolution Of The World Wide Web: From Web 1.0 To Web 4.0. *International Journal Of Web & Semantic Technology*. Vol: 3. No:1.
- Akça, E., Saymer, İ., Salı, J. ve Başak, B. (2014, Ağustos). Elektronik Mesleki Gelişim Ve Araştırma Dergisi. Cilt:2. Özel Sayı. 28.12.2018 tarihinde <https://researchgate.net>. adresinden erişildi.
- Akdoğan, H. (2005). Çocuğun Cinsel İstismarı ve Türkiye’de Çocuk Cinsel İstismarını Önlemeye Yönelik Çalışmalar. Sexual Abuse Of The Children And Efforts in Turkey To Prevent The Abuse, *Polis Bilimleri Dergisi*: 7 (1): 1-16.
- Aktaş, H., Ozupek, M.N. ve Altuntaş, H. (2011). Çocukların Marka Tercihleri Ve Medya Tüketim Alışkanlıkları. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, Cilt:6, Sayı:4: 115-125.
- Akyüz, E. (2001, Eylül). Çocuk Hakları Sözleşmesinin Temel İlkeleri Işığında Çocuğun Eğitim Hakkı. *Milli Eğitim Dergisi*, (151). 17.11.2018 tarihinde http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/akyuz.htm adresinden erişildi.
- Allen, J.C. (2012). *Children’s Media Industries*. USA: Sage Print House.
- American Academy of Pediatrics. (1999). Media Education. *Committee on Public Education Pediatrics*, 104: 341.
- American Academy of Pediatrics. (2001). Committee on Public Education. *Media Violence. Pediatrics*; 108 (5): 1222-6.
- American Psychiatric Association. (2000), *Diagnostic And Statistical Manual Of Mental Disorders*, Fourt Edition, Text Revision. Washington, DC: American Psychiatric Association.

American Journal Of Public Health Association. 102 (1): 171-177 17.12.2018 tarihinde <https://ajph.aphapublications.org>. adresinden erişildi.

Ankara Barosu ve Gündem Çocuk Derneği. (2008). Uluslararası Çocuk Merkezi. *Hükümet Dışı Kuruluşlar İçin Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Uygulanmasını İzleme Ve Raporlama El Kitabı*. Ankara: Alp Matbaacılık.

Arcan, H. (2011). *Anne-Baba, Öğretmen Ve Medya Çalışanları İçin El Kitabı, Çocuk Hakları Ve Medya*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Arslan, A., (2004, Temmuz). Türk İktidar Seçkinleri, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı:3.

Arslan, S., Aytar, V., Karaosmanoğlu, D., Schroeder, S.K. (2009). *Media Culture And Identity In Europe*. İstanbul: Uğur Eğitimcilik.

Arslantepeler, M. (2013). Sosyal Medyada Ticari İletişim. In C. Bilgili & G. Şener (Eds.). *Kitle İletişiminde Yaşanan Değişimler*. İstanbul: Grafik Tasarım Yayıncılık: 213–229.

Artan, T. (2017). *Yaşlılarla Sosyal Hizmet*. Ankara: Sosyal Hizmetler Araştırma, Belgeleme, Eğitim Vakfı.

Aslan, B. (2007). *Web 2.0, Teknikleri Ve Uygulamaları. XII. Türkiye İnternet Konferansında Sunulan Bildiri: 351-356.* http://inet-tr.org.tr/inetconf12/kitap/Bildiriler/70_46_inet07.pdf. adresinden 03.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Avcı, A., Tahiroğlu, A.Y. (2007). *Cinsel İstismar Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Hastalıkları*. İstanbul: Golden Print.

Ayas, A., Çakır, Ö. ve Horzum, M. (2013). *İnternet Bağımlılığının Tanımı Ve Tarihçesi. İnternet Bağımlılığı: Sorunlar Ve Çözümler*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Aydın, A. (2001). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Aydın, A. (2009). *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Pegem Akademi.

Balaban-Salı, J. & Şimşek, E. (2013). Abnormalities In Virtual World. *Uluslararası İletişim, Medya, Teknoloji Ve Tasarım Konferansı Sunulmuş Bildirisi*, Gazi Mağusa, KKTC. 27.12.2018 tarihinde dergipark.gov.tr adresinden erişildi.

- Balcıkanlı, G. S. (2010, Ekim). Lisans Derslerinde Sosyal İletişim Ağlarının Kullanımı Üzerine Öğrenci Görüşleri: Ning Örneği. *11th Biannual International Sports Sciences Congress*. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Baloğlu, A. (2015). Genel Tanımlamalar Ve Değişen Devlet Modeli. A. Baloğlu (Ed.), *Sosyal Medya Madenciliği*. 1. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık: 1-16.
- Baltimore, M.A., William, W. (1996). *Green A. Child Sexual Abuse And Incest*. In: *Lewis M, Ed. Child Abuse And Adolescent Psychiatry*. 2 . Baskı. USA: A Comprehensive Textbook.
- Barutçu, S. ve Tomaş, M. (2013). Sürdürülebilir Sosyal Medya Pazarlaması ve Sosyal Medyam Pazarlaması Etkinliğinin Ölçümü. *Journal Agent*: 5-23.
- Bat, M. (2012). *Dijital Platformda Sosyal Medyanın Stratejik Kurumsal İletişime Etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Baudrillard, J. (1994). *Simulacra and Simulation*. Ann Arbor. USA: University of Michigan Press.
- Bayraktar, S. (2015). *İnsanlığın Kanayan Yarası Çocuk İstismarı ve İhmali*. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.
- Bektaş, D. Y. (2004). Ergenlerde Beden İmgesi Üzerine Bir Çalışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*: 67-75.
- Bektaş, H. (2017). *Açıklayıcı Faktör Analizi*. İstanbul: Beta yayıncılık.
- Beter, Ö. (2010). *Türkiye ve İngiltere’de Çocuk Koruma Sistemleri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Bilgili, C. ve Şener, G. (2013). *Kitle İletişiminde Yaşanan Değişimler*. Ankara: Grafik Tasarım Yayıncılık.
- Bilir, Ş., Arı, M., Atik B. ve San, N.P. (1980). Konya, Kayseri, Denizli İl Merkezlerinde 4-12 Yaş Grubu 4003 Çocuğun Dövülme Sıklığı Ve Bununla İlgili Bazı Duygusal Sorunların Taranması. *Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Dergisi*: 2-3-9.
- Birinci, M., Altun F., ve Sevim, K. (2017). Sosyal Çalışma ve Yönetim Arasındaki

İlişkinin Değerlendirilmesi *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Çekmece, Bahar-Güz. Cilt5, Sayı 10-11: 205-222.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi.

Boyd, D. (2014). *It's Complicated: The Social Lives Of Social Networked Teens*, London: Yale University Press.

Buckingham, D. (2006). “*Children and New Media*”, Leah A Lievrouw and Sonia Livingstone, Edited by., *Handbook of New Media: Social Shaping and Social Consequences of ICTs*, Student Edition, Sage Publications.

Buckingham, D. (2009). *Media Education Literacy Learning and Contemporary Culture*, Cambridge: Polity Press.

Burgerss, J., & Green, J. (2009). *Youtube Dijital Media And Society Series*. Polity Press.

Canatan, K. (2015). İletişim Kuramları Açısından Medyatik Aklın Yapısı Ve İşleyişi, *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:3; Sayı: 6-7.

Cankaya, Ö. (1997). *Dünden Bugüne Radyo Ve Televizyon*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Cardoso, G. (2006). *The Media In The Network Society. Browsing, News, Filters and Citizenship*. Lisbon: Centre For Research and Studies in Sociology.

Castells, M. (2000). *The Rise Of The Network Society*. Second Edition., Amerika: Blackwell Publishing.

Castells, M. (2012). *Networks Of Outrage And Hope: Social Movement In The Internet Age*, Cambridge: Polity Press.

Cesur, S. ve Paker, O. (2007). Televizyon Ve Çocuk: Çocukların TV Programlarına İlişkin Tercihleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:6 Sayı:19.

Christakis, N. ve Fowler, J. (2007). The Spread Of Obesity In A Large Social Network Over 32 Years. *The New England Journal Of Medicine*: 357-379.

Christakis, N. ve Fowler, J. (2012). *Sosyal Ağların Şaşırtıcı Gücü*, (Çev. Yüksel, Derya), İstanbul: Varlık Yayınları.

- Cılga, İ. (1999). Türkiye’de Çocuk Hakları Çalışmaları, B. Onur (Ed.), *Cumhuriyet ve Çocuk 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi*. Ankara Üniversitesi, Çocuk Kültürü Araştırma Ve Uygulama Merkezi Yayınları, No: 2. Ankara.
- Cockburn, T. (2005). New Information Communication Technologies And The Development Of Children's ‘Community Of Interest’. *Community Development Journal*, 40 (3): 329-342.
- Çakmak, V. (2014). *İletişim Kaygısının Sosyal Medya Üzerine Olan Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Örnek Olay İncelemesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Çakmaklı, K. (1997). *Psiko Sosyal Sağlığın Korunması*, İstanbul: Deha Matb.
- Çakmaklı, K. (2013). *Yetenekli Çocuklar*, İstanbul: Çelik Yayınevi.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ILO, (2000), “Çalışan Çocuklarla İlgili Uluslararası Belge ve Sözleşmeler”, Çalışma Genel Müdürlüğü Çalışan Çocuklar Bölümü, Ankara.
- Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Destek Projesi. (2015, Mart). Türkiye Ve Avrupa Birliği Projesi.
- Dahlgren, P. (2009). *Media And Political Engagement: Citizens, Communication And Democracy*, Cambridge: Cambridge University Pres.
- Dawley, L. (2009). Social Network Knowledge Construction: Emerging Virtual World Pedagogy. *On The Horizon*, Vol. 17: 110-125.
- Deepa, N. ve Deshmukh, S. (2013). Social Media Marketing: The Next Generation Of Business Engagement. Feb 2013, Vol. 3, Issue 2, Article No:12: 2461-2462.
- Definitions Of Child Abuse And Neglect. (2016). Child Welfare Information Gateway, *Children’s Bureau*, 15.02.2019 tarihinde <https://www.childwelfare.gov/topics/can/> adresinden erişildi.
- Demir, Ü. (2016). Sosyal Medya Kullanımı Ve Aile İletişimi: Çanakkale’de Lise Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk İletişim*: 27-50.
- Demir, V. (2007). *Türkiye Medya Siyaset İlişkisi*, Ankara: Beta Yayınları.
- Demirel, Ö. ve Ün, K. (1987). *Eğitim Terimleri*. Ankara: Şafak Matbaacılık.

- Demirel, S. (2013). *Sosyal Medya Ve Müşteri İlişkileri Yönetimi Facebook Uygulaması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010, 10-12 Şubat). Web 2.0 Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri Ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı. *Akademik Bilişim Konferansları*, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Dewson, A., Houghton, D. ve Patten J. (2008). *Blogging And Other Social Media: Exploiting The Technology And Protecting The Enterprise*, New Jersey: Gower Publishing.
- Dijk, J. Van. (2016). *Ağ Toplumu*, İstanbul: Kafka Yayınları.
- Dikener, O. (2010). *İnternet Reklamcılığında Web Tasarımı*, Konya: Aybil Yayıncılık.
- Doğan, U., ve Karakuş, Y. (2016). Lise Öğrencilerinin Sosyal Ağ Siteleri Kullanımının Yordayıcısı Olarak Çok Boyutlu Yalnızlık. *Sakarya University Journal of Education*: 57-71.
- Dupper., D. R. (2003). *School Social Work Skills And Interventions For Effective Practice*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., Hoboken.
- Duyan, V., Özgür Sayar, Ö., ve Özbulut, M. (2008). *Sosyal Hizmeti Tanımak Ve Anlamak*. Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği.
- Duyan, V. (2016). *Sosyal Hizmet Temelleri Yaklaşımları Müdahale Yöntemleri*. Ankara: Sosyal Çalışma Yayınları.
- Elden, M. ve Ulukok, O. (2006). Çocuklara Yonelik Reklamlarda Denetim Ve Etik. *Küresel İletişim Dergisi*, 2: 1-23.
- Eldeniz, L. (2010). *İkinci Medya Çağında İletişimin Rolü ve Web 2.0*. İkinci Medya Çağında İnternet, (der.) Filiz Aydoğan ve Ayşen Akyüz, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Emory Law Journal. (2017). Steinberg SB Sharenting: *Children's Privacy in the Age of Social Media*.
- Erbaşlar, G. (2013). *Sosyal Medyada Mısınız? Asosyal Medyada Mısınız?*, 1.Baskı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- Ercan, E. S. ve Turgay, A. (1999). Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğunda Beyin Görüntüleme Çalışmaları. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 10: 134-142.
- Eren, H., ve Gözaydın, N. (1992), *Türkçe Sözlük*, İstanbul: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları.
- Ergenç, A. (2011). *Web 2.0 Ve Sanal Sosyalleşme: Facebook Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Erkul, R. E. (2009). *Sosyal Medya Araçlarının (Web 2.0) Kamu Hizmetleri Ve Uygulamalarında Kullanılabilirliği*. Türkiye Bilişim Derneği, 116: 90-100.
- Esgin, M. S. (2015). Web Teknolojileri Dünyasında Yeni Trendler. A. Baloğlu (Ed.), *Sosyal Medya Madenciliği*. 1. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık: 17-59.
- Eşgin, O. (2017). *Ortaklıklarda Tasfiye İşlemlerinin Türk Vergi Sistemi Açısından Değerlendirilmesi*, İstanbul: Onikilevha Yayınları.
- Fraiser, P. (2017). *The Practice Of Public Relations*, New Jersey, USA: Pearson Prentice Hall.
- Franklin, T. & Harmelen, M. V. (2007). *Web 2.0 For Content For Learning And Teaching In Higher Education*. 23.12.2018 tarihinde <http://www.jisc.ac.uk/media/documents/programmes/digitalrepositories/web2-contentlearning-and-teaching.pdf> adresinden alınmıştır.
- Freedman Y.L., Sears, D.O., ve Carlsmith J.M. (1993). Sosyal Psikoloji Çev. Dönmez, A., Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.
- Funk, R. (2006). *Ben ve Biz: Postmodern İnsanın Psikanalizi*, (Çev: Çağlar Tanyeri), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Gardner, M., C. (2010). *Principals Perceptions Of Cyberbullying Policies In Selected Florida Middle Schools*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), University of Central Florida, USA, Florida.
- Geray, H. (2003). *İletişim Ve Teknoloji Uluslararası Birikim Düzeninde Yeni Medya Politikaları*, Ankara: Ütopya.
- Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity: Self And Society In The Late Modern Age*. Cambridge: Polity.
- Giddens, A. (2008). *Sosyoloji*. İstanbul: Kırmızı Yayınları.

- Göker Z., Aktepe E., Tural Hesapçioğlu S., ve Kandil S. (2010). Cinsel İstismar Mağduru Olan Çocukların Başvuru Şekilleri, Klinik Ve Sosyodemografik Özellikleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 17: 15-21.
- Greene, J. C.(2005). The Generative Potential Of Mixed Methods Inquiry. *International Journal Of Research Ve Method In Educatin*. Beverly Hills. London.
- Griffitts, M. (2010). Online Video Gaming: What Should Educational Psychologists Know? *Educational Psychology In Practice*, Vol: 26, No:1, Page: 35-40.
- Griffiths, M.D., ve Davies, M.N. (2005). *Videogame Addiction: Does It Exist?* Handbook Of Computer Game Studies. J. Goldstein, J. Raessens (Eds), Boston: MIT Pres.
- Güldeste, A. (2018).*Çocuklarda Cinsel İstismar Gazete Haberleri Üzerinden Sosyolojik Bir Bakış*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Gülsoy, T. (2009). *Etkileşimli Medya Ve Pazarlama Terimler Sözlüğü*, (ed.) Lemi Baruh ve Müberra Yüksel, Değişen İletişim Ortamında Etkileşimli Pazarlama, İstanbul: Doğan Kitap.
- Güneş, S. (2006). *Enformasyon Toplumunu Putları*. Ankara: Hece Yayınları.
- Gürcan, N. (2010). *Ergenlerin Problemlı İnternet Kullanımları İle Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Gürültülü, E. (2016). *Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılıkları ve Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Hare, I. (1988). School Social Work And Effective Schools. *Urban Education*. 22: 413-428.
- Haugland, S. W. ve Wright, J. L. (1997). *Young Children And Technology*. New York: A World Of Discovery.
- Hazar, Ç. M. (2011). Sosyal Medya Bağımlılığı. Bir Alan Çalışması, *İletişim Kuram Ve Araştırma Dergisi*, 32: 151-176.

- Helfner, R. (1991). Child Abuse And Neclect Assesment Treatment And Prevantion, *Child Abuse And Neclect: 15.1*.
- Hutchinson, E. (2016). Dijital Yöntemler Ve Sürekli Yeniden Keşif? Senkronize Olmayan Görüşme Ve Fotografik Uyarım. In H. Snee, C. Hine, Y. Morey, S. Roberts, & H. Watson (Eds.), *Sosyal Bilimler İçin Dijital Yöntemler* Ankara: Nobel Yayınları.
- International Association of Schools of Social Work (IASSW, 2001).
- International Federation of Social Workers (IFSW, 2001).
- Işık, M. (2008). *Sizinle İletişebilir Miyiz*, Konya: Eğitim Kitapevi Yayınları.
- İnan, A. N. (1968). *Çocuk Hukuku*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını, Yayın No: 3.
- İnceoğlu, Y. (2008). Introduction of Media Literacy Course in Turkey's Curriculum. <http://www.yasemininceoglu.com/makaleler4.php> adresinden 07.11.2018 tarihinde alınmıştır.
- İnsan Hakları Derneği. (2008). *Çocuk İhmali Ve İstismarını Önleme Öğretmenler Ve Aileler İçin Eğitim Kılavuzu*, Ankara: İnsan Hakları Derneği.
- İnuğur, M. N. (1993). *Basın Ve Yayın Tarihi*. İstanbul: Der Yayınları.
- James, L. (2001). *Medya, İletişim, Kültür*, (çev.) Nazife Güngör, Ankara: Vadi Yayınları.
- Jarolmen. (2017). *Okul Sosyal Hizmeti*, Çeviren: Yasemin Özkan, Ankara: Nika Yayınevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ve Cemalcılar, Z. (2014). *Düünden Bugüne İnsan Ve İnsanlar*. İstanbul: Sistem Matbaacılık.
- Kaplan, A. ve Haenlein, M. (2010). Users Of The World, Unite! The Challenges and Opportunities Of Social Media. *Business Horizons*, 53(1): 59-68.
- Kaplan, Y. (1991). *Enformasyon Devrimi Efsanesi*, Kayseri: Ray Yayınları.
- Kara, B. ve Gökalp. A.S. (2004). Çocuk İstismarı. *Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Dergisi*, Cilt: 47: 140-151.
- Kara, T. (2012). *Sosyal Medya Endüstrisi*, İstanbul: Beta Yayınları.

- Karaaslan, A. İ. (2015). Dijital Oyunlar Ve Dijital Şiddet Farkındalığı: Ebeveyn Ve Çocuklar Üzerinde Yapılan Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:8, Sayı:36.
- Karaca, M. (2007). *Sosyolojik Bir Olgu Olarak İnternet Gençliği: Elazığ Örneği*.(Yayımlanmamış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Karaman, S., Yıldırım, S. ve Kaban, A. (2008). *Öğrenme 2.0 Yaygınlaşıyor: Web 2.0 Uygulamalarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Araştırmalar Ve Sonuçları*. 31-47. XIII. Türkiye’de İnternet Konferansı Bildiri 02.09.2018 tarihinde <http://www.icqh.net/proceedings/icqh2013.pdf> adresinden erişildi.
- Kaya, A. (2013). *Sosyal Paylaşım Ağlarının Kişilerarası İletişim Sürecine Etkisi Bağlamında Facebook*. (Editörler), Ali Büyükaslan ve Ali Murat Kırık. Sosyal Medya Araştırmaları I, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Kaymak, G. (2012). *Sanal Topluluklardaki Sosyal Ağlarda Sosyalleşme Ve Güven Sorunsalı Ereğli Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Kellner, D. (2001). *Popüler Kültür ve Postmodern Kimliklerin İnşası*, (Çev. Gülcan Seçkin), İstanbul: Doğu Batı Yayınları.
- Keskin, B. (2008). *Yoksulluğa Yerel Müdahale “Sosyal Belediyecilik” Karşılaştırılmasında Eminönü ve Beşiktaş Belediyeleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kılıç, S. (2014). *Kitle İletişim Araçlarının Gelişimi ve Sosyal Medyanın Siyasal İletişimi Etkileme Rolü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Kisiel C.L., Lyons, J.S. (2001). *Dissociation As Amediator Of Psychology Among Sexually Abused Children And Adolescents*, USA.
- Köse. H. (2010). *Medya ve Tüketim Sosyolojisi*, Ankara: Ayraç Yayınları.
- Kurtay, <http://www.sosyalhizmetuzmani.org>.
- Kut, S. (1999). *Yaşam Boyu Sosyal Hizmet*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Kürkçü, D. (2008). *Yeni Medya ve Gençlik*, İstanbul: Kriter Yayınevi.

- Lee, M. J. W. & McLoughlin, C. (2008). *Harnes Sing Theaf For Dances Of Web 2.0 And Social Software Tools: Can We Finally Make "Student-Centered" Learning A Reality?* Paperpresented At The World Conference On Educational Multimedia, Austria Vienna: Hyper Media And Telecommunications.
- Lee, S.J. (2009). Online Communication And Adaloscent Social Ties: Who Benefits More From İnternet Use? *Journal of Computer-Mediated Communication*.
- Maing, D. M. (1991). *Patterns Of Psychopathology In Sexually Abused Girls*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Windsor University, Ontario, Canada.
- Mayfield, A. (2008). *What is Social Media*. E-book adresinden 30.10.2018 tarihinde alınmıştır.
- Mcloughlin ve Lee M.J.W. (2007). Social Software And Participatory Learning: Pedagogical Choices With Technology Affordances İn The Web 2.0 Era, Ascilite, Singapore, <http://www.ascilite.org.au/conferences/singapore07/procs/mcloughlin.pdf> adresinden 30.12.2018 tarihinde alınmıştır.
- McLuhan, M. (2005). *Yaradanımız Medya* (The Medium is The Massage) (Çev.:Ü. Oskay), İstanbul: Merkez Kitaplar.
- McQuail, D. (2010). *McQuail's Mass Communication Theory*, 6th Edition, London: Sage Publications.
- McQuail, D., Windahl, S. (2010). *Kitle İletişim Modelleri*, Çev. Konca Yumlu, 3. Baskı. Ankara: İmge Yayınları.
- Metin, O., ve Danış, M. S. (2017). Sosyal Medyada "Kopyala-Yapıştır" Edebiyatçılığı. *Akademik İncelemeler Dergisi*: 199–216.
- Moore, D. (2005). *Telling The Secret: Channels Of Communications For The Recovering Survivors Of Child Sexual Abuse*. 08.09.2018 tarihinde <http://www.malesurvivor.org/Professionals/Articles/telling.htm>. adresinden erişildi.
- Muise, A. (2009). More Information That You Ever Wanted :Does Facebook Bring Out The Green- Eyed Monster Of Jealousy?. *Cyber Psychology And Behavior*: 441-444.

- Nakilcioğlu, İ. (2007). İletişimden Bilişime: İnternet Kültüründen Kesitler. *Akademik Bilişim Konferansı*, Kütahya.
- Nalçaoğlu, H. (2007). *İnternet Ve Görselin İmhası: İnternet İçeriğini Analiz Etmek İçin Kuramsal Model Arayışları, Yeni Medya Çalışmaları*, (der.) Mutlu Binark, Ankara: Dipnot Yayınları.
- Newman, A.C. ve Thomas J.G. (2009). *Enterprise 2.0 Implementation*, New York: Mc-Graw Hill.
- Niedzvecki, H. (2010). *Dikizleme Günlüğü*, Çev: Gökçe Gündüz, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Oktay, Ç.H. (2011). Çocuk Hakları Kültürünün Gelişiminde Medya Okuryazarlığı Dersinin Önemi I. *Türkiye Çocuk Hakları Kongresi. Yetişkin Bildirileri Kitabı 2. Yayın Dizisi: 16. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları: 91.*
- Onat, F. (2009). Sosyal Medyada İzmir Ve İzmirlilik, *İzmirli Olmak Sempozyumu*, Bildiri: 227-238.
- Onat, F. ve Kılıç, A.Ö. (2007). Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Kurumsal Bloglar. *Yaşar Üniversitesi Dergisi, 8(2): 899-927.*
- Onat, Y., ve Akço, S. (2007). *Çocuk Hakları Ve Habercilik*. S. Alankuş, (Haz.) Çocuk Odaklı Habercilik, İstanbul: İletişim Vakfı Yayınları.
- Onwuegbuzie, A. J. ve Leech, N. L. (2004). Enhancing The Interpretation Of “Signifint”. Findings. *The Role Of Mixed Method Research*.
- Oskay, Ü. (2000). *XIX. Yüzyıldan Günümüze Kitle İletişiminin Kültürel İşlevleri*, (4. bs). İstanbul: Der Yayınları.
- Ovayolu, N., Uçan, Ö., ve Serindağ, S. (2007). Çocuklarda Cinsel İstismar Ve Etkileri. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 2 (4): 13-22.*
- Ök, F. (2013). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları Ve Motivasyonları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Özbesler, C. ve İçağasioğlu Ç.A. (2013). *İhmal Ve İstismar Mağduru Çocuklarla Sosyal Hizmet, Sosyal Politika Ve Kamu Yönetimi Bileşenleriyle Sosyal Hizmet Temelleri ve Uygulama Alanları*. Ankara: Maya Akademi.

- Özdemir, E. E. (2012). *Çocuk İstismarı Haberlerinin Yazılı Basında Sunumu*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özdemir, S. (1998). *Medya Emperyalizmi Ve Küreselleşme*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Özel, C. (1997). *Türk Medya Hukukunda Sorumluluk*, İstanbul: Hukuki Araştırmalar Derneği.
- Pakkan, N. H. (2007). Risk Altındaki Çocuklar. Türkiye’de Çocuk Katılımlı Medyanın Gerekliliği ve Radyonun Potansiyelleri. 4. Uluslararası Çocuk Filmleri Festivali Kongresi. 15.11.2018 tarihinde http://www.byegm.gov.tr/uploads/docs/Bildiriler_Kitabi_1cilt.pdf. adresinden erişildi.
- Pekman, C. (2007). Avrupa Birliğinde Medya Okuryazarlığı. I. Uluslararası Medya Okuryazarlığı Konferansı Bildirileri (Ed: Nurçay Türkoğlu, Melda Cinman Şimşek) *Medya Okuryazarlığı*, İstanbul: Kalemus Yayınları.
- Polat, O. (2000). *İstanbul ve Türkiye Geneline Güç Koşullardaki Çocuklar Açısından Çocuk Haklarının Durumu*. 1. İstanbul Çocuk Kurultayı Bildiriler Kitabı, İstanbul: Umut Matbaası.
- Polat, O. (2004). *Klinik Adli Tıp*, 1. Baskı. Ankara: SeçkinYayıncılık.
- Polat, O. (2007). *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, Ankara: SeçkinYayıncılık.
- Porter, R. (1984). *Child Sexual Abuse within the Family*. London: Tavistoc Publication Ltd.
- Postman, N. (1995). *Çocukluğun Yok Oluşu*. Ankara: İmge Yayınları.
- Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants, Part II: Do They Really Think Diff Erently? On The Horizon, 9(6): 1-6. 23.12.2018 tarihinde <http://www.marcprensky.com/writing/prensky%20-%20digital%20natives%20digital%20immigrants%20-%20part2.pdf> adresinden erişildi.
- Radyo Televizyon Üst Kurulu (Rtük), 2012 Çalıştayı.
- Ray, M. ve Jat, K. (2010). Effect Of Electronic Media On Children. *Indian Pediatrics*, 47: 561-568.

- Rayport, J. F. (2009). *Social Networks Are The New Web Portals*. 13.11.2018 tarihinde http://www.businessweek.com/technology/content/jan2009/tc20090121_557202.htm adresinden erişildi.
- Robotham, D. (2011). Sleep And Mental Healt: Your Guide To Today's Mental Healt Issues. *Mental Health Today*: 21-23.
- Safko, L. (2009). *The Social Media Bible: Tactics, Tools And Strategies For Business Success*, New Jersey: John Print House.
- Sağır, A. (2016). Facebook Gruplarında Üretilen Taraftar Kimlikleri. In A. Ç. Deniz ve A. B. Hülür (Eds.), *Yeni Medya Ve Toplum Disiplinler Arası Yaklaşımlar*, 1. Baskı, Konya: Literatürk Yayıncılık.
- Saito, T. & Ohiwa, H. (2003). Roles Of The Teacher In Media Literacy Education. 23.10.2018 tarihinde <http://web.sfc.keio.ac.jp/~tsaito/papers/ifip2003.pdf> , adresinden erişildi.
- Santrock, J. W. (2012). *Akranlar, Romantik İlişkiler Ve Yaşam Tarzı*, (B. Uzun-Öner, Çev.). Editör D. M. Siyez, Ergenlik, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Sayımer, İ. (2012). *Sanal Ortamda Halkla İlişkiler*. Ankara: Beta Yayınları.
- Saygılı, S. (2016). *Çocuklarda Davranış Bozuklukları*. İstanbul: Türdav Yayınları.
- Scott, D. M. (2010). *The New Rules of Marketing*. New Jersey: Krier Publishing.
- Share, J., Thoman, E. ve Jolls, T. (2005). *Five Key Questions That Can Change The World: Classroom Activities For Media Literacy*, Los Angeles: Center For Media Literacy.
- Shensa, A. (2016). *Social Media Use And Perceived Emotional Support Among US Young Adults*. USA: Journal Of Community Health.
- Showalter, M. W. (2012). *What Impact Does Social Media Have On Knowledge Transfer?* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi): Oxford University, USA.
- Signorielli, N. (2012). *Children's Media Use In A Global Perspective*, USA, Los Angeles.
- Şahin, F. (2000). *Sosyal Hizmet Uzmanlarının Sosyal Refah Politikası Süreçlerine Katılımı*. Ankara: Aydınlar Matbaası.

- Şahin, S. ve Çiçek, Ç. (2008). Normal Gelişim Gösteren Ve Özel Gereksinimli Çocukların Kendilerini Ve Birbirlerini Algılayışlarının İncelenmesi. *Aile Ve Çocuk, Toplum Ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 21.11.2018 tarihinde www.dergipark.gov.tr adresinden erişildi.
- Şalom. (2012). *Sanal Alem Fayda Mı Zarar Mı?* 18.12.2018 tarihinde <http://www.salom.com.tr/newsdetails.asp?id=79299#.ULhhPuQidBo> adresinden erişildi.
- Taner Y., Gökler B. (2004). Çocuk İstismarı Ve İhmali. *Psikiyatrik Yönleri, Hacettepe Tıp Dergisi*; 35: 82-86.
- Tarcan, A. (2005). *İnternet Ve Toplum*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Taşçı, C. N., Mutlu, M. E. (1991). *Bilgisayar Tarihi*, İstanbul: Ağaç Yayıncılık.
- T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. (2010). Ankara: Asagem Yayınları.
- Tıraşçı, Y. ve S. Gören. (2007). Çocuk İstismarı Ve İhmali, *Dicle Tıp Dergisi*. Cilt: 34. Sayı 1: 70 – 74. 07.11.2018 tarihinde <http://4181.indexcopernicus.com/fulltxt.php?ICID=887782> adresinden erişildi.
- Timisi, N. (2003). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Demokrasi*, Ankara: Dost Kitabevi.
- Tobaş, M. (2004). İnsanlığın Büyük Ayıbı: Çocuk İstismarı. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, Cilt: 3, Sayı: 4: 76-80.
- Toksöz, F. (2008). *İyi Yönetişim El Kitabı*, İstanbul: Tesev Yayınları.
- Tomanbay, İ. (1992). *Ana Çocuk Sağlığında Sosyal Boyut*, Ankara: Doruk yayınları.
- Tombalak, T. O. (2014). *CRM Ve Sosyal Medya Etkileşimi: Sosyal CRM'in Bir İşletme Uygulaması İle Analizi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Tonta, Y. (2009). Dijital Yerliler, Sosyal Ağlar Ve Kütüphanelerin Geleceği. *Türk Kütüphaneciliği*. 23 (4): 742-768.
- Topçu, S. (2009). *Cinsel İstismar*. Ankara: Phoenix Yayınları.
- Topçu, S. (2009). *"Silinmeyen İzler: Çocuk, Genç Ve Engellilerin İstismarı Ve İhmali"*. Ankara: Phonenix Yayınevi.

- Toruk, İ. (2008). *Gutenberg'den Dijital Çağa Gazetecilik Türkiye'de HaberSiteleri*. İstanbul: Literatürk.
- Turkle, S. (2012). *Alone Together: Why We Expect More From Technology And Less From Each Other*, USA: Basic Books.
- Turner, F. (2011). *Social Work Treatment. Interlocking Theoretical Approaches*. Fift Edition. New York: The Free Press.
- Tutar, H.Y. ve Yılmaz, M.K. (2002). *Genel İletişim*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Tüik. (2012). Çocuk İşgücü Anketi.
- Türkiye'de Çocuk İstismarı Ve Aile İçi Şiddet Araştırması. (2010). 13.02.2019 tarihinde <http://atud.org.tr/kutuphane/unisefracpor.pdf>. adresinden erişildi.
- Türkiye'de Çocuklara Yönelik Koruyucu Ve Önleyici Politikaları Değerlendirme Çalıştayı Raporu. (2017). Ankara: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayın No: 10.
- Ucun, K. (2012). *Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Ağlardan Facebook'u Genel Ve Mesleki Eğitimde Kullanım Amaçları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Ulugay, O. (2001). *Küreselleşme Korkusu*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Uysal, A. (1998). *Çocuk İstismarı Ve İhmalinin Belirti Ve Risklerini Tanılamada Hemşire Ve Ebelerin Bilgi Düzeylerinin Saptanması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi, İzmir.
- Ünalın, E. (2011). *Televizyonda Çocuk İstismarı ve İhmali*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Vakenburg P. ve Piotrowski, J. (2017). *How Media Attract And Effect Youth*, London: Yale University Press.
- Watkins, S. C. (2009). *The Young And The Digital*, Boston: Beacon Press.
- Wender, P.H. (1995). *Attention Deficit Hyperactivity Disorder in Adults*, New York: Oxford University Pres.
- White, A. (2008). To Tell You The Truth.The International Federation of Journalist. 01.07.2019 tarihinde http://ethicaljournalisminitiative.org/pdfs/EJI_book_enpdf. adresinden erişildi.

- World Health Organization. *Child Maltreatment*. 17.01.2019 tarihinde <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs150/en/>. adresinden erişildi.
- Yavuzer, H. (1996). *Çocuk ve Suç*. 8. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2017). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, K. (2014). *Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi*, Ankara: Pegem Akademi.
- Yel, S. ve Aladağ, S. (2015). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Pegem Akademi.
- Yeşilkayalı, E. (2014). *Ebeveynlerin Çocuk Haklarına Yönelik Tutumları İle İlköğretim Öğrencilerinin Ahlaki Olgunluk Ve Hoşgörü Eğilimleri Arasındaki İlişki*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Yılmazkol, Ö. (2008). *Medya Okumaları*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yiğit, H. (2011). *Sosyal Medyada Marka Farkındalığı Oluşturma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yolcuoğlu, G.İ. (2012, Ekim). *Türkiye’de Sosyal Politika Ve Sosyal Hizmetlerin Geliştirilmesi*, Cilt: 23, Sayı: 2, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul.
- Yörükoğlu, A. (2007). *Değişen Toplumda Aile Ve Çocuk*. İstanbul: Özgür Yayın.
- Zarate, C. A. (2010). *Psychiatric Disorders In Young Adults: Depression Assesment And Treatment*. New York: Oxford University Press.
- Zastrow C. (2014). *Sosyal Hizmete Giriş*. Eds: Çiftçi D.B. 2. Basım, Ankara: Nika Yayınevi.
- 1982 Anayasası, T.C. Resmi Gazete, 17863 (Mükerrer), 09 Kasım 1982.
- 1739 sayılı Türk Milli Eğitim Temel Kanununu, T.C. Resmi Gazete, 14574, 24 Haziran 1973.
- 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kanunu, T.C. Resmi Gazete, 18059, 27 Mayıs 1983.
- 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, T.C. Resmi Gazete, 21911, 20 Nisan 1994.
- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, T.C. Resmi Gazete, 24607, 8 Aralık 2001.

4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usulüne Dair Kanun,
T.C. Resmi Gazete, 24997, 18 Ocak 2003.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, T.C. Resmi Gazete, 25611, 12 Ekim 2004.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, T.C. Resmi Gazete, 25673, 17 Aralık 2004.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, T.C. Resmi Gazete, 25876, 15 Temmuz 2005.

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun,
T.C. Resmi Gazete, 27863, 3 Mart 2011.

652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun
Hükmünde Kararname, T.C. Resmi Gazete, 28054, 14 Eylül 2011.

2017/12 Genelge. Milli Eğitim Bakanlığı. Okullarda Sosyal Medya Kullanımı.

2018/10 Genelge. Milli Eğitim Bakanlığı. Okullarda Güvenlik Önlemlerinin
Alınması.

İNTERNET KAYNAKLARI

https://www.drive.google.com/file/d/0BxCYXmeNe_fFSzJTNVc4MkRJUDA/view
[21 Aralık 2018].

<https://www.facebook.com> [26 Aralık 2018].

<http://www.flickr.nedir.com> [25 Aralık 2018].

<https://www.gezintech.com> [28 Aralık 2018].

<http://www.guvenlik.pclabs.com.tr> [30 Ocak 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/bir-garip-bebek-hirsizligi-24354703> [6 Şubat
2019].

[http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sahte-ogretmen-ogrencileri-ciplak-seyretti-
23093659](http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sahte-ogretmen-ogrencileri-ciplak-seyretti-23093659) [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/video/tacizcisini-instagram-hesabindan-afise-etti-82228>
[6 Şubat 2019].

[http://www.hurriyet.com.tr/eg/zehir-tacirlerinden-kucuk-kiza-buyuk-oyun-
25100388](http://www.hurriyet.com.tr/eg/zehir-tacirlerinden-kucuk-kiza-buyuk-oyun-25100388) [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/sosyal-medyada-fuhus-pazarina-polis-baskini-25261646>
[6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/sosyal-medyadan-fuhusa-davet-25352228> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sok-genc-kizin-meydan-okumasi-arkadasinin-olumu-ile-sonuclandi-40815008> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/video/ozge-ozpirinccinin-2-yasindaki-yegenine-siddet-uygulayan-bakici-yakalandi-40830144> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/sosyal-medya-ayaga-kalkmisti-unlu-oyuncu-duyurdu-yakalandi-40829844> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-teror-estiren-genc-kizlar-gozaltinda-40847565> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/genc-kizlarin-akilalmaz-kavgasi-her-seyi-kaydettiler-40846992> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/goruntuleri-sosyal-medyadan-paylasip-guzel-kacmisim-dedi-yakayi-ele-verdi-40897540> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sosyal-medyayi-isyan-ettiren-goruntu-simit-satan-cocuga-otobuste-akil-almaz-iskence-40921120> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/ankara/bakici-kreste-susturamadigi-cocugun-agzini-kapa-41028372> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/cok-aci-olay-genc-kiz-hayatina-son-verdi-vatandaslar-film-izler-gibi-izledi-41033266> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/video/facebook-tartismasi-kanli-bitti-x-yorumunu-yapinca-40973923> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/zonguldak/eregli/melis-sosyal-medya-hesaplarinda-intihariyla-il-41034434> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/emirhanin-olumunde-korkunc-suphe-bilgisayari-incelemeye-alindi-41058332> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/adanada-igrenc-olay-instagramda-kucuk-kizlan-tanisti-sonra-41089368> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sosyal-medyada-korkunc-tuzak-ciplak-fotograflar-gondererek-kandirmaya-calisti-40729638> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/teknoloji/facebookun-cocuk-tacizcileri-anketi-tepki-cekti-40762267> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/siber-suclar-yakaladi-gizlice-fotograf-cekip-40787425> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/bartin/sosyal-medya-uzerinden-cocuklara-istismardan-tu-40978751> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/galeri-tecavuzcu-diye-fotograflari-paylasilince-yolda-yuruyemez-hale-geldi-40887026> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/teknoloji/facebook-cocuk-istismari-ve-cocuga-siddet-iceren-videolari-kaldirmiyor-40900310> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/igrenc-olay-arkadasi-ortaya-cikardi-40903862> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/kan-donduran-sapiklik-erzurumda-5-erkek-cocugu-boyle-kandirmis-40977449> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/bursa/merkez/sosyal-medyada-canli-yayin-yapip-yardim-isteyen-40989005> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/yesim-ceren-bozoglu-ugradigi-cinsel-tacizi-ilk-kez-anlatti-40993541> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/kahramanmaras/turkoglu/cinayeti-sosyal-medya-fotografi-aydinlatti-41015422> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/genc-kizlari-sosyal-medyada-yuksek-begeni-yalaniyla-tuzaga-dusurmusler-41047829> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sosyal-medya-fenomeni-o-rezilligi-boyle-savundu-41077979> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/taciz-edip-sosyal-medyada-paylasacagiz-dediler-sonrasi-korkunc-41059915> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/taciz-edip-sosyal-medyada-paylasacagiz-dediler-sonrasi-korkunc-41059915> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/dunya/cocugunun-fotografini-paylasan-anneye-ceza-40703848> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/dikkat-herkes-tehlikede-gelen-mesaji-yanitladi-dolandirildi-41088927> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/video/corumda-sosyal-medya-uzerinden-uyusturucu-satisina-4-tutuklama-40825251> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/sosyal-medya-uzerinden-canli-yayinla-uyusturucu-40893567> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/doktorum-diyerek-cocuklarin-fotografini-isteyen-supheli-tutuklandi-40964066> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sosyal-medya-fenomenine-sok-mustehcenlik-sucuna-gozalti-40986772> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/biri-benim-adimi-kullanarak-17-yasinda-genc-bir-kizi-kandirmis-41020142> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sozlendigi-kadin-evli-cikti-dolandirildigini-anladi-41042772> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/sefer-levent/bu-da-sponsorlu-dolandiricilik-41079568> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/tartici-cocuk-gorenleri-duyulandirdi-41080075> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/egitim/-karnegunu-sosyal-medyada-40715101> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/dunya/ne-enes-batur-ne-de-danla-bilic-prenses-elif-tam-2-5-milyar-kez-izlendi-40752648> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/sosyal-medya-aglarindaki-begeniler-beyindeki-do-40753980> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/ozguven-patlamasi-yasayan-sivasli-kiz-40756064> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/bu-nasil-aile-3-yasindaki-cocuga-icki-icirdiler-40782621> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hirayi-2-saatte-50-bin-kisi-takip-etti-40818711>
[6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/teze-bisikletine-kavustu-40832736> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/teknoloji/mavi-balina-oyununun-tehlikesi-nasil-olduruyor-40840429> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/dikkat-cocugunuz-sizi-mahkemeye-verebilir-40931069> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/cocuklar-sosyal-medyanin-zararlarindan-korunaca-40943188> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sosyal-medyanin-konustugu-sinif-40955449> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/istanbulda-garip-olay-kendi-dogumu-sosyal-medyada-karsisina-cikti-40955807> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sosyal-medyada-sahte-cocuk-doktoru-iddiasi-40962540> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/olum-yarisi-karakolda-bitti-40985666> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/galeri-1-gunluk-bebege-sosyal-medya-hesabi-acilir-mi-40996116> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/enes-batur-kerimcan-ve-danla-bilicedava-soku-41011804> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/dunyanin-en-guzel-saniyesi-bu-fotograf-karesi-40834952> [6 Şubat 2019].

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/cantasi-yurekleri-sizlatmisti-sosyal-medyada-ses-getirdi-41054960> [6 Şubat 2019].

<http://www.meb.gov> [18 Şubat 2019].

<http://www.milliyet.com.tr/internette-yeni-trend-tumblr-com-internet-1434606> [26 Ocak 2019].

<http://www.myspace.com> [25 Aralık 2018].

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medyadan-bebek-kacirdilar-187445> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/tepki-yagiyor-video-510570> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medyadaki-korkunc-trend-deterjan-yiyorlar-1372619> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medyada-baslayan-tartisma-cinayetle-bitti-1383875> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/balikesir-de-katliam-yapan-caninin-yeni-goruntuleri-ortaya-cikti-1385011> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/yegenine-kizdi-sosyal-medyada-ciplak-fotograflarini-paylasti-1386343> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/icki-icirildigi-iddia-edilen-3-yasindaki-cocuga-devlet-korumasi-1396783> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/son-dakika-ozge-ozpirincci-nin-yegenine-siddet-uygulayan-bakici-yakalandi-1415921> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medya-uzerinden-canli-yayinla-uyusturucu-satisina-tutuklama-2023798> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/babadan-engelli-ogluna-siddet-sosyal-medyada-olay-oldu-2051112> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medyada-tanistigi-kizin-ailesi-ciplak-fotograflarini-cekti-2055611> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/erhan-nacar-6-yasindaki-oglunu-kotu-aliskanliklara-mi-yoneltti-2074064> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medyada-korkunc-tuzak-ciplak-fotograflar-gondererek-kandirmaya-calisti-1378108> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/kuzeninini-ciplak-fotograflarini-sosyal-medyada-paylasti-1386117> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/facebook-ta-rezalet-engelli-cocuga-korkunc-taciz-tuzagi-1396998> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/igrenc-olayi-arkadasi-ortaya-cikardi-2027647> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/bahar-dogrul-kimdir-2029433> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/bakanlik-bahar-dogrul-icin-harekete-gecti-2029795> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medya-uzerinden-cocuklari-taciz-eden-sapik-tutuklandi-2055919> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/interpolun-bildirdigi-uluslararası-sapik-tutuklandi-2062069> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/cocuk-istismari-sanigina-6-yil-8-ay-onu-dovene-15-yil-hapis-cezasi-2067133> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/fbi-samsunda-operasyon-yapti-2069260> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/pes-sosyal-medyadan-silah-satmak-istedi-1408478> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/batmandaki-dayakci-kizlar-bu-kez-gazetecilere-saldirdi-haber-fotograf-2005641-5> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medya-fenomenlerine-bahis-gozaltisi-2020460> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medya-uzerinden-canli-yayinla-uyusturucu-satisi-video-2023808> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/hamdi-alkan-in-kizi-zeynep-mini-sortuyla-dans-etti-olay-video-1384130> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medyada-dehset-kucuk-cocuga-viski-icirmeye-calistilar-1385642> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medya-uzerinden-teror-propagandasina-6-tutuklama-1395499> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/kucuk-cocuga-icki-icirip-fotografini-paylastilar-1396453> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/aleyna-tilki-den-ilginc-paylasim-1401045> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/genc-kizin-meydan-okumasi-arkadasinin-olumu-ile-sonuclandi-1409690> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/galatasaray-laf-soylenince-cilgina-donen-cocuk-2007780> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/oyuncu-yesim-ceren-bozoglu-6-yasinda-ugradigi-cinsel-tacizi-ilk-kez-anlatti-haber-fotograf-2060391> [24 Ocak 2019].

<https://www.posta.com.tr/taksicilere-10-ilde-es-zamanli-uygulama-video-2067754> [24 Ocak 2019].

<http://www.rtuk.gov> [25 Şubat 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2013/04/29/cocuklara-alkollu-partiye-baskin> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2013/05/16/genc-kiza-sosyal-medya-tuzagi> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2013/09/20/minik-cemil-sosyal-medya-sayesinde-bulundu> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2013/10/31/baba-katilini-sosyal-medya-ele-verdi> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/02/14/liseli-kiza-tecavuze-25-yil-hapis-istemi> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/02/21/yurtta-kalan-ogrenciye-iskence-edip-goruntulerini-cektiler> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/02/21/mavi-balina-oyunu-bursada-can-aldi> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/02/25/kuzene-ciplak-fotografli-hesap-soku> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/02/28/gocer-18-yasindan-kucukler-sosyal-medya-kullanici-olmamali> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2016/03/14/sosyal-medyada-cocuklara-mankenlik-tuzagi-1457965460> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/03/23/sosyal-medyan-mustehcen-yayina-gozalti> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/03/23/bu-nasil-aile> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/03/24/sosyal-medyan-tepki-yagiyor-3-yasindaki-cocuga-icki-icirdiler?paging=2> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/04/02/kizina-cinsel-istismari-itiraf-eden-baba-tutuklandi> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/04/09/son-dakika-ankarada-kucuk-kiz-cocuklarina-kendini-polis-olarak-tanitip-taciz-eden-zanli-yakalandi> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/05/24/cocuk-pornosu-paylasimi-yapan-sahis-gozaltina-alindi> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/07/04/sosyal-medya-uzerinden-cocuk-pornografisi-paylasan-sahis-tutuklandi> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/08/02/yegenine-sigara-veren-dayiya-suc-duyurusu> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/08/10/gorme-engellilerin-sosyal-medyadaki-sesi?paging=6> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/09/09/babasini-oldurup-sosyal-medyan-elveda-notu-paylasti> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/09/21/babanin-engelli-oglu-na-dayak-goruntuleri-sosyal-medyada-olay-oldu> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/10/01/sosyal-medya-fenomenlerine-uyusturucu-operasyonu> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/10/05/internetten-tanistigi-kizin-evine-gitti-kabusu-yasadii> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/10/05/sosyal-medyada-tanistigi-kizin-ailesi-ci-plak-fotograflarini-cekip-santaj-yapti> [15 Ocak 2019].

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/10/06/bilgisayar-oyunu-felakete-yol-acti> [15 Ocak 2019].

<http://www.sosyalhizmetuzmani.org> [15 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2013/gundem/9-yasındaki-ilkokul-ogrencisi-2786> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/ogretmenlerin-rezaletine-bakanlik-el-koydu-2400621> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/simit-satan-cocuga-otobuste-kemerle-dovdu-2562372> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/sanliurfada-babanin-cocugunu-zincirle-bagladigi-iddiasi-2563514> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/engelli-oglunu-doven-babadan-skandal-aciklama-2639156> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/liseli-kizlarin-sokak-ortasindaki-kavgasi-kamerada-2676938> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/mavi-balinadan-kurtulan-genc-anlattı-2806968> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/kocasinin-terk-etmesinin-intikamini-iki-oglunu-doverek-aldi-2816220> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/emekli-ogretmeni-oldurup-video-ceken-hirsiz-tutuklandı-2903808> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/kucuk-nizamettin-mavi-balina-kurbani-cikti-2920748> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/mahkeme-bakanligi-dinledi-tacizci-bakkala-iyi-hal-indirimsiz-22-yil-hapis-2400886> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/internette-okey-oynayan-genc-kizin-hayati-kabusa-dondu-2405511> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/batmanli-kizlardan-sok-ifade-ona-tecavuz-edin-videoya-cekin-2433710> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/is-adaminin-ogluna-cinsel-tacizden-15-ay-hapis-cezasi-2440898> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/cinsel-istismarda-bulunmakla-suclanan-babaya-18-yil-hapis-2452083> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/kizini-taciz-ettigini-iddia-ettigi-sahsi-once-vurdu-sonra-cekile-dovdu-2452506>[12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/oz-kizina-cinsel-istismardan-ceza-alan-medya-patronu-yurt-disina-kacti-2529428> [12 Şubat 2019].

[https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/18-yasindaki-bahar-dogrul-amcasi-
tarafindan-taciz-edildigini-iddia-etti-bakanlik-harekete-gecti-2541094](https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/18-yasindaki-bahar-dogrul-amcasi-tarafindan-taciz-edildigini-iddia-etti-bakanlik-harekete-gecti-2541094) [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/evden-kacan-kizlari-fuhus-amacli-pazarliyorlardi-yakalandilar-2551398> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/cocuk-tacizcisi-tutuklandi-2558638> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/cocuk-basketbol-takimi-oyuncularina-taciz-skandalı-2562373> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/baskentte-pompaliyla-dehset-sacan-cocuk-yakalandi-2574691> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/kendisini-cocuk-doktoru-olarak-tanitan-kisi-tutuklandi-2639645> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/sosyal-medyada-tanistigi-kizin-ailesi-ciplak-fotograflarini-cekip-santaj-yapti-2664467> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/fuhus-cetesinin-eline-dustum-diyen-kadina-polis-sahip-cikti-2684677>[12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/abd-bildirdi-samsun-polisi-yakaladi-2729995> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/suriyeli-ciftin-bebegini-hastaneden-kaciran-kadının-kamera-goruntuleri-ortaya-cikti-2403497> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/otobus-kaciran-cocuklar-yine-is-basinda-2403077> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/ilginc-dolar-protestosu-anne-babam-dolarlari-yakiyor-2570270> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/fenomenlere-uyusturucuyu-ozendirme-sucundan-hapis-istemi-2807787> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/fenomenlere-uyusturucuyu-ozendirme-sucundan-hapis-istemi-2807787> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/domates-ureten-cifcinin-isyani-2430983> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/sosyal-medyada-buyuk-tepki-olan-fotograf-2458451> [12 Şubat 2019].

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/terk-edilmeyen-sehir-eskisehir-2459735> [12 Şubat 2019].

https://www.sozcu.com.tr/hayatim/yasam-haberleri/sosyal-medya-depresyona-neden-olabilir/4/?_szc_galeri=1 [12 Şubat 2019].

<http://www.tdk.gov.tr> [18 Aralık 2018-20 Ocak 2019].

<https://www.tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> [23 Mart 2019].

<http://www.tuik.gov.tr> [8 Mart 2019].

<http://www.unicef.org.tr> [17 Şubat 2019].

<http://www.youtube-global.blogspot.com.tr/2018/10/heres-to-eight-great-years.html> [5 Şubat 2019].

<http://www.whatsapp.nedir.com/#ixzz373SYrhdE> [1 Şubat 2019].

Ek 1: Basın İlan Kurumu 2013 Aralık Tiraj Raporu

Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü

GAZETEVEDERGİLERLİSTESİ

Şubat/2014 Dönemi

Bu listelerde bulunan rakamlar, Gazetelerin Ocak/2014 ayında vermiş oldukları icmal varakalarındaki Aralık/2013 ayı baskı miktarları ile günlük fiili satış ortalamalarına ilişkin beyanlarını göstermektedir.

Sıra	Gazete Adı	Tü rü	Sayfa Sayısı	Yüzölçümü m ²	Aylık Tirajı	Günlük Fiili Satış Ort.
1	Akşam	Siyasi-Sabah	6	5,2	5.241.224	103.782
2	Anadolu'da Vakit	" - "		1,6	244.851	7.259
3	Aydınlık Vatan-Emek-Namus	" - "	0	4,06	3.756.260	63.707
4	Ayrıntılı Haber	" - "	6	3,2	242.570	6.173
5	Bizim Anadolu	" - "	6	3,2	228.212	5.520
6	Bizim Gazete	" - "		1,6	188.790	5.102
7	Bugün	" - "		5,6	4.987.753	138.358

			6			
8	Cumhuriyet	" - "	1,91	4,32	2.733.092	53.664
9	Dokuz Sütun	" - "	6	3,2	212.580	5.310
10	Dünya	" - "	8	3,6	995.980	26.110
11	Ekonomi	" - "	6	3,2	384.005	10.996
12	Günboyu	" - "	6	3,2	211.935	5.309
13	Güneş	" - "	6	3,2	5.026.808	100.914
14	Günlük Evrensel	" - "	6	3,2	572.692	7.597
15	Halkın Gazetesi Birgün	" - "	6	3,2	746.355	11.143
16	Habertürk	" - "	6	9,8	8.731.002	223.555
17	Hürriyet	" - "	1,65	14,33	14.899.561	399.868
18	Hürses	Ticari		1,6	181.030	1.352
19	İstanbul	Siyasi-Sabah	6	3,2	417.668	7.584
20	İstiklal	"	6	3,2	238.465	6.230
21	Milat	"	0	4	1.966.635	50.521
22	Milli Gazete	"	0	4	1.996.858	51.247
23	Milliyet	"	7,45	9,49	6.680.638	171.405
24	Ortadoğu	"	6	3,2	491.385	7.657
25	Önce Vatan	"		3,2	255.496	5.991

			6			
26	Posta	"	1,29	10,25	15.562.641	421.723
27	Radikal	"	9,99	5	1.522.932	23.423
28	Sabah	"	1,72	12,34	12.703.176	317.258
29	Son An	"		1,6	190.030	5.789
30	Son Saat	"		1,6	197.298	5.223
31	Sözcü	"	4	4,6	14.047.571	353.456
32	Star	"	4	5,6	5.364.905	128.035
33	Şok	"	2	2,4	2.381.647	50.636
34	Türkiye'de Yeniçağ	"	6	3,2	2.416.316	51.621
35	Takvim	"	3,9	4,78	5.621.021	106.056
36	Taraf	"	0	4	3.852.545	82.667
37	Tünaydın	"	6	3,2	190.031	5.790
38	Türkiye	"	4	4,73	6.632.270	182.228
39	Vatan	"	7,5	5,5	4.510.923	106.392
40	Yeni Akit	"	2	4,4	2.587.572	55.714

Ek 2: Basın İlan Kurumu 2018 Aralık Tiraj Raporu

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SÜRELİ YAYINLAR LİSTESİ

Şubat-2019 Dönemi

(*) Basın İlan Kurumu teşkiline dair 195 sayılı Kanunun 37 nci maddesi ile Resmi İlan ve Reklamlar ile Bunları Yayınlayacak Süreli Yayınlar Yönetmeliğininin 28 inci maddesi uyarınca düzenlenen, Şubat-2019 ayında resmi ilan ve reklam verilebilecek süreli yayınlara ait listeler ekte yer almaktadır.

Bu listelerde bulunan; Süreli Yayınlarla ilişkin rakamlar, Ocak-2019 ayında verilen aylık beyannamelerdeki Aralık-2018 ayına ait beyanları göstermektedir.

Sıra	Süreli Yayın Adı	Yayın Türü	Yayın Periyodu	Sayfa Sayısı	Yüzölçümü (m ²)	Aylık Baskı Sayısı Toplamı	Fiili Satış Adedi Ortalaması
1	AÇIK MERT KORKUSUZ	Yaygın	Günlük	0	3,5	3.227.457	54.5 17
2	AKŞAM	Yaygın	Günlük	6	4	4.140.263	102. 987
3	AYDINLIK VATAN-EMEK-NAMUS	Yaygın	Günlük	6	3,25	2.140.265	50.0 12
4	AYRINTILI HABER	Yerel	Günlük		1,6	201.067	5.52 2
5	BİZİM ANADOLU	Bölgesel	Günlük	6	3	144.639	4.13 7
6	CUMHURİYET	Yaygın	Günlük	8	3,56	2.110.716	32.8 60
7	DİRİLİŞ	Yaygın	Günlük		3,	2.216.159	52.7

	POSTASI			6	2		77
8	DOĞRUHABER	Yaygın	Günlük	6	3	527.828	15.658
9	DOKUZSÜTUN	Yerel	Günlük	6	3,08	351.470	10.327
10	DÜNYA	Yaygın	Günlük	3	2,32	969.014	26.132
11	GAZETE DAMGA	Yerel	Günlük		2,25	136.400	4.075
12	GÜNBOYU	Yerel	Günlük	6	3,08	351.575	10.327
13	GÜNEŞ	Yaygın	Günlük	6	3	4.243.635	103.603
14	GÜNLÜK EVRENSEL	Yaygın	Günlük	2	2,73	318.005	4.747
15	HALKIN GAZETESİ BİRGÜN	Yaygın	Günlük	6	3	529.649	8.092
16	HARBİ GAZETE	Yaygın	Günlük	6	3	2.201.000	57.057
17	HÜRRİYET	Yaygın	Günlük	5	4,77	10.098.304	265.599
18	HÜRSES	Yerel	Günlük		1,5	170.500	4.600
19	İSTANBUL	Yerel	Günlük	6	3,2	350.775	10.329
20	İSTİKLAL	Yerel	Günlük		1,6	144.150	4.310
21	İTTİFAK	Yerel	Günlük	2	2,4	187.550	5.705
22	KARAR	Yaygın	Günlük	6	3,5	2.123.456	56.867
23	MİLAT	Yaygın	Günlük	6	4	1.987.983	50.576
24	MİLLİ GAZETE	Yaygın	Günlük	6	3,3	2.011.587	50.568
25	MİLLİYET	Yaygın	Günlük	5	3,02	5.436.819	126.962
26	ORTADOĞU	Yaygın	Günlük	6	3,2	405.027	4.591

27	ÖNCE VATAN	Bölgesel	Günlük	6	3, 1	160.488	4.60 1
28	POSTA	Yaygın	Günlük	0	6, 09	7.710.152	188. 251
29	SABAH	Yaygın	Günlük	6	7, 2	11.142.964	285. 681
30	SON AN	Yerel	Günlük		1, 5	144.150	4.17 7
31	SON SAAT	Yerel	Günlük		1, 6	139.438	4.00 6
32	SÖZCÜ	Yaygın	Günlük	4	4, 5	10.685.443	261. 082
33	STAR	Yaygın	Günlük	8	4	4.074.740	100. 842
34	ŞOK	Yaygın	Günlük	2	2, 35	685.745	7.81 2
35	TAKVİM	Yaygın	Günlük	4	4, 8	5.064.163	103. 672
36	TÜNAYDIN	Yerel	Günlük		1, 5	144.150	4.17 5
37	TÜRKİYE	Yaygın	Günlük	7	4, 73	4.985.359	129. 585
38	TÜRKİYE'DE YENİÇAĞ	Yaygın	Günlük	6	3, 08	2.079.703	51.4 46
39	YENİ AKİT	Yaygın	Günlük	0	3, 9	2.225.515	50.9 05
40	YENİ ASYA	Yaygın	Günlük	6	3, 2	395.938	4.43 2
41	YENİ BİRLİK	Yaygın	Günlük	0	3, 51	1.758.633	52.1 00
42	YENİ ÇAĞRI	Yerel	Günlük		1, 54	160.444	4.59 7
43	YENİ DEVİR	Yerel	Günlük	2	2, 4	191.469	5.42 5
44	YENİ MESAJ	Yaygın	Günlük	2	2, 4	217.215	5.86 4
45	YENİ SÖZ	Yerel	Günlük	6	3, 2	410.000	10.3 17
46	YENİ ŞAFAK	Yaygın	Günlük	4	4, 73	4.245.173	110. 774

47	YENİGÜN	Yerel	Günlük		1, 6	201.500	5. 510
48	YURT	Yaygın	Günlük		0	0	

EK: ÖRNEK GAZETE HABERİ

Mahkeme, bakanlığı dinledi: Tacizci bakkala iyi hal indirimsiz: 22 yıl hapis

İstanbul Avcılar'daki bakkal dükkanında kek ve çikolata verme bahanesiyle 11 ve 7 yaşlarındaki iki kız kardeşe cinsel istismarda bulunduğu iddiasıyla yargılanan bakkal [REDACTED] hakkında karar verildi.Mahkeme; "Suçlamaları kabul etmiyorum, böyle bir olay yaşanmamıştır." diye savunma yapan [REDACTED] 'zincirleme cinsel istismar' suçundan 22 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.Mahkeme, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı temsilcisinin de talep ettiği "Sanık hakkında takdiri indirim uygulanmasın" a uyarak sanık hakkında iyi hal indirimine de gitmedi.

Şeyma ULUSOY

09:27 - 11 Mayıs 2018

HaberlerGündem

•

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/mahkeme-bakanligi-dinledi-tacizci-bakkala-iyi-hal-indirimsiz-22-yil-hapis-2400886/>

Haber içeriklerinde yer alan mağdur veya istirmacının kimlik, adres, okul bilgileri ve fotoğraflar sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında tarafımda gizlenmiştir.

EK: ÖRNEK GAZETE HABERİ

24.02.2018 - 17:10, Son Güncelleme: 24.02.2018 - 17:45

Ne [REDACTED] tam 2.5 milyar kez izlendi

Youtube dünyasında [REDACTED] gibi isimlerin çektiği videolar milyonlarca kez izleniyor. Ancak onların arasında 5 yaşındaki bir isim dikkat çekiyor. [REDACTED] isimli Youtube kanalı şimdiye kadar tam 2.46 milyar kez izlendi.

YouTube son dönemde Türkiye dahil tüm dünyada en popüler iletişim aracı olmasının yanı sıra kazandırdığı paralarla da adından söz ettiriyor. 5 yaşındaki **Elif** ise Türkiye'nin en çok izlenen çocuk YouTuber'ı oldu. 1.5 milyondan fazla takipçisi olan **Elif** izlenme rakamları ise inanılmaz.

<http://www.hurriyet.com.tr/dunya/ne-enes-batur-ne-de-danla-bilic-prenses-elif-tam-2-5-milyar-kez-izlendi-40752648>

Haber içeriklerinde yer alan mağdur veya istirmacının kimlik, adres, okul bilgileri ve fotoğraflar sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında tarafıma gizlenmiştir.

EK: ÖRNEK GAZETE HABERİ

14.09.2018 - 09:23, Son Güncelleme: 14.09.2018 - 09:25

İstanbul'da garip olay! Kendi doğumu sosyal medyada karşısına çıktı

İstanbul'da özel bir hastanede doğum sırasında hastasını video kaydına alan doktor ve asistanı, görüntüyü sosyal medya hesabından paylaşınca davalık oldu

İlginç olay geçtiğimiz aylarda İstanbul Bahçelievler'de bulunan özel bir hastanede yaşandı. 32 yaşındaki **Gülşay G.'nin** sezaryenle doğumunu Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı **██████████** gerçekleştirdi. Doğum asistanı **██████████** de doğum anını video kaydına aldı. Video, doğum sonrası doktorun ve hastanenin bulunduğu sosyal medya hesabında yayımlandı. Tesadüfen kendi doğumunu sosyal medyada gören genç kadın, hastane yönetimiyle iletişime geçti. Videonun yayımlanmasında

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/istanbulda-garip-olay-kendi-dogumu-sosyal-medyada-karsisina-cikti-40955807>

Haber içeriklerinde yer alan mağdur veya istirmacının kimlik, adres, okul bilgileri ve fotoğraflar sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında tarafımdan gizlenmiştir.

EK: ÖRNEK GAZETE HABERİ

‘Mavi Balina’ kurbanı çıktı

Hatay’da pencerenin kenarında bulunan oyuncağına uzanırken dengesini kaybederek öldüğü iddia edilen 12 yaşındaki çocuğun "Mavi Balina" oyunu kurbanı olduğu ortaya çıktı. ██████████ oğlunun düşmediğini oynadığı bir oyun dolayısıyla intihar ettiğini söyledi.

12:45 - 30 Aralık 2018

HaberlerGündem

Hatay’ın Defne ilçesi ██████████ Yeşilkent Mahallesi’nde 12 yaşındaki Nizamettin Sürmeli’nin babası ██████████ Kemal Sürmeli oğlunun oynadığı ‘Mavi Balina’ oyununun etkisinde kalarak intihar ettiğini söyledi.

Sosyal medya hesabından da açıklama yapan ██████████ Sürmeli oğlunun eceliyle ölmediğini ve ailelerin manevi açıdan da çocuklarıyla ilgilenmesi gerektiğini belirtti. Oğlunu hiçbir zaman unutmayacağını ifade eden ██████████ Baba Sürmeli, “Canımın içi, oğlum, paşam, seni son nefesime kadar unutmayacağım. Her zaman kalbimde olacaksın. Benim oğlum gitti, başka oğullarımız gitmesin lütfen herkes kendini biraz silksin ve ailesini çoluk çocuğuna bir baksın.

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/kucuk-nizamettin-mavi-balina-kurbani-cikti-2920748/>

Haber içeriklerinde yer alan mağdur veya istirmacının kimlik, adres, okul bilgileri ve fotoğraflar sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında tarafıma gizlenmiştir.

EK: ÖRNEK GAZETE HABERİ

Bartın'da, sosyal medya üzerinden çocuklara cinsel istismarda bulunduğu iddiasıyla gözaltına alınan evli ve 1 çocuk babası ██████████ (35), tutuklandı.

06 Ekim 2018, Cumartesi 16:12

A A

Bartın İl Jandarma Komutanlığı ekipleri, Türkiye Taş Kömürleri İşletmesi'nden malulen emekli olduğu öğrenilen, evli ve 1 çocuk sahibi ██████████ sosyal medyadan farklı illerdeki çocuklara cinsel içerikli mesajlar gönderdi. Şikayet üzerine ██████████ mahkemeden alınan yakalama emriyle Kozcağız beldesinde gözaltına alındı.

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medya-uzerinden-cocuklari-taciz-eden-sapik-tutuklandi-2055919>

Haber içeriklerinde yer alan mağdur veya istirmacının kimlik, adres, okul bilgileri ve fotoğraflar sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında tarafımda gizlenmiştir.

EK: ÖRNEK GAZETE HABERİ

Çorum'da yatılı bir öğrenci yurdunda kalan lise 1. sınıf öğrencisi aynı yurttan kalan 3 öğrenci tarafından darp edildi. Olayın ardından oğlunu yurttan alan anne, "Bu olay hangi insanlığa sığar" diyerek tepki gösterdi.

İHA Yaşam Haberleri

Giriş Tarihi: 21.2.2018 12:58

Güncelleme Tarihi: 21.2.2018 14:30

Olay, 18 Şubat'ta meydana geldi. Yurt arkadaşlarını kemer ve fırça sapı ile darp eden öğrenciler yaptıklarını cep telefonu kayıt ederek sosyal medya hesaplarından paylaştılar. Skandal, dayak yiyen öğrencinin yaşadıklarını ailesine anlatmasıyla ortaya çıktı. İddialara göre, pazartesi günü yurttan gözü morarmış şekilde okula giden 14 yaşındaki G.E.K.'yi gören öğretmenleri ne olduğunu sordu.

<https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/02/21/yurttan-kalan-ogrenciye-iskence-edip-goruntulerini-cektiler>

Haber içeriklerinde yer alan mağdur veya istirmacının kimlik, adres, okul bilgileri ve fotoğraflar sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında tarafımda gizlenmiştir.

EK: ÖRNEK GAZETE HABERİ

Sosyal medyada küçük bir çocuğa viski içirmeye çalışan gençlerin görüntüsü izleyenleri dehşete düşürdü. Sosyal medyada gelen tepkiler üzerine videoyu çekenler bu açıklamayı yaptılar: 'Şaka yaptık'

23 Şubat 2018, Cuma 13:54

Bir sosyal medya hesabından paylaşılan görüntüler kısa sürede yayıldı. İzleyenleri dehşete düşüren görüntülerde bir grup genç küçük bir çocuğa zorla viski içirmeye çalışıyor. Ağlamak üzere olan çocuğun halini görenler gençleri mesaj yağmuruna tuttu. Tepki çeken görüntülerin ardından bir açıklama yapan iki genç kız, olayın sadece 'şaka' olduğunu çocuğa gerçekten içki içirilmediğini, çocuğun uykudan uyandığı için ağladığını, annesinin ise mutfakta bulaşık yıkadığını söyledi. Ancak videonun sonunda özür dileyen gençlere tepkiler dinmedi.

<https://www.posta.com.tr/sosyal-medyada-dehset-kucuk-cocuga-viski-icirmeye-calistilar-1385642>

Haber içeriklerinde yer alan mağdur veya istirmacının kimlik, adres, okul bilgileri ve fotoğraflar sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında tarafımda gizlenmiştir.

EK: ÖRNEK GAZETE HABERİ

AA

10.05.2018 - 22:10, Son Güncelleme: 10.05.2018 - 22:13

'Teze' bisikletine kavuştu

ERZURUM'un ██████████ sosyal medya hesabı Twitter'dan, "Arkadaşında bisiklet görünce ağlayan ve 'Ağlama kızım bak onunki eski' dediğim ve onun bana, 'Öğretmenim ben teze (yeni) bisiklet istiyem. Kazağımın renginden olsun' diyen 7 yaşındaki yetim öğrencim ██████████ bir bisiklet" paylaşımı yaptı.

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/teze-bisikletine-kavustu-40832736>

Haber içeriklerinde yer alan mağdur veya istirmacının kimlik, adres, okul bilgileri ve fotoğraflar sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında tarafımda gizlenmiştir.

EK: ÖRNEK GAZETE HABERİ

Suriyeli çiftin bebeğini hastaneden kaçırın kadının kamera görüntüleri ortaya çıktı

Afyonkarahisar'da Suriye uyruklu bir ailenin yeni doğan erkek bebeklerini hemşire kılığında hastaneden kaçırın ve bugün tutuklanan kadının telaş içindeki görüntüleri kameralara yansıdı.

17:46 - 12 Mayıs 2018
HaberlerGündem

•

Afyonkarahisar Devlet Hastanesi'nin B Blok 1'inci katındaki Yeni Doğan Ünitesi'nden dün Suriyeli Amir Zahlül Meeso (39) ve Ravva Zahlül Meeso (29) çiftinin yeni doğan oğlu Muhammed İbrahim'i kaçırın Emine Ö., nikahsız eşi Fazlı Ç. ve yengesi Fadime Ç. adliyeye çıkartılmıştı. Hakim karşısına çıkan Emine Ö., nikahsız eşi Fazlı Ç.'den hamile olduğunu ve düşük yapması nedeniyle çocuğu kaçırdığını belirttiği öğrenildi.

<https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/suriyeli-ciftin-bebegini-hastaneden-kaciran-kadinin-kamera-goruntuleri-ortaya-cikti-2403497/>

Haber içeriklerinde yer alan mağdur veya istirmacının kimlik, adres, okul bilgileri ve fotoğraflar sosyal hizmet etik ilkeleri ve çocuk hakları kapsamında tarafımda gizlenmiştir.

ÖZGEÇMİŞ

Özge Eşgin

Adres: Ambarlı Mahallesi Hikmet Sokak No:6/10 Avcılar-İstanbul

Telefon: 0544 487 50 23

A.Eğitim

Yüksek Lisans: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Hizmet-Devam

Lisans: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği, 2014, İstanbul

B.Mesleki Deneyim

2013-2014 Ambarlı İlköğretim okulu öğretmenlik stajı